

UDKAST

Forslag til

Lov om ændring af børneloven, navneloven, lov om Familieretshuset og retsplejeloven

(Smidiggørelse af registrering af medmoderskab, fastsættelse af transpersoners forældreskab og
navneændring for transpersoner)

§ 1

I børneloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 772 af 7. august 2019, som ændret ved § 7 i lov nr. 962 af 26. juni 2020, foretages følgende ændringer:

1. I § 1 a, stk. 1, 1. pkt., ændres »§ 27 a, stk. 1,« til: »§ 27 a, stk. 1 eller 3,«.
2. I § 1 a, stk. 2, indsættes efter »assisteret reproduktion«: »eller er blevet insemineret«.
3. I § 1 a, stk. 3, nr. 1, ændres »§ 27 a, stk. 1,« til: »§ 27 a, stk. 1 eller 3,«.
4. I § 3 a, stk. 1, 1. pkt., ændres »registreres ægtefællen eller partneren som medmor til barnet, når betingelserne i § 27 eller § 27 a, stk. 2, er opfyldt« til: »anses ægtefællen eller partneren som medmor til barnet«.
5. I § 3 a, stk. 1, 2. pkt., og § 3 b, stk. 1, 2. pkt., ændres »Familieretshuset« til: »personregisterføreren«, og efter »med« indsættes: »registreringen af«.
6. § 3 a, stk. 3, affattes således:
»Stk. 3. Bestemmelsen i stk. 1 finder tilsvarende anvendelse, hvis ægtefællen eller den registrerede partner er død inden for de sidste 10 måneder før barnets fødsel, jf. dog stk. 4.«
7. I § 3 b, stk. 1, 1. pkt., og § 3 b, stk. 2, udgår », og betingelserne i § 27 eller § 27 a, stk. 2, er opfyldt«.
8. I § 8, stk. 1, 2. pkt., og § 16, 1. pkt., indsættes efter »denne behandling,«: »eller om hun er blevet insemineret«, og efter »behandlingen« indsættes: »eller inseminationen«.
9. I § 8, stk. 4, indsættes efter »behandlet med assisteret reproduktion,«: »eller er hun blevet insemineret«, og efter »denne behandling« indsættes: »eller insemination«.
10. I § 14, stk. 1, 3. pkt., udgår », hvis betingelserne i § 27 eller § 27 a, stk. 2, er opfyldt«.
11. I § 14, stk. 2, nr. 1, § 14, stk. 3, 1. pkt., § 14, stk. 4, nr. 1, § 14, stk. 5, og § 14, stk. 6, 2. pkt., indsættes efter »assisteret reproduktion«: »eller insemineret«.

12. I § 14, stk. 4, og § 20, stk. 5, ændres »§ 27 a, stk. 1« til: »§ 27 a, stk. 1 eller 3«.

13. I § 14, stk. 5, § 14, stk. 6, 1. pkt., og § 20, stk. 4, ændres »§ 27 a, stk. 2,« til: »§ 27 a, stk. 2 eller 4,«.

14. I § 20 indsættes som stk. 6:

»Stk. 6. Er et barn blevet til ved assisteret reproduktion eller insemination, kan der træffes afgørelse om, at en mand er far, eller at en kvinde er medmor, hvis det godtgøres, at moderen og manden eller kvinden inden inseminationen var enige om, at manden skal være barnets far, eller at kvinden skal være barnets medmor, selvom betingelserne i §§ 27 og 27 a for at anse manden som far eller kvinden som medmor ikke er opfyldt.«

15. I *overskriften* til kapitel 5 indsættes efter »assisteret reproduktion«: »og insemination«.

16. I § 27 indsættes som stk. 2:

»Stk. 2. Er en kvinde blevet insemineret uden deltagelse af en sundhedsperson, anses hendes ægtefælle, registrerede partner eller partner som barnets far eller medmor, hvis denne har givet samtykke hertil, og barnet må antages at være blevet til ved inseminationen, jf. dog § 27 a, stk. 3. Samtykket, der skal indeholde en erklæring om, at manden skal være barnets far, eller at kvinden skal være barnets medmor, skal afgives på en blanket, der skal indsendes til Familieretshuset.«

17. I § 27 a, stk. 1, 2. pkt., ændres »Ægtefællen, den registrerede partner eller partneren« til: »En eventuel ægtefælle eller registreret partner«.

18. I § 27 a indsættes som stk. 3-5:

»Stk. 3. Er en kvinde, der er gift med en kvinde eller har en registreret partner eller en kvindelig partner, blevet insemineret med en kendt mands sæd uden deltagelse af en sundhedsperson, anses manden som barnets far, hvis han har givet samtykke hertil, barnet må antages at være blevet til ved inseminationen, og manden skriftligt har erklæret, at han skal være barnets far, jf. dog § 27 a, stk. 4. En eventuel ægtefælle eller registreret partner til den kvinde, der skal insemineres, skal have givet skriftligt samtykke til inseminationen.

Stk. 4. Bestemmelsen i stk. 3 gælder ikke, hvis de tre parter, der er nævnt i stk. 3, skriftligt erklærer, at ægtefællen, den registrerede partner eller partneren til den kvinde, der skal insemineres, skal være barnets medmor. Herefter anses ægtefællen, den registrerede partner eller partneren som barnets medmor.

Stk. 5. Erklæring og samtykke efter stk. 3 og 4 skal afgives på en blanket, der skal indsendes til Familieretshuset.«

19. I § 27 b indsættes som stk. 2:

»Stk. 2. Stk. 1 finder tilsvarende anvendelse, hvis barnet er blevet til ved insemination med sæddonors sæd uden deltagelse af en sundhedsperson.«

20. I § 27 c indsættes efter »assisteret reproduktion«: »eller insemination«.

21. I § 30 udgår »der er blevet til ved assisteret reproduktion,«.

22. Efter kapitel 6 indsættes:

»Kapitel 6 a

Forældre og parter, der har gennemført juridisk kønsskifte inden barnets fødsel

§ 31 a. Bestemmelserne i kapitel 1-6 anvendes med de ændringer, der følger af stk. 2 og 3, på forældre og parter, der efter § 3, stk. 7, i lov om Det Centrale Personregister har gennemført juridisk kønsskifte inden barnets fødsel.

Stk. 2. En part, der er omfattet af stk. 1, har under behandlingen af en sag om faderskab og medmoderskab de rettigheder og pligter, som den pågældende ville have haft efter sit køn inden det juridiske kønsskifte.

Stk. 3. En forælder, der er omfattet af stk. 1, anses efter denne lov som barnets far eller medmor ud fra sit køn, der er registreret i CPR på fødselstidspunktet.

§ 31 b. En forælder, der anses for barnets far eller medmor efter § 31 a, stk. 3, har de rettigheder og pligter i forhold til moderskab, faderskab og medmoderskab efter dansk ret, som den pågældende ville have haft efter sit køn inden det juridiske kønsskifte.«

23. § 32 a, stk. 2, 2. pkt., ophæves.

24. I § 33 a, stk. 1, 1. pkt., indsættes efter »§ 2, stk. 1,«: »og § 3 b«.

25. I § 33 a, stk. 2, 1. pkt., ændres »§§ 1 a, 3 a og 3 b« til: »§ 1 a«, og efter »§ 14« indsættes: »samt blanket efter § 27, stk. 2, og § 27 a, stk. 3-5,«.

§ 2

I navneloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 767 af 7. august 2019, som ændret ved § 27 i lov nr. 1533 af 19. december 2017 og § 6 i lov nr. 962 af 26. juni, foretages følgende ændringer:

1. § 4, stk. 4, 2. pkt., affattes således:

»1. pkt. gælder ikke, når ansøgeren på en blanket godkendt af Familieretshuset erklærer, at ønsket om navnet er begrundet i en oplevelse af at tilhøre det modsatte køn.«

2. I § 7, stk. 2, indsættes som 2. pkt.:

»1. pkt. gælder ikke, når ansøgeren på en blanket godkendt af Familieretshuset erklærer, at ønsket om navnet er begrundet i en oplevelse af at tilhøre det modsatte køn.«

3. § 7, stk. 3, 2. pkt., ophæves.

4. I § 13, stk. 2, indsættes som 2. pkt.:

»1. pkt. gælder ikke, når ansøgeren på en blanket godkendt af Familieretshuset erklærer, at ønsket om navnet er begrundet i en oplevelse af at tilhøre det modsatte køn.«

5. § 13, stk. 3, ophæves.

§ 3

I lov om Familieretshuset, jf. lovbekendtgørelse nr. 766 af 7. august 2019, som ændret ved § 1 i lov nr. 962 af 26. juni 2020 og § 1 i lov nr. 969 af 26. juni 2020, foretages følgende ændring:

1. I § 5, stk. 2, nr. 4, udgår »og medmoderskab« og »§ 3 a, stk. 1, og 3 b, stk. 1,«.

§ 4

I retsplejeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1445 af 29. september 2020, som ændret senest ved § 3 i lov nr. 1174 af 8. juni 2021, foretages følgende ændringer:

1. I § 448 b, stk. 3, 1. pkt., ændres »barnets mor« til: »den, der har født barnet,«, og i 2. pkt. ændres »barnets mor« til: »den pågældende«.

2. I § 456 b, stk. 1, nr. 1, og stk. 2, ændres »moderen« til: »den, der har født barnet,«.

3. § 456 e, stk. 1, nr. 2, affattes således: »2) den, der har født barnet, eller vedkommendes dødsbo og«.

4. I § 456 i, stk. 1, ændres »Moderen« til: »Den, der har født barnet,«.

5. I § 456 i, stk. 2, 1. pkt., ændres »moderen« til: »den, der har født barnet,«, »hun« ændres til: »vedkommende«, og efter »reproduktion« indsættes: »eller insemination«.

6. I § 456 m, stk. 1, 2. pkt., ændres »moderens ønske« til: »ønske fra den, der har født barnet,«, og »hende« ændres til: »den pågældende«.

7. I § 456 m, stk. 3, ændres »moderens og barnets navn« til: »navnet på den, der har født barnet, og på barnet«.

§ 5

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. april 2022.

Stk. 2. Lovens § 1, nr. 1-13, 15-21, 24 og 25, finder ikke anvendelse for børn, som er født før lovens ikrafttræden. For disse børn finder de hidtil gældende regler anvendelse.

Stk. 3. § 20, stk. 6, i børneloven som affattet ved denne lovs § 1, nr. 14, finder ikke anvendelse, hvis inseminationen er foretaget før lovens ikrafttræden.

Stk. 4. §§ 31 a og 31 b i børneloven som affattet ved denne lovs § 1, nr. 22, finder ikke anvendelse for moderskab, faderskab og medmoderskab, der er fastslået før lovens ikrafttræden.

§ 6

Stk. 1. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Stk. 2. Loven kan ved kongelig anordning helt eller delvis sættes i kraft for Grønland med de ændringer, som de grønlandske forhold tilsiger. De ændringer, der følger af §§ 1-3, kan sættes i kraft for Grønland på forskellige tidspunkter.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning
2. Lovforslagets hovedpunkter
 - 2.1. Smidiggørelse af registrering af medmoderskab
 - 2.1.1. Gældende ret
 - 2.1.1.1. Assisteret reproduktion som grundlag for registrering og anerkendelse af faderskab og medmoderskab
 - 2.1.1.2. Registrering af faderskab og medmoderskab
 - 2.1.1.3. Anerkendelse af faderskab og medmoderskab
 - 2.1.1.4. Særligt om faderskab når et kvindeligt par aftaler med en sæddonor, at han skal være far til barnet
 - 2.1.1.5. Særligt om sæddonors retsstilling
 - 2.1.1.6. Afgørelser om faderskab og medmoderskab
 - 2.1.1.7. Registrering af forældreskab i CPR
 - 2.1.1.8. Reglerne i vævsloven om salg af donorsæd til privatpersoner
 - 2.1.2. Social- og Ældreministeriets overvejelser
 - 2.1.2.1. Registrering af medmoderskab
 - 2.1.2.2. Insemination som grundlag for medmoderskab
 - 2.1.2.3. Parternes retssikkerhed
 - 2.1.2.4. Faderskab
 - 2.1.2.5. Sæddonors retsstilling
 - 2.1.3. Den foreslåede ordning
 - 2.1.3.1. Registrering af medmoderskab
 - 2.1.3.2. Insemination som grundlag for medmoderskab og faderskab og parternes retssikkerhed
 - 2.1.3.3. Faderskab
 - 2.1.3.4. Faderskab efter § 1 a i børneloven
 - 2.1.3.5. Sæddonors retsstilling
 - 2.1.3.6. Anmodning om indledning af sag om faderskab og medmoderskab

2.2. Transpersoner, der bliver forældre

2.2.1. Gældende ret

2.2.1.1. Kønsksifte

2.2.1.1.1. Juridisk kønsksifte

2.2.1.1.2. Kønsksifte efter sundhedsloven (kastration)

2.2.1.2. Moderskab, faderskab og medmoderskab i børneloven m.v.

2.2.2. Social- og Ældreministeriets overvejelser

2.2.3. Den foreslåede ordning

2.2.3.1. Parter, der har gennemført juridisk kønsksifte inden barnets fødsel, og deres retsstilling under behandlingen af sager om faderskab og medmoderskab (§ 31 a, stk. 1, jf. stk. 2)

2.2.3.2. Faderskab og medmoderskab for forældre, der har gennemført juridisk kønsksifte inden fødslen (§ 31 a, stk. 1, jf. stk. 3)

2.2.3.3. Retsvirkningerne af moderskab, faderskab og medmoderskab for forældre, der har gennemført juridisk kønsksifte inden barnets fødsel (§ 31 b)

2.2.3.3.1. Den familieretlige lovgivning

2.2.3.3.2. Anden lovgivning

2.3. Moderskab

2.3.1. Gældende ret

2.3.2. Social- og Ældreministeriets overvejelser

2.3.3. Den foreslåede ordning

2.4. Navneændring for transpersoner

2.4.1. Gældende ret

2.4.2. Social- og Ældreministeriets overvejelser

2.4.3. Den foreslåede ordning

3. Ligestillingsmæssige konsekvenser

4. Konsekvenser for FN's verdensmål⁵. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

6. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

7. Administrative konsekvenser for borgerne

8. Klimamæssige konsekvenser

9. Miljø- og naturmæssige konsekvenser

10. Forholdet til EU-retten

11. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

12. Sammenfattende skema

1. Indledning

I august 2020 offentliggjorde regeringen publikationen *Frihed til forskellighed – styrkede rettigheder og muligheder for LGBTI-personer*, der indeholder 10 initiativer, der skal styrke rettigheder og lige muligheder for homo- og biseksuelle og trans- og interkønnede i Danmark. Publikationen har bl.a. fokus på familieret, hvor den indeholder tre initiativer.

Det er regeringens opfattelse, at i Danmark skal par af samme køn og transpersoner kunne etablere en familie uden, at staten blander sig unødigt, og transpersoner skal kunne få et nyt fornavn uden at skulle igennem en tung proces.

Det kan opleves som unødigt indblanding fra staten, når to kvinder, der sammen vil være forældre, ikke kan få registreret medmoderskabet til deres fælles barn uden inddragelse af en sundhedsperson.

Det hænger heller ikke sammen, når en transperson, der har gennemført juridisk kønsskifte til mand, på den ene side ved en erklæring kan få et nyt personnummer, der passer med egen mandlige kønsidentitet, men på den anden side ikke kan få lov at være far for det barn, som han føder. Der er heller ikke nogen grund til, at en transperson skal igennem en omfattende og tung proces for at få et nyt fornavn, der passer med egen kønsidentitet.

Regeringen vil derfor sikre en højere grad af ligebehandling af par af samme køn og af transpersoner i relation til forældreskab og muligheden for at få et nyt navn.

For det første skal reglerne om medmoderskab smidiggøres, så medmoderskab kan registreres automatisk. Det vil indebære, at deltagelse af en sundhedsperson ikke længere vil være en betingelse for fastslåelse af medmoderskab. Herved tilgodeses hensynet til barnets ret til to forældre.

For det andet skal fastslåelsen af forældreskabet til børn af transpersoner, der har gennemført juridisk kønsskifte før fødslen, ske i overensstemmelse med det selvvalgte køn og ikke det medfødte køn. Forældrene skal samtidig sikres de samme rettigheder og pligter, som hvis de ikke havde gennemført juridisk kønsskifte sådan, at det juridiske kønsskifte ikke har betydning for de rettigheder og pligter, der følger af forældreskabet.

For det tredje skal det være lettere for transpersoner, der ikke har gennemført et fysisk eller juridisk kønsskifte, at få et nyt fornavn, der passer med egen kønsidentitet. En ansøgning om navneændring skal kunne gennemføres ved at erklære, at ønsket om navneændring er begrundet i en oplevelse af at tilhøre det andet køn.

2. Lovforslagets hovedpunkter

Regeringspublikationen *Frihed til forskellighed – styrkede rettigheder og muligheder for LGBTI-personer* fra august 2020 indeholder følgende tre initiativer, der på det familieretlige område skal styrke rettigheder og lige muligheder for homo- og biseksuelle, trans- og interkønnede i Danmark:

- Smidiggørelse af reglerne i børneloven om medmoderskab, jf. punkt 2.1.
- Transpersoner, der bliver forældre – ændring af børneloven, jf. punkt 2.2.
- Navneændring for transpersoner – ændring af navneloven, jf. punkt 2.4.

I punkt 2.3. foreslås reglerne i børneloven om moderskab ændret.

2.1. Smidiggørelse af registrering af medmoderskab

2.1.1. Gældende ret

Reglerne om faderskab og medmoderskab findes i børneloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 772 af 7. august 2019, der suppleres af bestemmelserne i kapitel 42 a i retsplejeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1445 af 29. september 2020. Faderskab og medmoderskab har samme retsvirkninger.

2.1.1.1. Assisteret reproduktion som grundlag for registrering og anerkendelse af faderskab og medmoderskab

Det følger af § 27 i børneloven, at når en kvinde er blevet behandlet med assisteret reproduktion af en sundhedsperson eller under en sundhedspersons ansvar, anses hendes ægtefælle, registrerede partner eller partner som barnets far eller medmor, hvis denne har givet samtykke til behandlingen, og barnet må antages at være blevet til ved denne behandling. Samtykket skal være skriftligt og indeholde en erklæring om, at manden skal være barnets far, eller at kvinden skal være barnets medmor. § 27 gælder ikke, hvis sagen er omfattet af lovens § 27 a, stk. 1.

I situationer, hvor en kvinde, der er gift med en kvinde eller har en registreret partner eller kvindelig partner, er blevet behandlet med assisteret reproduktion med en kendt mands sæd af en sundhedsperson eller under en sundhedspersons ansvar, kan parret og sæddonor efter § 27 a i børneloven aftale, om manden skal anses som barnets far (bestemmelsens stk. 1), eller om morens ægtefælle, registrerede partner eller partner skal være barnets medmor (bestemmelsens stk. 2). Det er i begge situationer en betingelse, at barnet må antages at være blevet til ved behandling med assisteret reproduktion med deltagelse af en sundhedsperson, og at parterne skriftligt har givet samtykke til behandlingen. Derudover skal manden i den første situation skriftligt have erklæret, at han skal være barnets far, mens alle tre involverede i den sidste situation skriftligt skal have erklæret, at morens ægtefælle, registrerede partner eller partner skal være barnets medmor.

Samtykket til den assisterede reproduktion og erklæringen om forældreskabet til barnet afgives over for sundhedspersonen, der opbevarer det, herunder parternes erklæring om hvem der skal være far eller medmor til barnet. Samtykket og erklæringen skal afgives, inden behandlingen med assisteret reproduktion påbegyndes. Dermed er parternes retlige status i forhold til barnet fastlagt, når den assisterede reproduktion foretages.

Kravet om, at barnet skal være blevet til ved assisteret reproduktion med deltagelse af en sundhedsperson, som betingelse for etablering af medmoderskab, skyldes dels, at sundhedspersonen vejleder parret om selve behandlingen og om retsvirkningerne af behandlingen, og dels gennem erklæringen om medmoderskabet at sikre retssikkerhed og forudsigelighed for parterne. På den

måde sikres det, at hvis parterne senere bliver uenige om medmoderskabet, vil der kunne træffes afgørelse om medmoderskab på grundlag af partenes erklæring om medmoderskabet til barnet.

Der kan ikke etableres medmoderskab, hvis fremgangsmåden i §§ 27 og 27 a ikke er fulgt. Der kan således ikke etableres medmoderskab, hvis barnet er blevet til ved en insemination, som parret selv har foretaget, og der kan ikke indgås en aftale om forældreskab efter §§ 27 og 27 a, efter at moren er blevet behandlet med assisteret reproduktion.

Når faderskab og medmoderskab er etableret efter §§ 27 og 27 a i børneloven, kan faderskabet og medmoderskabet registreres eller anerkendes efter reglerne i lovens kapitel 1-2, eller der kan efter lovens § 20 træffes afgørelse om faderskabet eller medmoderskabet. I modsætning til medmoderskab kan faderskab dog registreres og anerkendes, selvom det ikke er etableret efter §§ 27 og 27 a i børneloven. Der henvises til punkt 2.1.1.2.-2.1.1.4.

I børneloven anvendes begrebet ”assisteret reproduktion” som grundlag for faderskab og medmoderskab. Det fremgår af bemærkningerne til forslaget til lov nr. 1313 af 27. november 2013 om ændring af lov om kunstig befrugtning i forbindelse med behandling, diagnostik og forskning m.v., vævsloven, børneloven, lov om børns forsørgelse og retsplejeloven (Assisteret reproduktion som terminologi, dispensationsmulighed vedrørende opbevaringstid for æg, samtykke til behandling samt udvidelse af kredsen af ansvarlige for indberetning af alvorlige uønskede hændelser og bivirkninger i form af genetisk sygdom m.v.), at assisteret reproduktion defineres som de forskellige teknikker til undersøgelse, diagnostik og behandling, der anvendes, hvor graviditet hos en kvinde søges etableret på anden måde end samleje mellem mand og kvinde. Der henvises til Folketingstidende 2013-14, A, L 32, som fremsat, side 5. Begrebet ”assisteret reproduktion” anvendes alene ved graviditetsbehandling, der er omfattet sundhedslovgivningen, særligt lov om assisteret reproduktion i forbindelse med behandling, diagnostik og forskning m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 902 af 23. august 2019. Det følger af § 1, stk. 1, i denne lov, at assisteret reproduktion foretages af en sundhedsperson eller under en sundhedspersons ansvar. Begrebsmæssigt omfatter assisteret reproduktion derfor ikke insemination, der ikke er foretaget af en sundhedsperson eller under en sundhedspersons ansvar, f.eks. en insemination som parret selv foretager.

Det bemærkes, at i lovforslaget omfatter behandling m.v. foretaget af en sundhedsperson også behandling foretaget under en sundhedspersons ansvar. Det bemærkes endvidere, at i lovforslaget anvendes sag om forældreskab som fællesbetegnelse for sag om faderskab og medmoderskab.

2.1.1.2. Registrering af faderskab og medmoderskab

Børneloven indeholder i kapitel 1 og 1 a (§§ 1-3 c) bestemmelser om registrering af faderskab og medmoderskab i forbindelse med barnets fødsel.

Det følger af § 1, stk. 1, i børneloven, at når et barn fødes af en kvinde, der er gift med en mand, anses ægtemanden som udgangspunkt som far til barnet. Efter § 1, stk. 3, finder bestemmelsen i stk. 1 tilsvarende anvendelse, hvis ægtemanden er død inden for de sidste 10 måneder før barnets fødsel. Fødes et barn af en ugift kvinde, anses en mand efter lovens § 2, stk. 1, som far til barnet, hvis han og moren skriftligt erklærer, at de sammen vil varetage omsorgen og ansvaret for barnet. Hvis et barn er dødfødt eller dør, før registreringen af barnets fødsel finder sted, kan en mand i forbindelse med registreringen af barnets fødsel efter lovens § 2, stk. 2, registreres som far til barnet, hvis han

og moren sammen skriftligt erklærer, at de ønsker ham registreret som faren. Efter både § 1 og § 2 foretages registreringen af faderskabet af personregisterføreren i forbindelse med registreringen af barnets fødsel.

Det er ikke en betingelse for registrering af faderskab efter §§ 1 og 2 i børneloven, at manden er genetisk far til barnet. Der er derfor ikke noget til hinder for, at en mand registreres som far til et barn, selvom barnet ikke er blevet til ved behandling med assisteret reproduktion, der er foretaget efter lovens § 27, men som en hjemmeinsemination.

Det fremgår af § 3 a, stk. 1, i børneloven, at når et barn fødes af en kvinde, der er gift med en kvinde eller har en registreret partner, registreres ægtefællen eller partneren som udgangspunkt som medmor til barnet, når betingelserne i lovens § 27 eller § 27 a, stk. 2, er opfyldt. Efter § 3 a, stk. 3, finder bestemmelsen i stk. 1 tilsvarende anvendelse, hvis ægtefællen eller den registrerede partner er død før barnets fødsel, men efter at moren har modtaget behandling med assisteret reproduktion, og betingelserne i § 27 eller § 27 a, stk. 2, er opfyldt.

Fødes et barn af en ugift kvinde, anses en kvinde efter § 3 b, stk. 1, i børneloven som medmor til barnet, hvis hun og moren skriftligt erklærer, at de sammen vil varetage omsorgen og ansvaret for barnet, og betingelserne i lovens § 27 eller § 27 a, stk. 2, er opfyldt. Hvis barnet er dødfødt eller dør, før registreringen af barnets fødsel finder sted, kan en kvinde i forbindelse med registreringen af barnets fødsel efter lovens § 3 b, stk. 2, registreres som medmor til barnet, hvis hun og moren skriftligt erklærer, at de ønsker hende registreret som medmor, og betingelserne i lovens § 27 eller § 27 a, stk. 2, er opfyldt.

Registreringen af medmoderskab efter §§ 3 a og 3 b foretages af Familieretshuset i forbindelse med fødslen.

Registrering af medmoderskab i forbindelse med barnets fødsel foregår således hos Familieretshuset, i modsætning til registreringen af faderskab, der foretages af personregisterføreren. Forskellen i registreringsmyndigheden skyldes, at registrering af medmoderskab forudsætter en vis sagsbehandling i forhold til registrering af faderskab, som det ved indførelsen af medmoderskab var vurderingen, at Familieretshuset har de bedste forudsætninger for at håndtere. Der henvises til bemærkningerne til lovforslaget om medmoderskab, jf. Folketingstidende 2012-13, A, L 207, som fremsat, side 25.

Efter kapitel 3 i bekendtgørelse nr. 291 af 20. marts 2019 om faderskab og medmoderskab i forbindelse med anmeldelse af barnets fødsel (faderskabsbekendtgørelsen) registrerer Familieretshuset medmoderskab efter §§ 3 a og 3 b i børneloven på grundlag af følgende:

- Er forældrene gift med hinanden, eller har de har indgået registreret partnerskab, sker registreringen af medmoderskabet på grundlag af oplysninger i fødselsanmeldelsen og oplysninger om ægteskabet eller partnerskabet. Der skal endvidere fremlægges en blanket med samtykke til behandling med assisteret reproduktion og erklæring om medmoderskab, jf. § 27 eller § 27 a, stk. 2, i børneloven. Der henvises til § 11 i faderskabsbekendtgørelsen.
- Er forældrene hverken gift med hinanden eller har indgået registreret partnerskab, sker registreringen af medmoderskabet på grundlag af en omsorgs- og ansvarserklæring og en blanket med samtykke til behandling med assisteret reproduktion og erklæring om

medmoderskab, jf. § 27 eller § 27 a, stk. 2, i børneloven. Der henvises til § 12 i faderskabsbekendtgørelsen.

Registrering af faderskab efter § 1 a i børneloven sker efter § 7 i faderskabsbekendtgørelsen på grundlag af en blanket med samtykke til behandling med assisteret reproduktion og erklæring om faderskab, jf. § 27 a, stk. 1, i børneloven.

Det følger af § 7, stk. 1, nr. 1, i forældreansvarsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1768 af 30. november 2020, at forældre, der ikke er gift med hinanden, har fælles forældremyndighed, hvis de efter bl.a. § 2, stk. 1, eller § 3 b, stk. 1, i børneloven har afgivet erklæring om, at de sammen vil varetage omsorgen og ansvaret for barnet.

2.1.1.3. Anerkendelse af faderskab og medmoderskab

Registrering af faderskab og medmoderskab efter §§ 1, 2, 3 a og 3 b i børneloven er alene foreløbig. Det fremgår således bl.a. af lovens § 6 at en mand, som har haft seksuelt forhold til moren i den periode, hvor hun blev gravid, som udgangspunkt har ret til at få prøvet, om han er barnets far. Er en mand registreret som barnets far, eller er en kvinde registreret som barnets medmor, kan der dog som udgangspunkt ikke rejses faderskabssag. Endvidere kan en mand eller kvinde, som har afgivet samtykke eller erklæring efter §§ 27 og 27 a i børneloven, efter lovens § 6 a rejse sag om faderskab eller medmoderskab.

I de situationer, hvor hverken faderskab eller medmoderskab er registreret inden for 4 uger efter fødslen, rejser Familieretshuset efter § 7 i børneloven sag om faderskab eller medmoderskab.

Moren har til brug for behandlingen af sagen en oplysningspligt. Det fremgår således af lovens § 8, stk. 1, at moren som udgangspunkt skal oplyse, hvem der er eller kan være barnets far. Hun skal endvidere oplyse, om hun er blevet behandlet med assisteret reproduktion, hvis barnet kan være blevet til ved denne behandling, og i givet fald oplyse, hvem der har samtykket til behandlingen.

Er moren blevet behandlet med assisteret reproduktion, og er faderskab eller medmoderskab registreret efter kapitel 1 eller 1 a i børneloven, eller er faderskab eller medmoderskab anerkendt efter barnets fødsel efter lovens § 14, stk. 1, fremgår det af lovens § 8, stk. 4, at bestemmelsen i lovens § 8, stk. 1, om morens oplysningspligt kun gælder, hvis det må anses for væsentligt bestyrket, at barnet ikke er blevet til ved denne behandling.

Børneloven indeholder i § 14 bestemmelser om anerkendelse af faderskab og medmoderskab under Familieretshusets behandling af en sag om faderskab og medmoderskab.

Efter § 14, stk. 1, i børneloven kan en mand anerkende faderskabet til et barn, hvis han og moren erklærer, at de sammen vil varetage omsorgen og ansvaret for barnet. Tilsvarende kan en kvinde ved en omsorgs- og ansvarserklæring anerkende medmoderskabet til et barn, hvis betingelserne i lovens § 27 eller § 27 a, stk. 2, er opfyldt.

Det er ikke en betingelse for anerkendelse af faderskab efter § 14, stk. 1, at manden er genetisk far til barnet. Der er derfor ikke noget til hinder for, at en mand registreres som far til et barn, selvom barnet ikke er blevet til ved behandling med assisteret reproduktion, der er foretaget efter lovens § 27, men som en hjemmeinsemination. Efter § 14, stk. 2, i børneloven kan en mand, som har haft seksuelt forhold til barnets mor i den periode, hvor hun blev gravid, anerkende faderskabet.

Efter § 14, stk. 3, i børneloven kan en mand gennem en omsorgs- og ansvarserklæring anerkende faderskabet, selvom det er oplyst, at moren i den periode, hvor hun blev gravid, havde seksuelt forhold til andre mænd, eller hun var blevet behandlet med assisteret reproduktion med donorsæd fra en anden mand. Anerkendelsen skal tiltrædes af sagens øvrige parter.

Efter § 14, stk. 4, i børneloven kan en mand, der efter lovens § 27 eller § 27 a, stk. 1, om assisteret reproduktion eller efter lovens § 27 b om sæddonor anses som barnets far, anerkende faderskabet.

Efter § 14, stk. 5 og 6, i børneloven kan en kvinde anerkende medmoderskabet til et barn, hvis hun efter lovens § 27 eller § 27 a, stk. 2, om assisteret reproduktion anses som barnets medmor.

2.1.1.4. Særligt om faderskab når et kvindeligt par aftaler med en sæddonor, at han skal være far til barnet

Det følger af § 27 a, stk. 1, i børneloven, at når en kvinde, der er gift med en kvinde eller har en registreret partner eller en kvindelig partner, er blevet behandlet med assisteret reproduktion med en kendt mands sæd af en sundhedsperson, anses manden som barnets far, hvis barnet må antages at være blevet til ved denne behandling, og manden skriftligt har erklæret, at han skal være barnets far. Morens ægtefælle, registrerede partner eller partner skal have givet skriftligt samtykke til behandlingen med assisteret reproduktion.

Fødes et barn af en kvinde, der er gift med en kvinde eller har en registreret partner, registreres sæddonor efter § 1 a i børneloven som far til barnet, når betingelserne i lovens § 27 a, stk. 1, er opfyldt. Registreringen af faderskabet foretages af Familieretshuset i forbindelse med barnets fødsel.

2.1.1.5. Særligt om sæddonors retsstilling

Retsstillingen for en sæddonor i sager om faderskab og medmoderskab er reguleret af §§ 27 b-28 i børneloven.

Efter lovens § 27 c er det udgangspunktet, at en sæddonor anses som far til et barn, der med hans sæd er blevet til ved assisteret reproduktion. Dette gælder dog ikke, hvis sæden er anvendt uden sæddonors viden eller efter hans død.

Udgangspunktet i § 27 c gælder dog ikke, hvis sagen er omfattet af lovens § 28. Efter denne bestemmelse anses en sæddonor ikke som far til et barn, der med hans sæd er blevet til ved assisteret reproduktion, hvis sæden er doneret til et vævscenter, der distribuerer sæd, en sundhedsperson eller en person, der arbejder under en sundhedspersons ansvar. Denne bestemmelse fastslår, at når en sæddonor er anonym i forhold til moren til et barn, der er blevet til ved hans sæd, og anonymiteten skyldes, at sæden er doneret til et vævscenter m.v., så kan han ikke blive juridisk far til barnet. Efter § 28 gælder bestemmelsen ikke i situationer, hvor sæddonor ikke er anonym, det vil sige sager, der er omfattet af lovens § 27, § 27 a, stk. 1, eller § 27 b.

Endvidere gælder udgangspunktet i lovens § 27 c ikke, hvis sagen er omfattet af lovens §§ 27, 27 a eller 27 b.

I situationer, der er omfattet af §§ 27 eller 27 a i børneloven, fastlægges det, inden behandling med assisteret reproduktion påbegyndes, hvem der skal være far eller medmor til barnet. I disse situationer bliver sæddonor ikke far til barnet, selvom han ikke er anonym, medmindre det følger af

aftalen, at det netop er sæddonor, der skal være far til barnet. De to bestemmelser er beskrevet i punkt 2.1.1.1. og 2.1.1.4.

Efter § 27 b i børneloven anses en sæddonor som far til et barn, der med hans sæd er blevet til ved behandling med assisteret reproduktion af en anden kvinde end hans ægtefælle eller partner, hvis den assisterede reproduktion er foretaget af en sundhedsperson, sæddonor skriftligt har givet samtykke til, at en bestemt kvinde modtager behandlingen, barnet må antages at være blevet til ved denne behandling, og sæddonor skriftligt har erklæret, at han skal være barnets far. I denne situation er sæddonor ikke anonym, hvorfor han anses som far til barnet. Dette gælder dog ikke, hvis sagen er omfattet af lovens §§ 27 eller 27 a, hvor der er indgået en aftale om, hvem der skal være barnets far eller medmor.

Anvendelsesområdet for § 27 b er typisk situationer, hvor en kvinde, der ikke er gift, og som ikke har en registreret partner eller en partner, ønsker at blive gravid ved hjælp af sæd fra en bestemt mand. I sådanne situationer anses manden som far til barnet.

Når en sæddonor efter §§ 27 b eller 27 c i børneloven anses som far til et barn, følger det af lovens § 20, stk. 5, at der kan træffes afgørelse om, at sæddonor er far til barnet. Der henvises til punkt 2.1.1.6.

2.1.1.6. Afgørelser om faderskab og medmoderskab

Er faderskab eller medmoderskab til et barn ikke blevet registreret eller anerkendt, følger det af § 13 i børneloven, at der træffes afgørelse om, hvem der er far eller medmor til barnet.

Når en sag om faderskab og medmoderskab behandles af familieretten, følger det af lovens § 16, at moren har pligt til at møde i retten og afgive forklaring om, hvem der er eller kan være barnets far, og om hun er blevet behandlet med assisteret reproduktion, hvis barnet kan være blevet til ved denne behandling, og i givet fald oplyse hvem der har samtykket til behandlingen. Denne oplysningspligt under behandling af en retssag svarer til oplysningspligten over for Familieretshuset efter lovens § 8, jf. punkt 2.1.1.3.

I situationer, hvor barnet er blevet til ved assisteret reproduktion, følger det af § 20, stk. 4, i børneloven, at der kan træffes afgørelse om, at en kvinde er medmor, hvis hun efter lovens § 27 eller § 27 a, stk. 2, anses som medmor til barnet, det vil sige, at hun har givet samtykke til, at moren er blevet behandlet med assisteret reproduktion af en sundhedsperson og har erklæret, at hun skal være barnets medmor. Tilsvarende følger det af lovens § 20, stk. 5, at der kan træffes afgørelse om, at en mand er far, hvis han efter lovens § 27 eller § 27 a, stk. 1, anses som far til barnet, det vil sige, at han har givet samtykke til, at moren er blevet behandlet med assisteret reproduktion af en sundhedsperson og har erklæret, at han skal være barnets far. Der kan også træffes afgørelse om faderskab, hvis manden efter lovens §§ 27 b eller 27 c om sæddonorer anses for barnets far.

Bestemmelserne i § 20, stk. 4 og 5, er relevante i situationer, hvor moren fortryder aftalen om, at kvinden eller manden skal være henholdsvis medmor eller far til barnet, f.eks. fordi de ikke længere danner par. I en sådan situation har den pågældende mand eller kvinde mulighed for, at der træffes afgørelse om deres forældreskab til barnet, når betingelserne i §§ 27 eller 27 a er opfyldt.

Bestemmelserne i § 20, stk. 4 og 5, er ligeledes relevante i situationer, hvor den mand eller den kvinde, som efter aftale med moren skal være henholdsvis far eller medmor til barnet, fortryder

aftalen, f.eks. fordi den pågældende ikke længere danner par med moren. I en sådan situation har moren mulighed for, at der træffes afgørelse om, at den pågældende mand eller kvinde er henholdsvis far eller medmor til barnet, når betingelserne i §§ 27 eller 27 a er opfyldt.

Om lovens §§ 27 og 27 a henvises til punkt 2.1.1.1., og om §§ 27 b og 27 c henvises til punkt 2.1.1.3.

Bestemmelsen i § 20, stk. 4, betyder bl.a., at selvom en kvinde har accepteret at være medmor, eller moren fortryder, at hendes kvindelige ægtefælle eller partner skal være medmor, kan der træffes afgørelse om, at den kvinde, der har samtykket til behandlingen med assisteret reproduktion og erklæret at ville være medmor, er barnets medmor. Tilsvarende betyder bestemmelsen i § 20, stk. 5, at der kan træffes afgørelse om, at den mand, der har samtykket til behandlingen med assisteret reproduktion og erklæret at ville være far, eller som har været sæddonor til et barn, er barnets far.

2.1.1.7. Registrering af forældreskab i CPR

Efter § 4, stk. 1, i lov om Det Centrale Personregister, jf. lovbekendtgørelse nr. 1297 af 3. september 2020, som ændret ved lov nr. 1834 af 8. december 2020, (CPR-loven) registreres enhver med et personnummer tildelt efter lovens § 3, stk. 1 eller 2, eller efter regler udstedt i medfør af lovens § 3, stk. 9, med de oplysninger, der er anført i bilag 1 til loven.

Bilag 1 til loven fastlægger dataindholdet i CPR, og ifølge bilagets nr. 7 omfatter registreringen af slægtsskabsoplysninger bl.a. oplysninger om personnummer på mor, far og børn og angivelse af mor og far i feltet for indehavere af forældremyndigheden.

Som en følge af indførelsen i 2013 af det juridiske forældrebegreb ”medmor” i børneloven blev teksten i det ene forældrefelt i CPR ændret sådan, at registreringen af slægtsskab i CPR afspejler det juridiske forældrebegreb ”medmor”. CPR-lovens bilag 1, nr. 7, om registrering af slægtsskab blev imidlertid ikke ændret i overensstemmelse hermed.

Ved registrering af slægtsskabsoplysninger i forbindelse med registrering af en fødsel knyttes en mor og en far eller en medmor til barnet via forældrenes personnumre. Henvisninger til forældrene i CPR registreres ved henvisning til de pågældendes personnumre, der indsættes i enten det ene forældrefelt benævnt ”mor” eller det andet forældrefelt benævnt ”far/medmor”. Den forælder, som har født barnet, registreres automatisk i ”mor”-feltet, når barnet tildeles et personnummer ved en fødsel her i landet, uanset vedkommendes registrerede køn.

Ved [forslag til lov om ændring af lov om Det Centrale Personregister (Kommunernes kontrol med bopælsregistreringen i CPR m.v.)], der forventes fremsat oktober 2021, forventes det, at CPR-lovens bilag 1, nr. 7, vil blive foreslået ændret sådan, at det fremgår af bilaget, at medmoderskab registreres i CPR på lige fod med faderskab.

2.1.1.8. Reglerne i vævsloven om salg af donorsæd til privatpersoner

Efter § 9 a, stk. 1, i lov om krav til kvalitet og sikkerhed ved håndtering af humane væv og celler (vævsloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 955 af 21. august 2014, som ændret ved lov nr. 542 af 29. april 2015, lov nr. 285 af 29. marts 2017, lov nr. 388 af 26. april 2017 og lov nr. 503 af 23. maj 2018, må humane væv og celler, herunder sædceller, alene distribueres eller eksporteres til godkendte vævscentre, fertilitetsklinikker, hospitalsafdelinger eller autoriserede sundhedspersoner.

Baggrunden for bestemmelsen i § 9 a, stk. 1, i vævsloven er bl.a. at sikre sporbarheden fra sæddonor til modtageren af sæden og til dennes eventuelle barn, så der kan forebygges eller behandles børn, hvis der rejses mistanke om en alvorlig genetisk sygdom eller disposition for genetiske sygdom, som sæddonor kan være bærer af og dermed have givet videre.

Bestemmelsen forbyder således salg af donorsæd til privatpersoner.

Dette indebærer, at det ikke er muligt at foretage hjemmeinseminationer med donorsæd købt hos et dansk vævscenter.

Reglerne i vævsloven implementerer Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/23/EF af 31. marts 2004 om fastsættelse af standarder for kvaliteten og sikkerheden ved donation, udtagning, testning, behandling, præservering, opbevaring og distribution af humane væv og celler (vævsdirektivet).

2.1.2. Social- og Ældreministeriets overvejelser

2.1.2.1. Registrering af medmoderskab

Efter indførelsen af medmoderskab er det i dag blevet muligt for to kvinder at aftale, at de sammen skal være forældre til et barn, som den ene af dem føder. Fastslåelse af medmoderskab kræver dog, at den ene af kvinderne er blevet behandlet med assisteret reproduktion af en sundhedsperson, og at der fremlægges dokumentation herfor ved registreringen af medmoderskabet. Parret kan således ikke som ved registrering af faderskab få medmoderskabet registreret alene på grundlag af, at de er gift med hinanden, eller på grundlag af en omsorgs- og ansvarserklæring. På grund af kravet om fremlæggelse af dokumentation for behandling med assisteret reproduktion foretages registreringen af medmoderskab af Familieretshuset og ikke af personregisterføreren, som det er tilfældet ved registrering af faderskab. Registrering af medmoderskab er således mere omstændeligt end registrering af faderskab.

Efter Social- og Ældreministeriets opfattelse bør der gælde samme regler for registrering af medmoderskab som for registrering af faderskab. To kvinder, der sammen ønsker at få et barn, bør derfor kunne få medmoderskabet fastslået på samme nemme måde, som når et heteroseksuelt par får et barn og får fastslået faderskabet til barnet.

Børneloven bør derfor ændres sådan, at medmoderskab ligesom faderskab kan registreres af personregisterføreren ved registreringen af barnets fødsel på grundlag af forældrenes ægteskab eller en omsorgs- og ansvarserklæring. På den måde ligestilles registrering af medmoderskab og faderskab.

2.1.2.2. Insemination som grundlag for medmoderskab

Ved registrering af faderskab skal parterne ikke redegøre for, hvordan barnet er blevet til. Faderskab kan således bl.a. registreres på grundlag af en insemination, som parret selv har foretaget.

Som led i ligestillingen af registrering af medmoderskab og faderskab bør det ikke længere være en betingelse for registrering af medmoderskab, at der fremlægges dokumentation for, at barnet er blevet til ved behandling med assisteret reproduktion af en sundhedsperson. I situationer, hvor der ikke er sundhedsmæssige grunde til behandling med assisteret reproduktion, bør medmoderskab således kunne fastslås på grundlag af en insemination, som parret selv har foretaget. Dette bør ikke

kun gælde ved registrering af medmoderskab, men også ved anerkendelse af og afgørelse om medmoderskab.

2.1.2.3. Parternes retssikkerhed

Med den gældende ordning, hvor medmoderskab alene kan etableres på grundlag af en erklæring om medmoderskabet, der afgives over for den sundhedsperson, der står for behandlingen med assisteret reproduktion, sikres retssikkerhed og forudsigelighed for parterne. Bliver de uenige om medmoderskabet, vil der kunne træffes afgørelse om medmoderskab på grundlag af erklæringen om medmoderskabet.

Indførelse af en ordning om, at medmoderskab også kan etableres på grundlag af en insemination, som parret selv har foretaget, bør ikke svække retssikkerheden og forudsigeligheden for parterne. Det bør derfor være muligt for par, der vælger at blive insemineret uden deltagelse af en sundhedsperson, at indsende en erklæring om medmoderskabet til Familieretshuset, der registrerer erklæringen. Opstår der senere uenighed om medmoderskabet, vil der på grundlag af erklæringen kunne træffes afgørelse om medmoderskabet.

Med henblik på at sikre retssikkerheden og forudsigeligheden for parterne i situationer, hvor de vælger insemination uden deltagelse af en sundhedsperson, men ikke indsender en erklæring om medmoderskab til Familieretshuset, bør det endvidere være muligt at kunne træffe afgørelse om medmoderskab, hvis det er godtgjort, at parterne var enige om medmoderskabet.

Denne mulighed for også at etablere medmoderskab ved en erklæring, når barnet er blevet til ved insemination, som parret selv har foretaget, bør også afspejles i bestemmelserne om anerkendelse og afgørelse om medmoderskab.

2.1.2.4. Faderskab

Reglerne om forældreskab på grundlag af assisteret reproduktion gælder både for faderskab og medmoderskab. En ordning, der giver mulighed for at anerkende medmoderskab eller træffe afgørelse om medmoderskab på grundlag af insemination, der ikke er foretaget af en sundhedsperson, bør tilsvarende også omfatte faderskab på grundlag af insemination, der ikke er foretaget af en sundhedsperson.

2.1.2.5. Sæddonors retsstilling

Indførelse af mulighed for at fastslå forældreskab på grundlag af insemination, der ikke er foretaget af en sundhedsperson, vil også medføre behov for at tilpasse reglerne om sæddonors retsstilling sådan, at den som udgangspunkt er ens, uanset om barnet er blevet til ved assisteret reproduktion eller insemination:

- Udgangspunktet om, at en sæddonor anses som far til et barn, der med hans sæd er blevet til ved assisteret reproduktion, bør også omfatte insemination.
- Hvis parterne, herunder en ikke-anonym sæddonor, i forbindelse med inseminationen aftaler, hvem der skal være far eller medmor til barnet, bør sæddonor ikke kunne blive far til barnet, medmindre det følger af aftalen, at det netop er ham, der skal være barnets far. Dette bør dog kun gælde, hvis blanket med samtykke til inseminationen og erklæring om forældreskab er indsendt til Familieretshuset, eller hvis det godtgøres, at det ikke er

sæddonor, men en anden mand, der skal være far til barnet, eller at en kvinde skal være medmor til barnet.

- En sæddonor bør efter aftale med en bestemt kvinde kunne blive far til det barn, som hun føder efter at være blevet insemineret med sæd doneret af sæddonor.

Derimod vil indførelse af mulighed for at fastslå forældreskab ved insemination ikke medføre behov for at ændre den gældende ordning, hvorefter en sæddonor ikke anses som far til et barn, der med hans sæd er blevet til ved assisteret reproduktion, hvis sæden er doneret gennem sundhedssystemet, f.eks. til et vævscenter. Dette skyldes, at sæd doneret til et vævscenter m.v. alene anvendes til assisteret reproduktion og ikke til insemination. Indførelse af muligheden for at fastslå forældreskab ved insemination vil således ikke ændre på udgangspunktet om, at en mand, der er sæddonor uden om sundhedssystemet, som udgangspunkt anses som far til et barn, der er blevet til ved sæd, som han har doneret.

2.1.3. Den foreslåede ordning

2.1.3.1. Registrering af medmoderskab

Det foreslås at ligestille registrering af medmoderskab og faderskab. Dette forslag foreslås gennemført ved, at § 3 a, stk. 1, i børneloven ændres sådan, at når et barn fødes af en kvinde, der er gift med en kvinde eller har en registreret partner, anses ægtefællen eller partneren som medmor til barnet, og ved, at lovens § 3 b, stk. 1, vil blive ændret sådan, at når et barn fødes af en ugift kvinde, anses en kvinde som medmor til barnet, hvis hun og moren afgiver en omsorgs- og ansvarserklæring. Kravet om fremlæggelse af dokumentation for, hvordan barnet er blevet til, vil udgå af begge bestemmelser, der også vil blive ændret sådan, at registreringen af medmoderskab vil blive foretaget af personregisterføreren, og ikke som i dag af Familieretshuset.

Forslaget vil betyde, at medmoderskab vil kunne registreres, selvom barnet ikke er blevet til ved assisteret reproduktion foretaget af en sundhedsperson.

For en nærmere beskrivelse af forslaget henvises til lovforslagets § 1, nr. 4, 5 og 7, og bemærkningerne hertil.

Som konsekvens af de foreslåede ændringer af § 3 a, stk. 1, og § 3 b, stk. 1, foreslås § 3 a, stk. 3, § 3 b, stk. 2, § 33 a, stk. 1, 1. pkt., og § 33 a, stk. 2, 1. pkt., i børneloven ændret. For en nærmere beskrivelse af disse ændringer henvises til lovforslagets § 1, nr. 6, 7, 24 og 25, og bemærkningerne hertil.

2.1.3.2. Insemination som grundlag for medmoderskab og faderskab og parternes retssikkerhed

Det foreslås, at der indføres mulighed for, at insemination uden deltagelse af en sundhedsperson kan danne grundlag for medmoderskab eller faderskab. Dette forslag foreslås gennemført ved, at der som § 27, stk. 2, og 27 a, stk. 3-5, i børneloven indsættes nye bestemmelser i børneloven. Det vil følge af disse bestemmelser, at når en kvinde er blevet insemineret uden deltagelse af en sundhedsperson, anses hendes ægtefælle, registrerede partner eller partner eller sæddonoren som barnets far eller medmor, hvis denne har givet samtykke til inseminationen og har afgivet erklæring om faderskabet og medmoderskabet, og barnet må antages at være blevet til ved inseminationen. Efter bestemmelserne vil samtykket og erklæringen skulle afgives på en blanket, der vil skulle indsendes til Familieretshuset. Blanketten, der efter § 33, stk. 2, i børneloven skal være godkendt af

Familieretshuset, skal indeholde vejledning om retsvirkningerne af insemineringen. Dermed gennemføres den første del af overvejelserne om parternes retssikkerhed.

Forslaget vil betyde, at insemination uden deltagelse af en sundhedsperson kan danne grundlag for medmoderskab eller faderskab. To kvinder, der sammen planlægger at blive forældre til et barn, vil således kunne aftale, at den ene eller en eventuel sæddonor skal være barnet medmor eller far, selvom barnet ikke er et resultat af behandling med assisteret reproduktion foretaget af en sundhedsperson.

For en nærmere beskrivelse af forslaget henvises til lovforslagets § 1, nr. 16 og 18, og bemærkningerne hertil.

Den anden del af overvejelserne om parternes retssikkerhed foreslås gennemført ved, at reglerne i § 20, stk. 4 og 5, i børneloven om afgørelse om medmoderskab og faderskab på grundlag af assisteret reproduktion ændres sådan, at der også kan træffes afgørelse om medmoderskab og faderskab på grundlag af insemination, og ved, at der som nyt stk. 6 i § 20 indsættes en bestemmelse, hvorefter der kan træffes afgørelse om medmoderskab og faderskab, hvis det godtgøres, at parterne var enige om medmoderskabet eller faderskabet. Endvidere foreslås reglerne i lovens § 14, stk. 5 og 6, om anerkendelse af medmoderskab ændret sådan, at anerkendelse også kan ske på grundlag af insemination.

Forslaget vil betyde, at der kan træffes afgørelse om faderskab og medmoderskab, hvis barnet er blevet til ved behandling med assisteret reproduktion eller ved insemination, uden at betingelserne i gældende bestemmelser i §§ 27 og 27 a i børneloven eller i de ved lovforslagets § 1, nr. 16 og 18, foreslåede nye bestemmelser i § 27, stk. 2, og § 27 a, stk. 3-5, i børneloven for fastslåelse af faderskab eller medmoderskab er opfyldt.

For en nærmere beskrivelse af forslaget henvises til lovforslagets § 1, nr. 12-14, og bemærkningerne hertil.

Som konsekvens af de foreslåede nye bestemmelser i § 27, stk. 2, og § 27 a, stk. 3-5, i børneloven foreslås § 8, stk. 1 og 4, § 14, stk. 1-6, § 16, overskrifte til kapitel 5 og § 33 a, stk. 2, i børneloven ændret. For en nærmere beskrivelse af disse ændringer henvises til lovforslagets § 1, nr. 8-11, 15 og 25, og bemærkningerne hertil.

2.1.3.3. Faderskab

Forslaget om, at de foreslåede bestemmelser om aftaler og afgørelser om medmoderskab tilsvarende skal finde anvendelse på faderskab, foreslås gennemført ved, at det i de omhandlede bestemmelser præciseres, at de både finder anvendelse på medmoderskab og faderskab.

For en nærmere beskrivelse af forslaget henvises til lovforslagets § 1, nr. nr. 13, 14, 16 og 18, foreslåede ændringer af § 14, stk. 4, og § 20, stk. 5, i børneloven og de foreslåede nye bestemmelser i § 20, stk. 6, § 27, stk. 2, og § 27 a, stk. 3 og 5, i børneloven, og bemærkningerne hertil.

2.1.3.4. Faderskab efter § 1 a i børneloven

Registreringen af faderskabet efter § 1 a i børneloven vil fortsat skulle foretages af Familieretshuset i forbindelse med barnets fødsel og ikke af personregisterføreren som efter den foreslåede ændring til § 3 a i børneloven.

Med de foreslåede ændringer af § 3 a i børneloven, jf. lovforslagets § 1, nr. 4 og 5, vil medmoderskab skulle registreres af personregisterføreren i forbindelse med barnets fødsel på grundlag af parternes ægteskab.

Har moren og hendes kvindelige ægtefælle i medfør af den gældende bestemmelse i § 27 a, stk. 1, i børneloven eller den ved lovforslagets § 1, nr. 18, foreslåede nye bestemmelse i § 27 a, stk. 3, i børneloven aftalt med sæddonor, at han skal være far til barnet, vil det indebære, at personregisterføreren registrerer morens ægtefælle som medmor til barnet. Når det over for Familieretshuset dokumenteres, at sæddonor skal være far til barnet, registrerer Familieretshuset i medfør af § 1 a i børneloven i stedet ham som far til barnet. Dette betyder, at ægtefællens medmoderskab til barnet bortfalder. Det bemærkes i den forbindelse, at det følger af § 5 i børneloven, at registrering af medmoderskab er foreløbigt i de første seks måneder efter barnets fødsel.

Hvis parterne vil undgå, at morens ægtefælle midlertidigt registreres som barnets medmor, kan de efter § 4 i børneloven inden barnets fødsel indlede faderskabssag, hvorunder sæddonoren inden fødslen kan anerkende faderskabet til barnet. Herefter vil personregisterføreren efter § 3 i børneloven registrere faderskabet i forbindelse med registreringen af barnets fødsel.

2.1.3.5. Sæddonors retsstilling

Forslaget om, at udgangspunktet om, at en sæddonor anses som far til et barn, der med hans sæd er blevet til ved assisteret reproduktion, udvides til også at omfatte et barn, der er blevet til ved insemination med sæd fra en sæddonor, foreslås gennemført ved, at der i § 27 c i børneloven indsættes en henvisning til insemination sådan, at bestemmelsen finder anvendelse ved både assisteret reproduktion og insemination.

Forslaget vil betyde, at en sæddonor som udgangspunkt anses som far til et barn, der med hans sæd er blevet til ved både assisteret reproduktion og insemination.

For en nærmere beskrivelse af forslaget henvises til lovforslagets § 1, nr. 20, og bemærkningerne hertil.

Forslaget om, at en sæddonor efter aftale med en bestemt kvinde kan blive far til det barn, som hun føder efter at være blevet insemineret med sæd doneret af sæddonor, foreslås gennemført ved, at der i § 27 b i børneloven som et nyt stk. 2 indsættes en bestemmelse, hvorefter den gældende bestemmelse i § 27 b i børneloven vil finde tilsvarende anvendelse, hvis barnet er blevet til ved insemination med sæddonors sæd uden deltagelse af en sundhedsperson.

Forslaget vil betyde at en kvinde og en mand i forbindelse med insemination foretaget med mandens sæd uden deltagelse af en sundhedsperson kan aftale, at manden skal være far til hendes barn

For en nærmere beskrivelse af forslaget henvises til lovforslagets § 1, nr. 19, og bemærkningerne hertil.

2.1.3.6. Anmodning om indledning af sag om faderskab og medmoderskab

Efter § 6 a i børneloven kan en mand eller kvinde, som har afgivet samtykke eller erklæring efter lovens §§ 27 eller 27 a, anmode om, at der indledes (rejses) sag om faderskab eller medmoderskab

efter lovens § 6, stk. 1, 2. pkt. Efter denne bestemmelse skal en anmodning om rejsning af sag om faderskab eller medmoderskab være skriftlig, og den skal fremsættes inden seks måneder efter barnets fødsel, medmindre der på tidspunktet for anmodningen allerede verserer en sag om faderskab eller medmoderskab.

§§ 27 og 27 a i børneloven giver mulighed for ved erklæring om forældreskab at etablere faderskab eller medmoderskab til et barn, der er blevet til ved assisteret reproduktion. Efter de ved lovforslagets § 1, nr. 16 og 18, foreslåede nye bestemmelser i § 27, stk. 2, og § 27 a, stk. 3-5, i børneloven vil der tilsvarende kunne etableres faderskab eller medmoderskab til et barn, der er blevet til ved insemination.

Den mand eller kvinde, der ved erklæring om forældreskab efter de foreslåede bestemmelser i § 27, stk. 2, eller § 27 a, stk. 3-5, skal være far eller medmor til barnet, vil have ret til at rejse sag om faderskab og medmoderskab efter § 6 a. Det skyldes, at henvisningerne i § 6 a til §§ 27 og 27 a også vil omfatte de bestemmelser om forældreskab på grundlag af insemination, der foreslås indsat i §§ 27 og 27 a.

2.2. Transpersoner, der bliver forældre

2.2.1. Gældende ret

2.2.1.1. Kønsskifte

2.2.1.1.1. Juridisk kønsskifte

Det følger af § 3, stk. 7, i CPR-loven, at hvis en person oplever sig som tilhørende det andet køn, kan Indenrigs- og Boligministeriet efter skriftlig ansøgning tildele nyt personnummer til personen. Tildeling af et nyt personnummer er betinget af, at den pågældende afgiver en skriftlig erklæring om, at ønsket om nyt personnummer er begrundet i en oplevelse af at tilhøre det andet køn, og at den pågældende efter en refleksionsperiode på 6 måneder fra ansøgningstidspunktet skriftligt bekræfter sin ansøgning. Den pågældende kan herefter tage et navn, der passer til kønsidentiteten og få udstedt officielle dokumenter med det nye navn og personnummer.

Det er således muligt for en person, der oplever sig som tilhørende det andet køn, at opnå juridisk kønsskifte i form af tildeling af nyt personnummer uden kastration eller andre kirurgiske indgreb eller anden form for behandling, f.eks. hormonbehandling, jf. beskrivelsen i punkt 2.2.1.1.2.

Bestemmelsen i § 3, stk. 7, blev indsat i CPR-loven ved lov nr. 752 af 25. juni 2014 om ændring af lov om Det Centrale Personregister (Tildeling af nyt personnummer til personer, der oplever sig som tilhørende det andet køn), der blev udarbejdet på grundlag af ”Rapport fra arbejdsgruppen om juridisk kønsskifte”. Arbejdsgruppen skulle blandt andet undersøge mulighederne for indførelse af juridisk kønsskifte uden krav om, at kønskirtlerne varigt skulle fjernes kirurgisk, herunder afklare hvilke afledte effekter et anerkendt juridisk kønsskifte ville have på en række områder. Med hensyn til fastlæggelse af forældreskab i relation til sådanne kønsskifter fremgår følgende af rapportens side 68:

”Børnelovens udgangspunkt er, at den kvinde, der føder et barn, er barnets mor. Hvem der er barnets far eller medmor fastsættes blandt andet ud fra deres relation til barnets mor i tiden omkring undfangelse og fødsel.

I børnelovens forstand har man det køn, som man bruger til at forplante sig med, hvorfor det ikke vil give anledning til fortolkningstvivl, at en eller begge forældre ved barnets undfangelse har et andet juridisk køn end deres biologiske køn. Det er således forældrenes biologiske køn ved barnets undfangelse, der afgør deres rolle i børneloven som enten far, mor eller medmor. En person, der føder et barn, vil – uanset om personen juridisk er en mand – være barnets mor i børnelovens forstand.

[...]

Blandt andet på baggrund af det meget begrænsede antal personer, der vil blive berørt af dette forhold, og den vidtgående ændring af børneloven og dertil relateret lovgivning, der vil være påkrævet, er det arbejdsgruppens anbefaling, at man fastholder udgangspunktet om, at forældrenes biologiske køn ved barnets undfangelse afgør deres betegnelse i børnelovens forstand.”

Når nyt personnummer efter § 3, stk. 7, i CPR-loven er tildelt, vil den pågældende automatisk modtage nyt sundhedskort med oplysning om det nye personnummer. Det nye personnummer giver endvidere adgang til udstedelse af nye personlige dokumenter som f.eks. pas, kørekort og fødselsattest i overensstemmelse med det nye køn. Den pågældendes fornavn vil ligeledes i henhold til § 13, stk. 2, i navneloven kunne ændres, så det bliver kønskorrekt i forhold til det nye køn.

Som beskrevet i rapporten har det nye køn ikke retsvirkninger i forhold til børneloven. Det er derfor fast antaget, at en persons medfødte køn er afgørende for, hvilke rettigheder og pligter personen har i relation til reglerne i børneloven om fastlæggelse af forældreskab, uanset om den pågældende har gennemført juridisk kønsskifte inden et barns fødsel.

2.2.1.1.2. Kønsskifte efter sundhedsloven (kastration)

Det følger af § 115, stk. 1, i sundhedsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 903 af 26. august 2019 med senere ændringer, at en person kan blive kastreret som led i kønsskifte, hvis personen er en transperson, har et vedholdende ønske om kastration og kan overskue konsekvenserne af kastrationen. Ved kastration forstås et indgreb, hvorved kønskirtlerne (testikler eller æggestokke) fjernes, eller behandling, hvorved de varigt sættes ud af funktion. Kastration som led i kønsskifte er et indgreb, hvor testikler eller æggestokke fjernes uden anden lægefaglig indikation end kønsligt ubehag med ønske om kønsmodificerende behandling.

Et kønsskifte foretaget i udlandet anerkendes efter dansk ret, hvis det er foretaget på samme måde som et kønsskifte foretaget i Danmark. Det er Sundhedsstyrelsen, der tager stilling til anerkendelse af et udenlandsk kønsskifte.

Sundhedsstyrelsen orienterer Indenrigs- og Boligministeriet om godkendelse af et fysisk kønsskifte, hvorefter den pågældende i medfør af § 3, stk. 7, i CPR-loven får tildelt et personnummer i overensstemmelse med det nye køn.

Personer, der har gennemført kønsskifte efter sundhedsloven, eller som i udlandet har fået foretaget et kønsskifte, der anerkendes her i landet, betragtes fuldt ud som tilhørende det nye køn. Dette gælder også i relation til børneloven. En person, der som led i kønsskifte efter sundhedsloven er blevet kastreret, hvorved kønskirtlerne (testikler eller æggestokke) fjernes eller varigt sættes ud af funktion, kan alene blive forælder til et barn ved assisteret reproduktion. I så fald anses den pågældende som henholdsvis far eller medmor til barnet efter sit køn ved barnets fødsel.

Et kønsskifte, der foretages efter barnets fødsel, indebærer ikke ændring af det forældreskab, der blev fastslået ved barnets fødsel.

2.2.1.2. Moderskab, faderskab og medmoderskab i børneloven m.v.

Reglerne om fastslåelse af forældreskab (moderskab, faderskab og medmoderskab) findes i børneloven samt i kapitel 42 a i retsplejeloven. Ved fastslåelsen af forældreskab tages der udgangspunkt i det køn, personen bruger til at forplante sig med, det vil sige det medfødte køn, uanset om en eller begge forældre ved barnets fødsel har et andet juridisk køn end det medfødte køn. Det er dermed efter børneloven og kapitel 42 a i retsplejeloven forældrenes medfødte køn, der er styrende for, om de i børneloven og retsplejeloven anses for mor, far eller medmor. Dette indebærer, at en kvinde, der inden barnets fødsel efter CPR-loven har gennemført juridisk kønsskifte fra kvinde til mand, anses for barnets mor og derfor i CPR m.v. registreres som mor til barnet.

Det følger således af § 30 i børneloven, som foreslået ændret ved lovforslagets § 1, nr. 21, at den kvinde, som føder et barn, anses for mor til barnet. Der henvises til den foreslåede ændring af bestemmelsen, jf. punkt 2.3.

Børneloven indeholder i kapitel 1-3 og 5 regler om registrering og anerkendelse af samt afgørelse om faderskab og medmoderskab, herunder om faderskab og medmoderskab til børn der er blevet til ved assisteret reproduktion. Disse regler er beskrevet i punkt 2.1.1.1.-2.1.1.6. Supplerende kan der oplyses, at § 9 i børneloven indeholder en oversigt over parterne i en sag om faderskab og medmoderskab defineret ved deres medfødte køn. En kvinde, der har gennemført juridisk kønsskifte til mand, og som derefter føder et barn, er omfattet af de regler i § 9, der henviser til ”moder”. På samme måde er en mand, der har gennemført juridisk kønsskifte til kvinde, omfattet af de regler i bestemmelsen, der henviser til ”mand” og ”far”.

Kapitel 4 i børneloven indeholder regler om genoptagelse af en sag om faderskab eller medmoderskab. I relation til en genoptagelsessag om eksempelvis faderskab vil en kvinde, der har gennemført juridisk kønsskifte til mand, kunne anmode om at få sagen genoptaget som enten ”moder”, hvis den pågældende har født barnet, eller som ”medmoder” hvis den pågældende er anset som medmor til barnet. Ligeledes vil en mand, der har gennemført juridisk kønsskifte til kvinde, kunne anmode om at få sagen genoptaget som ”fader”, hvis den pågældende er anset som far til barnet. Den pågældendes rettigheder og pligter i relation til genoptagelse af en sag om faderskab og medmoderskab er således styret af det medfødte køn.

Efter § 448, stk. 3, i retsplejeloven indbringer Familieretshuset en sag eller afgørelse efter børneloven for familieretten i den retskreds, hvor barnets mor har hjemting. Har barnets mor ikke hjemting her i landet, indbringes sagen for familieretten i den retskreds, hvor den, der efter § 17 i børneloven er part i sagen, har hjemting.

Endvidere indeholder kapitel 42 a i retsplejeloven regler om familierettens behandling af sager om faderskab og medmoderskab. Med hensyn til den internationale kompetence til at behandle sager om faderskab og medmoderskab her i landet følger det af § 456 b, stk. 1, nr. 1, at en sag bl.a. kan indbringes for familieretten her i landet, hvis moren har bopæl her.

2.2.2. Social- og Eldreministeriets overvejelser

Familiebegrebet dækker i dag over mange forskellige konstellationer af mennesker. Muligheden for at stifte og være den familie, som man ønsker, begrænses dog af, at lovgivningen på enkelte områder fortsat tager udgangspunkt i en mere traditionel forståelse af familien som begreb. Således tager reglerne om forældreskab i børneloven udgangspunkt i forældrenes medfødte køn uanset, om de har gennemført juridisk kønsskifte inden barnets fødsel.

I Danmark bør rammerne for familiestiftelse være brede, og forældre, der har gennemført juridisk kønsskifte, bør derfor kunne blive forældre i overensstemmelse med deres kønsidentitet.

På den baggrund mener Social- og Ældreministeriet, at det med henblik på at sikre, at alle forældre føler sig anerkendte, ligeværdige og respekterede, er nødvendigt at ændre børneloven sådan, at forældre, der har gennemført juridisk kønsskifte, bliver betegnet og registreret som forældre i overensstemmelse med deres juridiske køn. Dermed sikres det, at man kan indtage den plads i en familie, man ønsker.

Ministeriet finder dog samtidig, at det skal sikres, at de rettigheder og pligter, som lovgivningen tildeler og pålægger den, der har født et barn, opretholdes. En sådan ændring af børneloven må således ikke medføre, at en persons køn efter juridisk kønsskifte bliver styrende for de rettigheder og pligter, der følger af et forældreskab. Det gælder eksempelvis i forhold til en forælders ret til barsel.

Dermed vil der på den ene side kunne ske en ændring af, hvordan en forælder, der har gennemført juridisk kønsskifte, betegnes efter børneloven, mens den pågældende forælder på den anden side vil kunne bevare de rettigheder og pligter, der knytter sig til forælderens medfødte køn.

I overensstemmelse med regeringens ambition om at styrke rettigheder og muligheder for LGBTI-personer i Danmark vil en sådan ordning betyde, at børneloven fuldt ud vil anerkende juridisk kønsskifte i relation til forældreskabet.

Der er ikke behov for, at en sådan ny ordning også skal finde anvendelse for personer, der har gennemført kønsskifte efter sundhedsloven m.v., da de fuldt ud betragtes som tilhørende det nye køn og derfor også betragtes som forældre i forhold til dette køn.

En sådan ordning vil heller ikke skulle omfatte forældre, der har gennemført juridisk kønsskifte efter barnets fødsel. Baggrunden for denne afgrænsning er hensynet til at sikre stabilitet for barnet. Derfor finder ministeriet, at betegnelsen for barnets forældre ved barnet fødsel bør skulle bevares, selvom en forælder efter fødslen gennemfører juridisk kønsskifte.

2.2.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at der i børneloven indsættes et nyt kapitel 6 a indeholdende to bestemmelser (§§ 31 a og 31 b), der omhandler forældre og parter, der har gennemført juridisk kønsskifte inden barnets fødsel. Det foreslåede kapitel vil gennemføre forslaget om, at transpersoner betegnes som forældre i overensstemmelse med deres juridiske kønsskifte på tidspunktet for et barns fødsel. For en nærmere beskrivelse af forslaget henvises til lovforslagets § 1, nr. 22, og bemærkningerne hertil.

Den foreslåede bestemmelse i § 31 a, stk. 1, vil indledningsvist fastslå, at bestemmelserne i kapitel 1-6 i børneloven også vil finde anvendelse på forældre og parter, der efter § 3, stk. 7, i CPR-loven har gennemført juridisk kønsskifte inden barnets fødsel, dog med de ændringer der følger af de

foreslåede bestemmelser i § 31 a, stk. 2 og 3, i børneloven. Kapitel 1-6 i børneloven indeholder bestemmelser om fastslåelse af moderskab, faderskab og medmoderskab.

Efter den foreslåede bestemmelse i § 31 a, stk. 2, vil en part, der er omfattet af den foreslåede bestemmelse i § 31 a, stk. 1, under behandlingen af en sag om faderskab og medmoderskab have de rettigheder og pligter, som den pågældende ville have haft efter sit køn inden det juridiske kønsskifte.

Efter den foreslåede bestemmelse i § 31 a, stk. 3, vil en forælder, der er omfattet af den foreslåede bestemmelse i § 31 a, stk. 1, blive anset som barnets far eller medmor ud fra sit juridiske køn på fødselstidspunktet.

Da en mand, der før barnets fødsel har gennemført kønsskifte til kvinde, ikke kan føde et barn, vil det efter forslaget alene være muligt for den pågældende at blive anset som medmor til barnet, som den pågældendes partner føder. Derfor vil det ikke efter de foreslåede bestemmelser i § 31 a, stk. 1, jf. stk. 3, være muligt for en mand, der har gennemført juridisk kønsskifte til kvinde, at blive anset som barnets mor.

Betydningen af, at en person har gennemført juridisk kønsskifte inden et barns fødsel, i relation til de rettigheder og pligter, der følger af et forældreskab efter dansk ret, vil blive reguleret af den foreslåede bestemmelse i § 31 b. Bestemmelsen vil indebære, at en forælder, der anses for barnets far eller medmor efter den foreslåede bestemmelse i lovens § 31 a, stk. 3, vil have de rettigheder og pligter i forhold til moderskab, faderskab og medmoderskab efter dansk ret, som den pågældende ville have haft efter sit køn inden det juridiske kønsskifte.

De foreslåede bestemmelser i §§ 31 a og 31 b i børneloven vil ikke finde anvendelse på forældre, der har gennemført kønsskifte efter sundhedsloven m.v. Bestemmelserne vil heller ikke finde anvendelse på personer, der gennemfører juridisk kønsskifte efter barnets fødsel.

Forslaget vil alene ændre forældrebetegnelsen og ikke de omhandlede forældres rettigheder og pligter i forhold til barnet. For en nærmere beskrivelse af forslaget henvises til lovforslagets § 1, nr. 22, og bemærkningerne hertil.

Med den foreslåede ordning vil der ikke være behov for at ændre de bestemmelser i dansk ret, der i relation til børn indeholder henvisninger til kønsspecifikke begreber som kvinde, mand, mor, far, medmor, faderskab og medmoderskab. Dette er belyst nærmere i punkt 2.2.3.1.-2.2.3.3.

Det foreslås dog, at henvisningerne til barnets mor i § 448, stk. 3, og kapitel 42 a i retsplejeloven ændres sådan, at der i stedet henvises til den, der har født barnet. Disse ændringer vil gøre det klart, at de pågældende processuelle regler også vil finde anvendelse i sager efter børneloven, hvor den, der har født barnet, inden fødslen havde gennemført juridisk kønsskifte fra kvinde til mand.

2.2.3.1. Parter, der har gennemført juridisk kønsskifte inden barnets fødsel, og deres retsstilling under behandlingen af sager om faderskab og medmoderskab (§ 31 a, stk. 1, jf. stk. 2)

Reglerne om behandlingen af sager om faderskab og medmoderskab i børneloven indeholder en lang række bestemmelser, der til brug for behandlingen af disse sager fastlægger parternes rettigheder og pligter i forhold til deres køn.

I det følgende belyses den nærmere betydning af den foreslåede bestemmelse i § 31 a, stk. 1, jf. stk. 2, om retsstillingen under behandlingen af sager om faderskab og medmoderskab for parter, der har gennemført juridisk kønsskifte inden barnets fødsel.

Den foreslåede bestemmelse i § 31 a, stk. 1, jf. stk. 2, vil overordnet betyde, at en kvinde, der inden barnets fødsel har gennemført juridisk kønsskifte til mand, under behandlingen af en sag om faderskab og medmoderskab har de rettigheder og pligter, som tilkommer henholdsvis påhviler den kvinde, der har født barnet, eller som tilkommer henholdsvis påhviler en kvinde, der er part i sagen uden at have født barnet.

Tilsvarende vil § 31 a, stk. 1, jf. stk. 2, overordnet betyde, at en mand, der inden barnets fødsel har gennemført juridisk kønsskifte til kvinde, under behandlingen af en sag om faderskab og medmoderskab har de rettigheder og pligter, som tilkommer henholdsvis påhviler en mand, der er part i sagen.

Med hensyn til morens oplysningspligt efter § 8, stk. 1, i børneloven vil den foreslåede bestemmelse i § 31 a, stk. 1, jf. stk. 2, indebære, at en kvinde, der efter juridisk kønsskifte til mand, føder et barn, vil skulle oplyse, hvem der er eller kan være barnets far. Han skal endvidere oplyse om eventuel behandling med assisteret reproduktion, hvis barnet kan være blevet til ved en sådan behandling, og i givet fald oplyse, hvem der har samtykket til behandlingen. En kvinde, der har gennemført juridisk kønsskifte til mand, og som derefter føder et barn, vil således under en sag om faderskab og medmoderskab have den samme oplysningspligt som en kvinde, der føder et barn.

I relation til § 9 i børneloven om parterne i en sag om faderskab og medmoderskab vil den foreslåede bestemmelse betyde, at en kvinde, der har gennemført juridisk kønsskifte til mand, og som derefter føder et barn, vil være omfattet af de bestemmelser, der indeholder henvisning til ”moder”. På samme måde vil en mand, der har gennemført juridisk kønsskifte til kvinde, være omfattet af de bestemmelser, der indeholder henvisning til ”mand” og ”far”, mens en kvinde, der ikke har født barnet, og som inden barnets fødsel har gennemført juridisk kønsskifte til mand, vil være omfattet af de bestemmelser, der indeholder henvisning til ”medmor”.

Den foreslåede bestemmelse i § 31 a, stk. 1, jf. stk. 2, i børneloven vil i den forbindelse betyde, at der tilsvarende vil være international kompetence til at behandle en sag om faderskab og medmoderskab her i landet, når en kvinde, der har gennemført juridisk kønsskifte til mand, og som derefter føder et barn, bor her.

2.2.3.2. Faderskab og medmoderskab for forældre, der har gennemført juridisk kønsskifte inden fødslen (§ 31 a, stk. 1, jf. stk. 3)

Formålet med den foreslåede ordning i lovens § 31 a, stk. 1, jf. stk. 3, er at sikre, at en forælder, som har gennemført juridisk kønsskifte inden barnets fødsel, betegnes som forælder på en måde, som afspejler det juridiske kønsskifte. Samtidig er det formålet at sikre, at forældrene har de samme rettigheder og pligter, som hvis de ikke havde gennemført juridisk kønsskifte. Dermed vil det juridiske kønsskifte ikke blive styrende for de rettigheder og pligter, der følger af forældreskabet.

For så vidt angår registrering af slægtsskab i CPR vil teksten i forældrefeltet benævnt ”mor” som en afledt følge heraf blive ændret til ”mor/far”. En forælder, der har gennemført juridisk kønsskifte, og som efter forslaget anses som barnets far eller medmor i overensstemmelse med det juridiske

kønsskifte, vil således ved registreringen af barnets fødsel i CPR blive tilknyttet barnet ved henvisning til pågældendes personnummer i enten ”mor/far”- feltet eller i ”far/medmor”-feltet. Den forælder, som har født barnet, registreres automatisk i ”mor/far”-feltet, når barnet tildeles et personnummer ved en fødsel her i landet. Det bemærkes, at det ikke entydigt alene ud fra registreringen i forældrefelterne i CPR er muligt at konstatere, om en registreret forælder har status som forælder efter den foreslåede bestemmelse.

Med hensyn til bestemmelsen om moderskab i § 30 i børneloven vil den foreslåede bestemmelse i § 31 a, stk. 1, jf. stk. 3, i børneloven betyde, at en kvinde, der har gennemført juridisk kønsskifte til mand, og som derefter føder et barn, i overensstemmelse med sit juridiske kønsskifte vil blive anset som barnets far.

Med hensyn til registrering af faderskab efter § 1, stk. 1, i børneloven vil den foreslåede bestemmelse i § 31 a, stk. 1, jf. stk. 3, i børneloven betyde, at henvisningen til en kvinde, der har født et barn, også omfatter en kvinde, der efter juridisk kønsskifte til mand, føder et barn.

Afhængig af kønnet på ægtefællen til den, der føder et barn, vil den pågældende, der inden fødslen har gennemført juridisk kønsskifte, skulle anses som barnets ”far” eller ”medmor” i overensstemmelse med det juridiske kønsskifte på fødselstidspunktet. Den foreslåede bestemmelse vil således betyde, at hvis den fødende på fødselstidspunktet er gift med en kvinde, der inden fødslen har gennemført juridisk kønsskifte til mand, så vil denne mand vil blive anset som far til barnet, og hans faderskab til barnet vil blive registreret.

Tilsvarende gælder i relation til registrering efter lovens § 1 a af faderskab på grundlag af en aftale om faderskab efter lovens § 27 a, stk. 1, og registrering efter lovens § 2, stk. 1, af faderskab på grundlag af en omsorgs- og ansvarserklæring.

Samtidig vil den foreslåede bestemmelse i § 31 a, stk. 1, jf. stk. 3, betyde, at lovens § 1, stk. 1, § 1 a, stk. 1, og § 2, stk. 1, ikke vil finde anvendelse, hvis den fødende er gift med en mand, der inden fødslen har gennemført juridisk kønsskifte til kvinde. I disse situationer anses kvinden efter lovens § 3 a, stk. 1, og § 3 b, stk. 1, som medmor til barnet, og hendes medmoderskab til barnet vil blive registreret.

I relation til § 14 i børneloven om anerkendelse af faderskab og medmoderskab vil den foreslåede bestemmelse i § 31 a, stk. 1, jf. stk. 3, indebære, at henvisningerne i bestemmelsen til eksempelvis ”moderen” eller ”barnets mor” også vil omfatte en kvinde, der efter at have gennemført juridisk kønsskifte til mand føder et barn.

Med hensyn til anerkendelse af faderskab efter lovens § 14 vil den foreslåede bestemmelse i § 31 a, stk. 1, jf. stk. 3, indebære, at en kvinde, der ikke har født barnet, og som inden barnets fødsel har gennemført juridisk kønsskifte til mand, vil kunne anerkende faderskabet til barnet. På samme måde vil en mand, der inden fødslen har gennemført juridisk kønsskifte til kvinde, kunne anerkende medmoderskabet til barnet.

I relation til anerkendelse af faderskab efter lovens § 14, stk. 2, bemærkes, at bestemmelsen kun finder anvendelse på en mand, der med mandlige kønsorganer har været i stand til at besvangre den, der har født barnet. Det samme gælder ved afgørelse om faderskab efter lovens § 20, stk. 1-3, samt henvisningen i lovens § 20, stk. 5, til lovens §§ 27 b og 27 c om en sæddonors faderskab.

I relation til lovens § 20, stk. 2 og 3, vil den foreslåede bestemmelse i § 31 a, stk. 1, jf. stk. 3, indebære, at henvisningerne til moren også omfatter en kvinde, der har gennemført juridisk kønsskifte til mand, og som derefter har født barnet. På samme måde vil en mand, der har gennemført juridisk kønsskifte til kvinde inden barnets fødsel, være omfattet af bestemmelsen i lovens § 20, stk. 4, om afgørelse om medmoderskab på grundlag af assisteret reproduktion. Tilsvarende vil en kvinde, der har gennemført juridisk kønsskifte til mand inden barnets fødsel, men som ikke har født barnet, være omfattet af lovens § 20, stk. 5, om afgørelse om faderskab på grundlag af assisteret reproduktion.

2.2.3.3. Retsvirkningerne af moderskab, faderskab og medmoderskab for forældre, der har gennemført juridisk kønsskifte inden barnets fødsel (§ 31 b)

2.2.3.3.1. Den familieretlige lovgivning

Det er ikke kun i børneloven, der findes bestemmelser, der tager udgangspunkt i det køn, en forælder har brugt til at forplante sig med i relation til rettigheder og forpligtelser, der følger af forældreskabet.

Med hensyn til forældremyndighed følger det af § 6, stk. 2, i forældreansvarsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1768 af 30. november 2020, at når ægtefællerne er separeret ved barnets fødsel, har moren som udgangspunkt forældremyndigheden alene. Hvis forældrene ikke er gift med hinanden, har moren efter lovens § 7, stk. 4, som udgangspunkt forældremyndigheden alene. I forhold til forældreansvarslovens bestemmelser om forældremyndighed ved barnets fødsel vil den foreslåede bestemmelse i § 31 b i børneloven betyde, at en kvinde, der har gennemført juridisk kønsskifte til mand, og som derefter føder et barn, vil være omfattet af reglerne i forældreansvarsloven om forældremyndighed, der tilkommer barnets mor.

For så vidt angår en fars eller en medmors rettigheder og pligter efter forældreansvarsloven, vil det være uden betydning, om den pågældende inden fødslen har gennemført juridisk kønsskifte, da en far og en medmor efter bestemmelserne har de samme rettigheder og pligter.

Efter § 1 i navneloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 767 af 7. august 2019, får et barn som udgangspunkt morens efternavn, hvis barnet ikke senest seks måneder efter fødslen har fået et efternavn. Den foreslåede bestemmelse i § 31 b i børneloven vil medføre, at en kvinde, der har gennemført juridisk kønsskifte til mand, og som derefter føder et barn, vil være omfattet af bestemmelsen i § 1 i navneloven. Den pågældendes barn vil herefter få den fødendes efternavn, hvis barnet ikke har fået et efternavn inden for fristen.

Med hensyn til børnebidrag følger det endvidere af § 19, stk. 1, i lov om børns forsørgelse (børnebidragsloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 773 af 7. august 2019, at faren eller medmoren bl.a. kan pålægges at betale bidrag til morens underhold 2 måneder før og 1 måned efter fødslen. I forhold til denne bestemmelse vil den foreslåede bestemmelse i § 31 b i børneloven betyde, at en kvinde, der har gennemført juridisk kønsskifte til mand, og som derefter føder et barn, vil være omfattet af reglerne om bidrag til morens underhold.

2.2.3.3.2. Anden lovgivning

Også uden for den familieretlige lovgivning findes der bestemmelser, der i relation til et barn fastlægger borgernes rettigheder og pligter i forhold til deres køn.

Med hensyn til registrering af slægtskabsoplysninger i CPR fremgår det af punkt 7 i bilag 1 til CPR-loven, at der i CPR registreres slægtsskabsoplysning for mor, far og børn og angivelse af mor og far i feltet for indehavere af forældremyndigheden. Selvom medmor ikke er anført i punkt 7 i bilag 1 til CPR-loven, registreres medmoderskab i CPR på lige fod med faderskab. En kvinde, der har gennemført juridisk kønsskifte til mand, og som derefter føder et barn, vil fortsat blive registreret i det forældrefelt i CPR, hvor den, der føder barnet, registreres. Teksten i forældrefeltet i CPR vil som anført under punkt 2.1.1.7. blive ændret sådan, at feltet afspejler ændringen af børneloven, hvorefter der enten kan være registreret en mor eller en far til barnet, jf. de ved lovforslagets § 1, nr. 22, foreslåede nye bestemmelser § 31 a, stk. 1, jf. stk. 3, i børneloven. For så vidt angår registrering af far eller medmor i CPR, vil den foreslåede bestemmelse være uden betydning, da der i dag er mulighed for registrering af både far og medmor i CPR, hvorfor eksempelvis en mand, der har gennemført juridisk kønsskifte til kvinde, vil kunne registreres som medmor.

Som et andet eksempel kan nævnes § 7, stk. 1, i lov om ret til orlov og dagpenge ved barsel (barselsloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 235 af 12. februar 2021, hvorefter en mor har ret og pligt til fravær i de første to uger efter en fødsel. Herefter har hun ret til fravær i yderligere 12 uger. Efter bestemmelsens stk. 2 indtræder faderen eller medmoren i morens ret til fravær efter stk. 1, hvis moren dør eller på grund af sygdom bliver ude af stand til at passe barnet.

I relation til disse bestemmelser vil den foreslåede bestemmelse i § 31 b i børneloven betyde, at en kvinde, der har gennemført juridisk kønsskifte til mand, og som derefter føder et barn, vil blive omfattet af § 7, stk. 1, i barselsloven om morens pligt og ret til barsel, selvom den fødende efter §§ 1 eller 2 i børneloven ved barnets fødsel blev registreret som barnets far. En kvinde, der har gennemført juridisk kønsskifte til mand, og som derefter føder et barn, vil således have ret og pligt til fravær i de første to uger efter en fødsel. Han vil herefter have ret til fravær i yderligere 12 uger.

For så vidt angår farens eller medmorens rettigheder efter § 7, stk. 2 og 3, i barselsloven, vil det være uden betydning, om den pågældende inden fødslen har gennemført juridisk kønsskifte, da en far og en medmor efter bestemmelserne har de samme rettigheder.

Derudover findes der også en række bestemmelser om tildeling af ydelser, der afhænger af forældrenes køn.

Med hensyn til udbetaling af børnetilskud følger det for eksempel af § 8, stk. 1, 1. pkt., i lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag (børnetilskudsloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 63 af 21. januar 2019, at børnetilskud udbetales til moren. Samtidig fremgår det af lovens § 15, stk. 1, at bidrag, som efter børnebidragsloven er pålagt til udgifterne ved fødslen og morens underhold før og efter fødslen, kan udbetales forskudsvis.

Den foreslåede bestemmelse i § 31 b i børneloven vil betyde, at en kvinde, der har gennemført juridisk kønsskifte til mand, og som derefter føder et barn, vil være omfattet af bestemmelserne i § 8, stk. 1, 1. pkt., og § 15, stk. 1, i børnetilskudsloven.

Tilsvarende vil gælde for morens ret til ekstra statens uddannelsesstøtte (SU) i forbindelse med fødsel eller adoption efter § 14, stk. 1, § 19, stk. 3, og til supplerende ph.d.-stipendierater efter § 51, stk. 2, i lov om statens uddannelsesstøtte, jf. lovbekendtgørelse nr. 1037 af 30. august 2017, og til ekstra specialpædagogisk støtte efter § 7, stk. 3, i lov om specialpædagogisk støtte ved videregående uddannelser, jf. lovbekendtgørelse nr. 69 af 28. januar 2020.

Det fremgår videre af § 8, stk. 2, 1. pkt., i børnetilskudsloven, at børnetilskud udbetales til faren, hvis han har forældremyndigheden over barnet alene. I relation hertil vil den foreslåede bestemmelse i § 31 b i børneloven betyde, at en mand, der har gennemført juridisk kønsskifte til kvinde inden barnets fødsel, vil være omfattet af bestemmelsen i § 8, stk. 2, 1. pkt., i børnetilskudsloven, og at bestemmelsen også vil omfatte en kvinde, der ikke har født barnet, og som inden barnets fødsel har gennemført juridisk kønsskifte til mand.

Ovenstående vil tilsvarende gælde for udbetaling af andre offentlige ydelser, der fastlægger forældres rettigheder og pligter i forhold til deres køn, i forhold til en forælder, der inden barnets fødsel har gennemført juridisk kønsskifte.

2.3. Moderskab

2.3.1. Gældende ret

Det fremgår af § 30 i børneloven, at den kvinde, som føder et barn, der er blevet til ved assisteret reproduktion, anses for mor til barnet. Det fremgår således klart af bestemmelsen, at den fødende kvinde anses for mor til barnet, selvom barnet er blevet til ved en assisteret reproduktion i form af donation af et æg fra en anden kvinde.

Bestemmelsen blev indført med børneloven, jf. lov nr. 460 af 7. juni 2001. Forud for den lov fandtes der ikke bestemmelser om, hvem der skal anses som mor i tilfælde, hvor barnet er blevet til ved en ægdonation, men i praksis blev den kvinde, der har født et barn, anset som mor til barnet.

I lyset af den på daværende tidspunkt stigende anvendelse af reagensglasteknik med donation af æg fra en anden kvinde til opnåelse af graviditet havde bestemmelsen til formål at præcisere, at den fødende kvinde anses som mor til barnet, også selvom barnet er blevet til ved en sådan ægdonation. Der henvises til punkt 4.2. i bemærkningerne til forslaget til børneloven, jf. Folketingstidende 2000-01, tillæg A, side 61.

Selvom det ikke fremgår af ordlyden af § 30, antages det, at bestemmelsen skal forstås sådan, at den kvinde, der føder et barn, altid anses for mor til barnet, også selvom barnet ikke er blevet til ved assisteret reproduktion. Dette er ikke omtalt i bemærkningerne til forslaget til børneloven.

Det er sådan bestemmelsen anvendes i dag, hvor den betragtes som indeholdende en retsgrundsætning om moderskab i dansk ret.

Bestemmelsen anvendes derfor også i forhold til børn, der fødes i udlandet, også selvom den kvinde, der føder et barn i et andet land, efter loven i det pågældende land ikke anses som mor til barnet, f.eks. fordi barnet er blevet til på grundlag af en surrogataftale. Dette gælder alene, når barnet indrejser i Danmark eller i øvrigt er undergivet danske myndigheders kompetence.

En sådan surrogataftale går typisk ud på, at et barnløst par aftaler med en kvinde, at hun skal føde et barn til dem. Efter aftalen skal det barnløse par være barnets retlige forældre. Det vil således også være et led i aftalen, at surrogatmoren i overensstemmelse med loven i hendes bopælsland ikke skal være retlig forælder til barnet.

På grund af bestemmelsen om moderskab i § 30 i børneloven har surrogataftaler ikke retsvirkninger i Danmark. Den kvinde, der føder et barn, anses således efter dansk ret altid for mor til barnet.

2.3.2. Social- og Ældreministeriets overvejelser

Formuleringen af § 30 i børneloven er upræcis, fordi den ikke udtrykkeligt tager stilling til, hvem der anses for mor til et barn, der ikke er blevet til ved en ægdonation. Bestemmelsen tager heller ikke højde for den i punkt 2.1. foreslåede mulighed for at etablere forældreskab på grundlag af insemination.

På den baggrund finder Social- og Ældreministeriet, at § 30 i børneloven bør præciseres sådan, at det fremgår af bestemmelsen, at den kvinde, der føder et barn, anses for mor til barnet.

Ligesom i dag vil bestemmelsen finde anvendelse, uanset hvordan barnet er blevet til, også selvom barnet er blevet til ved donation af et æg fra en anden kvinde.

Den foreslåede præcisering af bestemmelsen vil ikke ændre dens karakter af at indeholde en retsgrundsætning i dansk ret om moderskab, der finder anvendelse, uanset hvor barnet er født.

2.3.3. Den foreslåede ordning

Forslaget om at præcisere § 30 i børneloven sådan, at det fremgår af bestemmelsen, at den kvinde, der føder et barn, anses for mor til barnet, foreslås gennemført ved at lade henvisningen i bestemmelsen til, at barnet er blevet til ved assisteret reproduktion, udgå.

Med forslaget lovfæstes grundsætningen om, at den fødende kvinde anses som mor til barnet.

For en nærmere beskrivelse af forslaget henvises til lovforslagets § 1, nr. 21, og bemærkningerne hertil.

2.4. Navneændring for transpersoner

2.4.1. Gældende ret

Det følger af § 4, stk. 1, i navneloven, at et navn kan tages som efternavn, hvis betingelserne i bestemmelsen er opfyldt. Det fremgår bl.a. af bestemmelsens nr. 6, at et navn kan tages som efternavn, hvis navnet er et efternavn, som ansøgeren har ret til efter de øvrige bestemmelser i lovens kapitel 1 om efternavne, med ændring af en kønsbestemt endelse af dette efternavn, hvis navnet har tradition i en kultur, som tillader dette.

Efter lovens § 4, stk. 4, 1. pkt., kan et navn ikke tages i medfør af bestemmelsens stk. 1, nr. 6, hvis det betegner det modsatte køn i forhold til den, der skal bære navnet. Social- og ældreministeren kan dog efter bestemmelsens 2. pkt. fastsætte regler, der for transseksuelle personer gør undtagelse fra bestemmelsens 1. pkt.

Det følger af § 7, stk. 1, 1. og 2. pkt., i navneloven, at som efternavn kan man tage en af forældrenes fornavne med tilføjelsen -søn eller -datter eller en af forældrenes fornavne med en anden tilføjelse, der viser slægtskabet, hvis navnet har tradition i en kultur, som tillader dette. Efter bestemmelsens stk. 2 må et efternavn efter stk. 1, nr. 1 og 2, ikke betegne det modsatte køn i forhold til den, der skal bære navnet. Social- og ældreministeren kan dog efter bestemmelsens stk. 3, 2. pkt., fastsætte regler, der for transseksuelle personer gør undtagelse fra bestemmelsens stk. 2.

Endelig følger det af § 13, stk. 1, i navneloven, at som fornavn kan man tage et navn, der er optaget på den liste, der er udarbejdet af Familieretshuset, eller som er godkendt af personregisterføreren

eller Familieretshuset. Efter bestemmelsens stk. 2 må et fornavn ikke betegne det modsatte køn i forhold til den, der skal bære navnet, men efter bestemmelsens stk. 3, kan social- og ældreministeren fastsætte nærmere regler om, at personer, der er transseksuelle eller ganske må ligestilles hermed, ikke er omfattet af forbuddet i bestemmelsens stk. 2.

Bekendtgørelse nr. 365 af 3. marts 2021 om navne (navnebekendtgørelsen) indeholder i § 12 bestemmelser, der udmønter social- og ældreministerens hjemmel til efter § 4, stk. 4, 2. pkt., § 7, stk. 3, 2. pkt. og § 13, stk. 3, i navneloven at fastsætte bestemmelser om fravigelse af forbuddet mod navne, der er kønsbestemte.

Det fremgår af bekendtgørelsens § 12, stk. 1, at til brug for vurderingen af, om der kan gøres undtagelse fra kravet om, at et navn ikke må betegne det modsatte køn, jf. § 4, stk. 4, 1. pkt., § 7, stk. 2, og § 13, stk. 2, i navneloven, vurderer det multidisciplinære team ved henholdsvis Rigshospitalet eller Aalborg Universitetshospital, om ansøgeren er transseksuel eller ganske må ligestilles hermed. Hvis vurderingen fra det multidisciplinære team giver anledning til tvivl om, hvorvidt en person er transseksuel eller ganske må ligestilles hermed, kan der efter bekendtgørelsens § 12, stk. 2, indhentes en supplerende udtalelse fra Retslægerådet.

En transseksuel (transperson), der har gennemført juridisk kønsskifte, jf. punkt 2.2.1.1.1., kan tage et navn, der passer til det registrerede køn efter juridisk kønsskifte, uden at betingelserne for navneændring i § 12 i navnebekendtgørelsen er opfyldt. Reglerne i navnelovgivningen om navneændring for transseksuelle (transpersoner) finder derfor i dag alene anvendelse for transseksuelle (transpersoner) og personer, der ganske må ligestilles hermed, der ikke har gennemført juridisk kønsskifte.

I forbindelse med indførelsen af mulighed for juridisk kønsskifte blev det ikke overvejet at ændre reglerne om navneændring for transpersoner.

2.4.2. Social- og Ældreministeriets overvejelser

I Danmark bør alle mennesker være ligeværdige og mødes med respekt, uanset deres kønsidentitet. Unødige restriktioner i at kunne leve i overensstemmelse med sin kønsidentitet bør derfor undgås.

En transperson kan i dag gennemføre juridisk kønsskifte ved at afgive erklæring om, at ønsket om juridisk kønsskifte er begrundet i en oplevelse af at tilhøre det andet køn, mens en transperson, der ikke har gennemført juridisk kønsskifte, men som alene ønsker f.eks. et fornavn, der passer til sin kønsidentitet, kun kan få dette navn, hvis der udarbejdes en erklæring, der dokumenterer, at den pågældende er transseksuel eller ganske må ligestilles hermed.

Det er på den baggrund Social- og Ældreministeriets opfattelse, at processen for, at man som transperson kan få et fornavn, der passer til ens kønsidentitet, bør forenkles sådan, at navneændringen kan ske på grundlag af en erklæring om, at ønsket om navnet er begrundet i en oplevelse af at tilhøre det modsatte køn.

Det bemærkes, at i lovforslaget anvendes betegnelsen transperson i stedet for transkønnet, da transperson er en mere korrekt betegnelse for den gruppe personer, der er omfattet af reglerne i navneloven om personer, der ønsker et navn, der betegner det modsatte køn.

2.4.3. Den foreslåede ordning

Forslaget om ændring af et navn til et navn, der betegner det modsatte køn, foreslås gennemført ved, at der som § 4, stk. 4, 2. pkt., § 7, stk. 2 og 13, stk. 2, i navneloven indsættes bestemmelser, hvorefter bestemmelserne i lovens § 4, stk. 4, 1. pkt., § 7, stk. 2, og § 13, stk. 2, om, at fornavne og efternavne ikke må betegne det modsatte køn, ikke gælder, når ansøgeren erklærer, at ønsket om navnet er begrundet i en oplevelse af at tilhøre det modsatte køn.

Som konsekvens heraf foreslås § 4, stk. 4, 2. pkt., § 7, stk. 3, 2. pkt., og § 14, stk. 3, i navneloven ophævet. Endvidere vil § 12 i navnebekendtgørelsen skulle ophæves.

Forslaget vil betyde, at en transperson, der ikke har gennemført juridisk kønsskifte, kan få et navn, der passer til den pågældendes kønsidentitet, ved at erklære, at ønsket om navnet er begrundet i en oplevelse af at tilhøre det modsatte køn. Der vil således ikke længere være en betingelse for navneændringen, at der indhentes en erklæring om, at den pågældende er transseksuel el.lign.

For en nærmere beskrivelse af forslaget henvises til lovforslagets § 2, nr. 1-5, og bemærkningerne hertil.

3. Ligestillingsmæssige konsekvenser

Forslagene om forenkling af registreringen af medmoderskab og om forenkling af transpersoner adgang til at antage et navn, der svarer til deres kønsidentitet, vil medføre øget ligestilling i relation til kønsidentitet.

Forslaget om forenkling af registreringen af medmoderskab vil endvidere medføre øget ligestilling for en kvindelig forælder, der er ægtefælle eller registreret partner til en person, der føder et barn. Det skyldes, at den kvindelige partner vil kunne få sit medmoderskab registreret på samme nemme måde, som en mandlig forælder, der er ægtefælle til en person, der føder et barn.

4. Konsekvenser for FN's verdensmål

Danmark har tilsluttet sig FN's 17 verdensmål for bæredygtig udvikling, herunder verdensmål 5 om ligestilling mellem kønnene. Efter delmål 5.1 skal alle former for diskrimination af alle kvinder og piger stoppes.

Forslaget om smidiggørelse af registreringen af medmoderskab vil medvirke til opfyldelse af delmål 5.1, og det vurderes derfor, at lovforslaget vil have positive konsekvenser for Danmarks opfyldelse af verdensmål 5 om ligestilling mellem kønnene.

5. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

Gennemførelse af forslaget om smidiggørelse af registreringen af medmoderskab vil medføre en merudgift for staten på 0,2 mio. kr. i 2022 til mindre tilpasninger af Kirkeministeriets eksisterende it-systemer sådan, at personregisterførerne kan behandle sager om medmoderskab. Registreringen af medmoderskab vil således flytte fra Familieretshuset til personregisterførerne. Antallet af sager herom er begrænset og vil kunne håndteres inden for de eksisterende økonomiske rammer.

Gennemførelse af forslaget om transpersoner, der bliver forældre, vil kræve en mindre tilretning af CPR-systemet, idet teksten i det ene forældrefelt i CPR skal ændres. Udgifterne hertil vil blive afholdt inden for Indenrigs- og Boligministeriets ramme.

Gennemførelse af forslaget om navneændring i overensstemmelse med ansøgerens kønsidentitet vil betyde, at Familieretshuset vil have et ressourcebehov på 0,1 mio. kr. mindre end i dag, hvorfor Familieretshusets ramme nedjusteres med 0,1 mio. kr. årligt fra og med 2022. Mindreudgiften skyldes, at Familieretshuset ikke længere vil skulle indhente en erklæring fra Rigshospitalet eller Aalborg Universitetshospital om ansøgeren.

Da lovforslaget alene indeholder justeringer af allerede eksisterende ordninger, vil der ikke være implementeringskonsekvenser af betydning for de involverede myndigheder.

Forslaget vil ikke have digitaliseringsrelaterede konsekvenser, bortset fra kravet om at blanket om aftale om forældreskab efter insemination skal indsendes til Familieretshuset ved Familieretshusets digitale selvbetjeningsløsning.

I relation til principperne for digitaliseringsklar lovgivning opfylder lovforslaget princippet om klare og enkle regler, men lovforslaget opfylder ikke princippet om automatisk sagsbehandling. Dette skyldes, at det er nødvendigt, at de involverede myndigheder behandler hver sag individuelt, hvilket indebærer faglige skøn, hvorfor der ikke kan sagsbehandles efter objektive kriterier. De øvrige principper for digitaliseringsklar lovgivning er ikke relevante for lovforslaget.

6. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Lovforslaget har ikke konsekvenser for erhvervslivet m.v.

7. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget vurderes at medføre positive administrative konsekvenser for borgerne, idet forslaget vil forenkle både registreringen af medmoderskab og transpersoners adgang til at antage et navn, der svarer til deres kønsidentitet, ligesom forældre, der har gennemført juridisk kønsskifte inden fødslen af et barn, vil blive betegnet som forældre i overensstemmelse med det juridiske kønsskifte.

Med den foreslåede smidiggørelse af reglerne om medmoderskab vil det blive muligt at få registreret medmoderskab i forbindelse med barnets fødsel på samme måde som ved registrering af faderskab. Dette vil betyde, at medmoderskab vil kunne registreres, selvom barnet ikke er blevet til ved assisteret reproduktion med deltagelse af en sundhedsperson, men ved insemination uden deltagelse af en sundhedsperson og uden fremlæggelse af dokumentation for, hvordan barnet er blevet til. Medmoderskab vil således kunne etableres på baggrund af insemination, og barnets medmor vil nemt kunne blive retlig forælder til barnet fra barnets fødsel.

I dag er det forældrenes medfødte køn ved barnets fødsel, der er styrende for, om forældrene efter børneloven anses for mor, far eller medmor til deres barn. En kvinde, der har gennemført juridisk kønsskifte til mand, og som derefter føder et barn, anses for barnets mor, og den pågældende registreres derfor i CPR m.v. som mor til barnet, ligesom den pågældende omfattes af børnelovens bestemmelser ud fra sit medfødte køn.

Forslaget om at betegne forældre, der har gennemført juridisk kønsskifte, som forældre på en måde, som afspejler det juridiske kønsskifte, vil have positive administrative konsekvenser for de omhandlede forældre. Dette skyldes, at tilværelsen i mange situationer vil blive lettere for disse forældre, når der er overensstemmelse mellem deres fysiske fremtræden og deres personnummer og

betegnelse som forælder i offentlige dokumenter. Forslaget vil således bidrage til anerkendelsen af personer, der har gennemført juridisk kønsskifte.

Den foreslåede forenkling af proceduren for transpersoner, der ønsker at ændre deres navn, vil betyde, at en ansøgning om et navn, der betegner det modsatte køn i forhold til ansøgeren, vil kunne imødekommes hurtigere og nemmere, da der alene vil blive stillet krav om, at ansøgeren skriftligt erklærer at opleve sig som tilhørende det modsatte køn. Der vil således ikke længere skulle indhentes en erklæring om, at ansøgeren er transseksuel.

8. Klimamæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen klimamæssige konsekvenser

9. Miljø- og naturmæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljø- og naturmæssige konsekvenser.

10. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

11. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 23. juni 2021 til den 18. august 2021 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Aalborg Universitet (Juridisk Institut), Aarhus Universitet (Juridisk Institut), Advokatrådet, Amnesty International, byretterne, Danmarks Kordegneforening, Dansk Kvindesamfund, Danske Advokater, Danske Familieadvokater, Den Danske Dommerforening, Departementet for Børn, Unge, Familie og Justitsområdet (Grønland), Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolenes Tjenestemandsförening, Domstolsstyrelsen, Familieretshuset, Foreningen af Advokater og Advokatfuldmægtige, HK Landsklubben Danmarks Domstole, Institut for Menneskerettigheder, KL, LGBT+ Danmark, LGBT komiteen, Københavns Universitet (Det Juridiske Fakultet), Provsteforeningen, Præsteforeningen, Retspolitisk Forening, Retssikkerhedsfonden, Rigsombudsmanden i Grønland, Socialministeriet (Færøerne), Syddansk Universitet (Juridisk Institut), Vestre Landsret og Østre Landsret.

12. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindreudgifter (Hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)	Negative konsekvenser/merudgifter (Hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)
Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for stat, kommuner og regioner	Gennemførelse af forslaget om navneændring i overensstemmelse med ens kønsidentitet vil betyde, at Familieretshuset har et ressourcebehov på 0,1 mio. kr. mindre end i dag, hvorfor	Gennemførelse af forslaget om smidiggørelse af registreringen af medmoderskab vil medføre en merudgift for staten på 0,2 mio. kr. i 2022 til it-

	Familieretshusets ramme vil blive nedjusteret med 0,1 mio. kr. årligt fra og med 2022.	tilretninger hos Kirkeministeriet.
Implementerings konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Lovforslaget vil medføre positive administrative konsekvenser for borgerne, da registrering af medmoderskab og transpersoners adgang til at antage et navn, der svarer til deres kønsidentitet, vil blive forenklet. Derudover vil forældre, der har gennemført juridisk kønsskifte inden fødslen af et barn, efter børneloven blive betegnet som forældre i overensstemmelse med det nye køn.	Ingen
Klimamæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Miljø- og naturmæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter.	
Er i strid med de principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering/Går videre end minimumskrav i EU-regulering (sæt X)	Ja	Nej X

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

[Børneloven]

Til nr. 1 [*§ 1 a, stk. 1*]

Det følger af § 1 a, stk. 1, 1. pkt., i børneloven, at når et barn fødes af en kvinde, der er gift med en kvinde eller har en registreret partner, registreres sæddonor som far til barnet, når betingelserne i lovens § 27 a, stk. 1, er opfyldt. Efter bestemmelsens 2. pkt. foretages registreringen af faderskabet af Familieretshuset i forbindelse med barnets fødsel.

Registrering af faderskab efter § 1 a i børneloven sker efter § 7 i faderskabsbekendtgørelsen på grundlag af en blanket med samtykke til behandling med assisteret reproduktion og erklæring om faderskab, jf. § 27 a, stk. 1, i børneloven.

Det foreslås, at anvendelsesområdet for *§ 1 a, stk. 1, 1. pkt.*, i børneloven udvides sådan, at sæddonor også vil kunne registreres som far til barnet, hvis betingelserne i den ved lovforslagets § 1, nr. 18, foreslåede bestemmelse i § 27 a, stk. 3, i børneloven er opfyldt.

Det følger af de foreslåede bestemmelser i § 27 a, stk. 3 og 5, at når en kvinde, der er gift med en kvinde eller har en registreret partner eller en kvindelig partner, er blevet insemineret med en kendt mands sæd uden deltagelse af en sundhedsperson, vil manden som udgangspunkt skulle anses som barnets far, hvis han har erklæret, at han skal være barnets far.

Den foreslåede ændring af § 1 a, stk. 1, 1. pkt., vil betyde, at i en situation, hvor et barn fødes af en kvinde, der er gift med en kvinde eller har en registreret partner, og hun er blevet insemineret med en kendt mands sæd uden deltagelse af en sundhedsperson, vil sæddonor kunne registreres som far til barnet, når betingelserne i den foreslåede § 27 a, stk. 3, for at anse ham som far til barnet er opfyldt. Dette vil også gælde, selvom kvinden er gift eller har en registreret partner, der efter § 3 b i børneloven, som foreslået ændret ved lovforslagets § 1, nr. 7, anses som medmor til barnet.

Med forslaget vil sæddonoren kunne registreres som far til barnet, når barnet er blevet til ved insemination foretaget uden deltagelse af en sundhedsperson.

Som følge af forslaget vil faderskabsbekendtgørelsen skulle ændres sådan, at registrering af faderskab efter § 1 a i børneloven også kan ske på grundlag af den blanket om insemination og faderskab, som parterne efter den foreslåede bestemmelse i § 27 a, stk. 3, jf. stk. 5, i børneloven vil skulle indsende til Familieretshuset.

Den foreslåede ændring af § 1 a, stk. 1, 1. pkt., er en konsekvens af den ved lovforslagets § 1, nr. 18, foreslåede nye bestemmelse i § 27 a, stk. 3, i børneloven. Det følger af denne bestemmelse, at når en kvinde er blevet insemineret med sæd fra en kendt sæddonor uden deltagelse af en sundhedsperson, vil sæddonor skulle anses som barnets far, hvis sæddonor, moren og hendes kvindelige ægtefælle eller registrerede partner er enige herom.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 2.1, samt til de ved lovforslagets § 1, nr. 18, foreslåede nye bestemmelse i § 27 a, stk. 3 og 5, i børneloven og bemærkningerne hertil.

Til nr. 2 [*§ 1 a, stk. 2*]

Det følger af § 1 a, stk. 1, i børneloven, at når et barn fødes af en kvinde, der er gift med en kvinde eller har en registreret partner, registreres sæddonor som far til barnet, når betingelserne i lovens § 27 a, stk. 1, er opfyldt. Registreringen af faderskabet foretages af Familieretshuset i forbindelse med barnets fødsel. Ifølge lovens § 1 a, stk. 2, finder bestemmelsen i stk. 1 tilsvarende anvendelse, hvis sæddonoren er død før barnets fødsel, men efter at moren har modtaget behandling med assisteret reproduktion.

Det foreslås at udvide anvendelsesområdet for § 1 a, stk. 2, i børneloven til også at omfatte situationer, hvor moren er blevet insemineret.

Den foreslåede ændring af § 1 a, stk. 2, er en konsekvens af de ved lovforslagets § 1, nr. 1 og 18, foreslåede ændringer af § 1, stk. 1, 1. pkt., i børneloven og den foreslåede nye bestemmelse i § 27 a, stk. 3, i børneloven. Det følger af disse bestemmelser, at når en kvinde er blevet insemineret med sæd fra en kendt sæddonor uden deltagelse af en sundhedsperson, anses og registreres sæddonor som barnets far, hvis sæddonor, moren og hendes kvindelige ægtefælle eller registrerede partner er enige herom.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 2.1., samt til de ved lovforslagets § 1, nr. 1 og 18, foreslåede ændringer af § 1, stk. 1, 1. pkt., i børneloven og foreslåede nye bestemmelse i § 27 a, stk. 3, i børneloven og bemærkningerne hertil.

Til nr. 3 [1 a, stk. 3]

Det følger af § 1 a, stk. 1, i børneloven, at når et barn fødes af en kvinde, der er gift med en kvinde eller har en registreret partner, registreres sæddonor som far til barnet, når betingelserne i lovens § 27 a, stk. 1, er opfyldt. Registreringen af faderskabet foretages af Familieretshuset i forbindelse med barnets fødsel. Ifølge lovens § 1 a, stk. 2, finder bestemmelsen i stk. 1 tilsvarende anvendelse, hvis sæddonoren er død før barnets fødsel, men efter at moren har modtaget behandling med assisteret reproduktion.

Efter lovens § 1 a, stk. 3, nr. 1, gælder bestemmelserne i lovens § 1 a, stk. 1 og 2, bl.a. ikke, hvis moren inden for de sidste 10 måneder før barnets fødsel har været gift eller registreret partner med en anden end den kvinde, der har givet samtykke efter lovens § 27 a, stk. 1, uden at være separeret.

Det følger af § 27 a, stk. 1, i børneloven, at når en kvinde, der er gift med en kvinde eller har en registreret partner eller en kvindelig partner, er blevet behandlet med assisteret reproduktion med en kendt mands sæd af en sundhedsperson, anses manden som barnets far, hvis manden skriftligt har erklæret, at han skal være barnets far. Dette gælder dog ikke, hvis de tre parter skriftligt erklærer, at ægtefællen, den registrerede partner eller partneren til den kvinde, der skal behandles, skal være barnets medmor. Herefter anses ægtefællen, den registrerede partner eller partneren som barnets medmor.

Det foreslås, at § 1 a, stk. 3, nr. 1, i børneloven ændres sådan, at henvisningen til den gældende bestemmelse i § 27 a, stk. 1, i børneloven udvides til også at omfatte henvisning til den ved lovforslagets § 1, nr. 18, foreslåede bestemmelse i § 27 a, stk. 3, i børneloven.

Med den foreslåede bestemmelse i § 27 a, stk. 3, fastslås det, at når en kvinde, der er gift med en kvinde eller har en registreret partner eller en kvindelig partner, er blevet insemineret med en kendt

mands sæd uden deltagelse af en sundhedsperson, anses manden som udgangspunkt som barnets far, hvis han har givet samtykke hertil, og han skriftligt har erklæret, at han skal være barnets far.

Den foreslåede ændring § 1 a, stk. 3, nr. 1, vil betyde, at i en situation, hvor moren er blevet insemineret med en kendt mands sæd uden deltagelse af en sundhedsperson, og hvor betingelserne for at registrere sæddonor som far til barnet efter lovens § 1 a, stk. 1 eller 2, som foreslået ændret ved lovforslagets § 1, nr. 1 og 2, er opfyldt, vil registreringen alligevel ikke kunne ske, hvis moren inden for de sidste 10 måneder før barnets fødsel har været gift eller registreret partner med en anden end den kvinde, der har givet samtykke til faderskabet efter den foreslåede bestemmelse i § 27 a, stk. 3, og moren og den pågældende kvinde ikke har været separeret.

Den foreslåede ændring af § 1 a, stk. 3, nr. 1, er en konsekvens af den ved lovforslagets § 1, nr. 18, foreslåede nye bestemmelse i § 27 a, stk. 3, i børneloven. Det følger af denne bestemmelse, at når en kvinde er blevet insemineret med en kendt mands sæd uden deltagelse af en sundhedsperson, anses manden som udgangspunkt som barnets far, hvis han har givet samtykke hertil, og skriftligt har erklæret, at han skal være barnets far. Den foreslåede bestemmelse svarer indholdsmæssigt til den gældende bestemmelse i § 27 a, stk. 1, dog med den forskel, at moren i den gældende bestemmelse ikke er blevet insemineret, men behandlet med assisteret reproduktion.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 2.1., samt til de ved lovforslagets § 1, nr. 1, 2 og 18, foreslåede ændringer af § 1 a, stk. 1 og 2, i børneloven samt den foreslåede nye bestemmelse i § 27 a, stk. 3, i børneloven og bemærkningerne hertil.

Til nr. 4 [*§ 3 a, stk. 1, 1. pkt.,*]

Det følger af § 1, stk. 1, i børneloven, at når et barn fødes af en kvinde, der er gift med en mand, anses ægteemanden som udgangspunkt som far til barnet.

Det fremgår af § 3 a, stk. 1, 1. pkt., i børneloven, at når et barn fødes af en kvinde, der er gift med en kvinde eller har en registreret partner, registreres ægtefællen eller partneren som udgangspunkt som medmor til barnet, når betingelserne i lovens § 27 eller § 27 a, stk. 2, er opfyldt.

Det følger af § 27 i børneloven, at når en kvinde er blevet behandlet med assisteret reproduktion af en sundhedsperson, anses hendes kvindelige ægtefælle eller registrerede partner som barnets medmor, hvis denne har givet samtykke til behandlingen. Samtykket skal være skriftligt og indeholde en erklæring om, at kvinden skal være barnets medmor.

I situationer, hvor en kvinde, der er gift med en kvinde eller har en registreret partner, er blevet behandlet med assisteret reproduktion med en kendt mands sæd af en sundhedsperson, kan parret og sæddonor efter § 27 a, stk. 2, i børneloven aftale, at morens ægtefælle eller registrerede partner skal være barnets medmor. Det er en betingelse herfor, at de tre parter skriftligt har erklæret, at ægtefællen eller den registrerede partner skal være barnets medmor.

Efter § 11 i faderskabsbekendtgørelsen registreres medmoderskab efter § 3 a i børneloven på grundlag af oplysninger om ægteskabet eller partnerskabet og blanketten med samtykke til behandling med assisteret reproduktion og erklæring om medmoderskab, jf. § 27 eller § 27 a, stk. 2, i børneloven.

Det foreslås, at i § 3 a, stk. 1, 1. pkt., i børneloven udgår bestemmelsen om, at betingelserne i § 27 og § 27 a, stk. 2, i børneloven skal være opfyldt for, at et medmoderskab kan registreres. I stedet indsættes en bestemmelse om, at morens kvindelige ægtefælle eller registrerede partner anses som medmor til barnet.

Den foreslåede ændring af § 3 a, stk. 1, 1. pkt., vil betyde, at når moren ved fødslen har en kvindelig ægtefælle eller registreret partner, anses ægtefællen eller partneren som udgangspunkt automatisk som medmor til barnet, således at medmoderskabet umiddelbart kan registreres. Det vil herefter ikke længere være en betingelse for registrering af medmoderskab, at der fremlægges dokumentation for, at ægtefællen eller den registrerede partner efter de gældende bestemmelser i § 27 og § 27 a, stk. 2, i børneloven anses som medmor til barnet. Som en konsekvens af dette vil medmoderskab kunne registreres, selvom barnet ikke er blevet til ved assisteret reproduktion foretaget af en sundhedsperson. Medmoderskab vil således kunne registreres, selvom barnet er blevet til ved insemination, der ikke er foretaget af en sundhedsperson.

Det bemærkes, at den blanket om medmoderskab, som parterne efter de gældende bestemmelser i § 27 og § 27 a, stk. 2, i børneloven og de ved lovforslagets § 1, nr. 16 og 18, foreslåede nye bestemmelser i § 27, stk. 2, og § 27 a, stk. 4, jf. stk. 5, i børneloven skal underskrive, ikke skal fremlægges til brug for registreringen af medmoderskabet.

Begrundelsen for forslaget er, at der bør gælde samme regler for registrering af medmoderskab som for registrering af faderskab. To kvinder, der sammen ønsker at få et barn, bør således kunne få medmoderskabet registreret på samme nemme måde, som når et heteroseksuelt ægtepar får registreret faderskabet til deres barn. Er de to kvinder gift eller registrerede partnere, bør medmoderskabet derfor kunne registreres på grundlag af oplysninger om ægteskabet eller partnerskabet. På den måde ligestilles registrering af medmoderskab og faderskab.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 2.1., samt til den ved lovforslagets § 1, nr. 5, foreslåede ændring af § 3 a, stk. 1, 2. pkt., i børneloven og bemærkningerne hertil.

Til nr. 5 [§ 3 a, stk. 1, 2. pkt., og § 3 b, stk. 1, 2. pkt.,]

Det følger af § 1, stk. 1, i børneloven, at når et barn fødes af en kvinde, der er gift med en mand, anses ægtemanden som udgangspunkt som far til barnet. Fødes et barn af en ugift kvinde, anses en mand efter lovens § 2 som far til barnet, hvis han og moren skriftligt erklærer, at de sammen vil varetage omsorgen og ansvaret for barnet. Efter både § 1 og § 2 foretages registreringen af faderskabet af personregisterføreren i forbindelse med registreringen af barnets fødsel.

Det fremgår af § 3 a, stk. 1, 1. pkt., i børneloven, at når et barn fødes af en kvinde, der er gift med en kvinde eller har en registreret partner, registreres ægtefællen eller partneren som udgangspunkt som medmor til barnet, når hun anses for medmor til barnet efter lovens § 27 eller § 27 a, stk. 2. Efter lovens § 3 a, stk. 1, 2. pkt., foretages registreringen af medmoderskabet af Familieretshuset i forbindelse med barnets fødsel.

Fødes et barn af en ugift kvinde, anses en kvinde efter § 3 b, stk. 1, 1. pkt., i børneloven som medmor til barnet, hvis hun og moren skriftligt erklærer, at de sammen vil varetage omsorgen og ansvaret for barnet, og hun anses for medmor til barnet efter lovens § 27 eller § 27 a, stk. 2. Efter

lovens § 3 b, stk. 1, 2. pkt., foretages registreringen af medmoderskabet af Familieretshuset i forbindelse med barnets fødsel.

Det foreslås, at § 3 a, stk. 1, 2. pkt., og § 3 b, stk. 1, 2. pkt., i børneloven ændres sådan, at registreringen af medmoderskabet ikke foretages af Familieretshuset, men af personregisterføreren, og at registreringen af medmoderskabet ikke foretages i forbindelse med barnets fødsel, men i forbindelse med registreringen af barnets fødsel.

De foreslåede ændringer af 3 a, stk. 1, 2. pkt., og § 3 b, stk. 1, 2. pkt., vil betyde, at registrering af et medmoderskab fremover vil blive foretaget af personregisterføreren.

Begrundelsen for forslaget er, at der bør gælde samme regler for registrering af medmoderskab som for registrering af faderskab. To kvinder, der sammen ønsker at få et barn, bør således kunne få medmoderskabet registreret på samme nemme måde, som når et heteroseksuelt par får registreret faderskabet til deres barn. Medmoderskab bør derfor ligesom faderskab kunne registreres af personregisterføreren. På den måde ligestilles registrering af medmoderskab og faderskab.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 2.1, samt til de ved lovforslagets § 1, nr. 4 og 7, foreslåede ændringer af § 3 a, stk. 1, 1. pkt., og § 3 b, stk. 1, 1. pkt., i børneloven og bemærkningerne hertil.

Til nr. 6 [§ 3 a, stk. 3,]

Det følger af § 1, stk. 1, i børneloven, at når et barn fødes af en kvinde, der er gift med en mand, anses ægtemanden som udgangspunkt som far til barnet. Registreringen af faderskabet foretages af personregisterføreren i forbindelse med registreringen af barnets fødsel. Efter lovens § 1, stk. 3, finder bestemmelsen i stk. 1 tilsvarende anvendelse, hvis ægtemanden er død inden for de sidste 10 måneder før barnets fødsel.

Det fremgår af § 3 a, stk. 1, i børneloven, at når et barn fødes af en kvinde, der er gift med en kvinde eller har en registreret partner, registreres ægtefællen eller partneren som medmor til barnet, når betingelserne i lovens § 27 eller § 27 a, stk. 2, er opfyldt. Registreringen af medmoderskabet foretages af Familieretshuset i forbindelse med barnets fødsel. Efter lovens § 3 a, stk. 3, finder bestemmelsen i § 3 a, stk. 1, tilsvarende anvendelse, hvis ægtefællen eller den registrerede partner er død før barnets fødsel, men efter at moren har modtaget behandling med assisteret reproduktion, og betingelserne i lovens § 27 eller § 27 a, stk. 2, er opfyldt, dog med forbehold for bestemmelsen i lovens § 3 a, stk. 4.

Det følger af § 27 i børneloven, at når en kvinde er blevet behandlet med assisteret reproduktion af en sundhedsperson, anses hendes kvindelige ægtefælle, registrerede partner eller partner som barnets medmor, hvis denne har givet samtykke til behandlingen. Samtykket skal være skriftligt og indeholde en erklæring om, at kvinden skal være barnets medmor.

I situationer, hvor en kvinde, der er gift med en kvinde eller har en registreret partner eller en kvindelig partner, er blevet behandlet med assisteret reproduktion med en kendt mands sæd af en sundhedsperson, kan parret og sæddonor efter § 27 a, stk. 2, i børneloven aftale, at morens ægtefælle, registrerede partner eller partner, skal være barnets medmor. Det er en betingelse herfor, at de tre parter skriftligt har erklæret, at morens ægtefælle, registrerede partner eller partner skal være barnets medmor.

Efter § 3 a, stk. 4, i børneloven gælder bestemmelsen i lovens § 1, stk. 3, jf. stk. 1, ikke, hvis ægtefællerne eller de registrerede partnere på dødstidspunktet var separerede, moren inden for de sidste 10 måneder før barnets fødsel har været gift eller registreret partner med en anden mand eller kvinde uden at være separeret, eller moren anmoder om, at der rejses sag om faderskab eller medmoderskab.

Det foreslås, at § 3 a, stk. 3, i børneloven affattes sådan, at bestemmelsen i lovens § 3 a, stk. 1, tilsvarende finder anvendelse, hvis ægtefællen eller den registrerede partner er død inden for de sidste 10 måneder før barnets fødsel, dog med forbehold for bestemmelsen i lovens § 3 a, stk. 4.

Ved lovforslagets § 1, nr. 4 og 5, foreslås § 3 a, stk. 1, i børneloven ændret sådan, at når et barn fødes af en kvinde, der er gift med en kvinde eller har en registreret partner, anses ægtefællen eller partneren som medmor til barnet, og sådan, at registreringen af medmoderskabet foretages af personregisterføreren i forbindelse med registreringen af barnets fødsel.

Herefter vil den foreslåede nyaffattelse af lovens § 3, stk. 3, betyde, at hvis morens kvindelige ægtefælle eller registrerede partner afgår ved døden inden for 10 måneder før barnets fødsel, vil ægtefællen eller den registrerede partner i overensstemmelse med de foreslåede ændringer af § 3 a, stk. 1, anses som medmor til barnet, hvorfor personregisterføreren kan registrere medmoderskabet i forbindelse med registreringen af barnets fødsel. Det vil således ikke længere være en betingelse for registrering af medmoderskab, at der fremlægges dokumentation for, at ægtefællen eller den registrerede partner efter § 27 og § 27 a, stk. 2, i børneloven anses som medmor til barnet. Som en konsekvens af dette vil medmoderskab kunne registreres, selvom barnet ikke er blevet til ved assisteret reproduktion foretaget af en sundhedsperson.

Den foreslåede ændring af § 3 a, stk. 3, er en konsekvens af de ved lovforslagets § 1, nr. 4, 5, 16 og 18, foreslåede ændringer af § 3 a, stk. 1, i børneloven og foreslåede nye bestemmelser i § 27, stk. 2, og § 27 a, stk. 4, i børneloven. Det følger af disse ændringer og nye bestemmelser, at når en kvinde er blevet insemineret uden deltagelse af en sundhedsperson, anses hendes kvindelige ægtefælle eller registrerede partner som barnets medmor, hvorefter personregisterføreren registrerer medmoderskabet i forbindelse med registreringen af barnets fødsel.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 2.1., samt til de ved lovforslagets § 1, nr. 4, 5, 16 og 18, foreslåede ændringer af § 3 a, stk. 1, i børneloven og foreslåede nye bestemmelser i § 27, stk. 2, og § 27 a, stk. 3-5, i børneloven og bemærkningerne hertil.

Til nr. 7 [§ 3 b, stk. 1, 1. pkt., og § 3 b, stk. 2]

Det følger af § 2, stk. 1, i børneloven, at fødes et barn af en ugift kvinde, anses en mand som far til barnet, hvis han og moren skriftligt erklærer, at de sammen vil varetage omsorgen og ansvaret for barnet. Registrering af faderskabet foretages af personregisterføreren i forbindelse med registrering af barnets fødsel. Hvis et barn er dødfødt eller dør, før registreringen af barnets fødsel finder sted, kan en mand i forbindelse med registreringen af barnets fødsel efter lovens § 2, stk. 2, registreres som far til barnet, hvis han og moren sammen skriftligt erklærer, at de ønsker ham registreret som faderen.

Fødes et barn af en ugift kvinde, anses en kvinde efter § 3 b, stk. 1, i børneloven som medmor til barnet, hvis hun og moren skriftligt erklærer, at de sammen vil varetage omsorgen og ansvaret for

barnet, og betingelserne i lovens § 27 eller § 27 a, stk. 2, er opfyldt. Hvis barnet er dødfødt eller dør, før registreringen af barnets fødsel finder sted, kan en kvinde i forbindelse med registreringen af barnets fødsel efter lovens § 3 b, stk. 2, registreres som medmor til barnet, hvis hun og moren skriftligt erklærer, at de ønsker hende registreret som medmor, og betingelserne i lovens § 27 eller § 27 a, stk. 2, er opfyldt.

Det følger af § 27 i børneloven, at når en kvinde er blevet behandlet med assisteret reproduktion af en sundhedsperson, anses hendes kvindelige ægtefælle, registrerede partner eller partner som barnets medmor, hvis denne har givet samtykke til behandlingen. Samtykket skal være skriftligt og indeholde en erklæring om, at kvinden skal være barnets medmor.

I situationer, hvor en kvinde, der er gift med en kvinde eller har en registreret partner eller en kvindelig partner, er blevet behandlet med assisteret reproduktion med en kendt mands sæd af en sundhedsperson, kan parret og sæddonor efter § 27 a, stk. 2 i børneloven aftale, at morens ægtefælle, registrerede partner eller partner, skal være barnets medmor. Det er en betingelse herfor, at de tre parter skriftligt har erklæret, at morens ægtefælle, registrerede partner eller partner skal være barnets medmor.

Efter § 12 i faderskabsbekendtgørelsen registreres medmoderskab efter § 3 b i børneloven på grundlag af en omsorgs- og ansvarserklæring og en blanket med samtykke til behandling med assisteret reproduktion og erklæring om medmoderskab, jf. § 27 eller § 27 a, stk. 2, i børneloven.

Det foreslås, at i § 3 b, stk. 1, 1. pkt., og § 3 b, stk. 2, i børneloven udgår bestemmelsen om, at betingelserne i § 27 og 27 a, stk. 2, i børneloven skal være opfyldt for, at et medmoderskab kan registreres.

Forslaget vil betyde, at når moren ved fødslen er ugift, anses en kvinde som medmor til barnet, hvis hun og moren skriftligt erklærer, at de sammen vil varetage omsorgen og ansvaret for barnet. Forslaget vil også betyde, at dette ligeledes vil gælde, hvis barnet er dødfødt eller dør, før registreringen af barnets fødsel finder sted.

Det vil herefter ikke længere være en betingelse for registrering af medmoderskab, at der fremlægges dokumentation for, at den kvinde, der sammen med moren indgiver en omsorgs- og ansvarserklæring, efter de gældende bestemmelser i § 27 og § 27 a, stk. 2, anses som medmor til barnet. Som en konsekvens af dette vil medmoderskab kunne registreres, selvom barnet ikke er blevet til ved assisteret reproduktion foretaget af en sundhedsperson. Medmoderskab vil således kunne registreres, selvom barnet er blevet til ved insemination, der ikke er foretaget af en sundhedsperson.

Det bemærkes, at den blanket om medmoderskab, som parterne efter de gældende bestemmelser i § 27 og § 27 a, stk. 2, i børneloven og de ved lovforslagets § 1, nr. 16 og 18, foreslåede nye bestemmelser i § 27, stk. 2, og § 27 a, stk. 4, jf. stk. 5, i børneloven skal underskrive, ikke skal fremlægges til brug for registreringen af medmoderskabet.

Begrundelsen for forslaget er, at der bør gælde samme regler for registrering af medmoderskab som for registrering af faderskab. To kvinder, der sammen ønsker at få et barn, bør således kunne få medmoderskabet registreret på samme nemme måde, som når et heteroseksuelt ugift par får registreret faderskabet til deres barn. Er de to kvinder ikke gift med hinanden eller registrerede

partnere, bør medmoderskab derfor kunne registreres på grundlag af omsorgs- og ansvarserklæring. På den måde ligestilles registrering af medmoderskab og faderskab.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 2.1., samt til den ved lovforslagets § 1, nr. 5, foreslåede ændring af § 3 b, stk. 1, 2. pkt., i børneloven og bemærkningerne hertil.

Til nr. 8 [*§ 8, stk. 1, 2. pkt., og § 16, 1. pkt.*]

I de situationer, hvor hverken faderskab eller medmoderskab er registreret inden for 4 uger efter fødslen, rejser Familieretshuset efter § 7 i børneloven sag om faderskab og medmoderskab.

Moren har til brug for Familieretshusets behandling af sagen en oplysningspligt, jf. lovens § 8, stk. 1. Det fremgår af denne bestemmelse, at moren som udgangspunkt skal oplyse, hvem der er eller kan være barnets far. Hun skal endvidere oplyse, om hun er blevet behandlet med assisteret reproduktion, hvis barnet kan være blevet til ved denne behandling, og i givet fald oplyse, hvem der har samtykket til behandlingen.

I nogle situationer indbringer Familieretshuset sagen for familieretten til afgørelse eller til prøvelse af en afgørelse om faderskab og medmoderskab, som Familieretshuset har truffet. Under familierettens behandling af sagen har moren en tilsvarende oplysningspligt. Det fremgår således af § 16, 1. pkt., i børneloven, at moren under retssagen har pligt til at afgive forklaring om, hvem der er eller kan være barnets far, og om hun er blevet behandlet med assisteret reproduktion, hvis barnet kan være blevet til ved denne behandling, og i givet fald hvem der har samtykket til behandlingen.

Det foreslås, at morens oplysningspligt efter § 8, stk. 1, 2. pkt., i børneloven udvides til også at omfatte pligt til at oplyse, om hun er blevet insemineret, og i givet fald oplyse, hvem der har samtykket til inseminationen.

Endvidere foreslås det, at morens oplysningspligt efter § 16, 1. pkt., i børneloven udvides til også at omfatte forklaring om, om hun er blevet insemineret, og i givet fald oplyse, hvem der har samtykket til inseminationen.

De foreslåede ændringer af § 8, stk. 1, 2. pkt., og § 16, 1. pkt., er en konsekvens af de ved lovforslagets § 1, nr. 16 og 18, foreslåede nye bestemmelser i § 27, stk. 2, og § 27 a, stk. 3-5, i børneloven. Det følger af disse bestemmelser, at når en kvinde er blevet insemineret uden deltagelse af en sundhedsperson, anses hendes ægtefælle, registrerede partner eller partner eller sæddonoren som barnets far eller medmor, hvis denne har givet samtykke hertil.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 2.1., samt til de ved lovforslagets § 1, nr. 16 og 18, foreslåede nye bestemmelser i § 27, stk. 2, og § 27 a, stk. 3-5, i børneloven og bemærkningerne hertil.

Til nr. 9 [*§ 8, stk. 4*]

I de situationer, hvor hverken faderskab eller medmoderskab er registreret inden for 4 uger efter fødslen, rejser Familieretshuset efter § 7 i børneloven sag om faderskab og medmoderskab. Moren har til brug for Familieretshusets behandling af sagen en oplysningspligt, jf. lovens § 8, stk. 1. Det fremgår af denne bestemmelse, at moren skal oplyse, hvem der er eller kan være barnets far. Hun skal endvidere oplyse, om hun er blevet behandlet med assisteret reproduktion, hvis barnet kan være blevet til ved denne behandling, og i givet fald oplyse, hvem der har samtykket til behandlingen.

Denne oplysningspligt gælder dog bl.a. ikke, hvis bestemmelsen i § 8, stk. 4, i børneloven finder anvendelse.

Er moren blevet behandlet med assisteret reproduktion, og er faderskab eller medmoderskab registreret efter kapitel 1 eller 1 a i børneloven, eller er faderskab eller medmoderskab anerkendt efter barnets fødsel efter lovens § 14, stk. 1, fremgår det af lovens § 8, stk. 4, at bestemmelsen i lovens § 8, stk. 1, om morens oplysningspligt kun gælder, hvis det må anses for væsentligt bestyrket, at barnet ikke er blevet til ved denne behandling.

Det foreslås, at anvendelsesområdet for § 8, stk. 4, i børneloven udvides til også at omfatte situationer, hvor moren er blevet insemineret.

De foreslåede ændringer af § 8, stk. 4, i børneloven vil betyde, at bestemmelsen i lovens § 8, stk. 1, om morens oplysningspligt kun vil gælde, hvis det må anses for væsentligt bestyrket, at barnet ikke er blevet til ved, at moren er blevet behandlet med assisteret reproduktion eller er blevet insemineret.

Den foreslåede ændring af § 8, stk. 4, er en konsekvens af de ved lovforslagets § 1, nr. 16 og 18, foreslåede nye bestemmelser i § 27, stk. 2, og § 27 a, stk. 3-5, i børneloven. Det følger af disse bestemmelser, at når en kvinde er blevet insemineret uden deltagelse af en sundhedsperson, anses hendes ægtefælle, registrerede partner eller partner eller sæddonoren som barnets far eller medmor, hvis denne har givet samtykke hertil.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 2.1., samt til de ved lovforslagets § 1, nr. 16 og 18, foreslåede nye bestemmelser i § 27, stk. 2, og § 27 a, stk. 3-5, i børneloven og bemærkningerne hertil.

Til nr. 10 [§ 14, stk. 1]

Ifølge § 14, stk. 1, i børneloven kan en mand anerkende faderskabet til et barn, hvis han og moren erklærer, at de sammen vil varetage omsorgen og ansvaret for barnet. Tilsvarende kan en kvinde ved en omsorgs- og ansvarserklæring anerkende medmoderskabet til et barn, hvis betingelserne i lovens § 27 eller § 27 a, stk. 2, er opfyldt.

Det følger af § 27 i børneloven, at når en kvinde er blevet behandlet med assisteret reproduktion af en sundhedsperson, anses hendes kvindelige partner som barnets medmor, hvis denne har givet samtykke til behandlingen. Samtykket skal være skriftligt og indeholde en erklæring om, at kvinden skal være barnets medmor.

I situationer, hvor en kvinde, der har en kvindelig partner, er blevet behandlet med assisteret reproduktion med en kendt mands sæd af en sundhedsperson, kan parret og sæddonor efter § 27 a, stk. 2, i børneloven aftale, at morens partner skal være barnets medmor. Det er en betingelse herfor, at de tre parter skriftligt har erklæret, at morens partner skal være barnets medmor.

Det foreslås, at i § 14, stk. 1, 3. pkt., i børneloven udgår bestemmelsen om, at betingelserne i § 27 og § 27 a, stk. 2, i børneloven skal være opfyldt for, at et medmoderskab kan anerkendes.

Den foreslåede ændring af § 14, stk. 1, 3. pkt., vil betyde, at det ikke vil være en betingelse for anerkendelse af medmoderskab ved en omsorgs- og ansvarserklæring, at der fremlægges dokumentation for, at den kvinde, der sammen med moren indgiver en omsorgs- og

ansvarserklæring, efter § 27 og § 27 a, stk. 2, i børneloven anses som medmor til barnet. Som en konsekvens af dette vil medmoderskab kunne anerkendes, selvom barnet ikke er blevet til ved assisteret reproduktion foretaget af en sundhedsperson. Medmoderskab vil således kunne anerkendes, selvom barnet er blevet til ved insemination, der ikke er foretaget af en sundhedsperson.

Den foreslåede ændring af § 14, stk. 1, 3. pkt., er en konsekvens af de ved lovforslagets § 1, nr. 16 og 18, foreslåede nye bestemmelser i § 27, stk. 2, og § 27 a, stk. 3-5, i børneloven. Det følger af disse bestemmelser, at når en kvinde er blevet insemineret uden deltagelse af en sundhedsperson, anses hendes ægtefælle, registrerede partner eller partner eller sæddonoren som barnets far eller medmor, hvis denne har givet samtykke til inseminationen.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 2.1., samt til de ved lovforslagets § 1, nr. 16 og 18, foreslåede nye bestemmelser i § 27, stk. 2, og § 27 a, stk. 3-5, i børneloven og bemærkningerne hertil.

Til nr. 11 [*§ 14, stk. 2-6*]

Det følger af § 14, stk. 2, i børneloven, at en mand, som har haft seksuelt forhold til barnets mor i den periode, hvor hun blev gravid, kan anerkende faderskabet, hvis moren efter det oplyste i denne periode ikke har haft seksuelt forhold til andre mænd, og hun ikke er blevet behandlet med assisteret reproduktion med donorsæd fra en anden mand, eller manden utvivlsomt er barnets far.

Efter § 14, stk. 3, i børneloven kan en mand gennem en omsorgs- og ansvarserklæring anerkende faderskabet, selvom det er oplyst, at moren i den periode, hvor hun blev gravid, havde seksuelt forhold til andre mænd, eller hun var blevet behandlet med assisteret reproduktion med donorsæd fra en anden mand. Anerkendelsen skal tiltrædes af sagens øvrige parter.

Efter § 14, stk. 4, i børneloven kan en mand, der efter lovens § 27 eller § 27 a, stk. 1, om assisteret reproduktion anses som barnets far, anerkende faderskabet.

Efter § 14, stk. 5, i børneloven kan en kvinde anerkende medmoderskabet til et barn, hvis hun efter lovens § 27 eller § 27 a, stk. 1, om assisteret reproduktion anses som barnets medmor.

Har moren i den periode, hvor hun blev gravid, haft seksuelt forhold til en mand, følger det af § 14, stk. 6, i børneloven, at en kvinde, der efter lovens § 27 eller § 27 a, stk. 2, anses som barnets medmor, kan anerkende medmoderskabet, hvis hun og moren erklærer, at de sammen vil varetage omsorgen og ansvaret for barnet. Dette gælder også i tilfælde, hvor moren i den periode, hvor hun blev gravid, er blevet behandlet med assisteret reproduktion, og hvor en anden har givet samtykke til behandlingen og erklæret at ville være far eller medmor til barnet. Anerkendelsen skal tiltrædes af sagens øvrige parter.

Det foreslås, at *§ 14, stk. 2, nr. 1, § 14, stk. 3, 1. pkt., § 14, stk. 4, nr. 1, § 14, stk. 5, og § 14, stk. 6, 2. pkt.*, i børneloven ændres sådan, at henvisningerne til behandlingen med assisteret reproduktion udvides til også at omfatte situationer, hvor moren er blevet insemineret.

Forslaget er en konsekvens af de ved lovforslagets § 1, nr. 16 og 18, foreslåede nye bestemmelser i § 27, stk. 2, og § 27 a, stk. 3-5, i børneloven. Det følger af disse bestemmelser, at når en kvinde er blevet insemineret uden deltagelse af en sundhedsperson, anses hendes ægtefælle, registrerede

partner eller partner eller sæddonoren som barnets far eller medmor, hvis denne har givet samtykke hertil.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 2.1., samt til de ved lovforslagets § 1, nr. 16 og 18, foreslåede nye bestemmelser i § 27, stk. 2, og § 27 a, stk. 3-5, i børneloven og bemærkningerne hertil.

Til nr. 12 og 13 [*§ 14, stk. 4-6, og § 20, stk. 4 og 5*]

Efter § 14, stk. 4, i børneloven kan en mand anerkende faderskabet til et barn, hvis han efter lovens § 27 eller § 27 a, stk. 1, om faderskab ved assisteret reproduktion anses som barnets far.

Efter § 14, stk. 5, i børneloven kan en kvinde tilsvarende anerkende medmoderskabet til et barn, hvis hun efter lovens § 27 eller § 27 a, stk. 2, om medmoderskab ved assisteret reproduktion anses som barnets medmor.

Har moren i den periode, hvor hun blev gravid, haft et seksuelt forhold til en mand, følger det af § 14, stk. 6, 1. pkt., i børneloven, at en kvinde, der efter lovens § 27 eller § 27 a, stk. 2, anses som barnets medmor, kan anerkende medmoderskabet, hvis hun og moren erklærer, at de sammen vil varetage omsorgen og ansvaret for barnet. Efter bestemmelsens 2. pkt. gælder dette også i tilfælde, hvor moren i den periode, hvor hun blev gravid, er blevet behandlet med assisteret reproduktion, og hvor en anden har givet samtykke til behandlingen og erklæret at ville være far eller medmor til barnet. Anerkendelsen skal efter bestemmelsens 3. pkt. tiltrædes af sagens øvrige parter.

§ 20 i børneloven indeholder betingelserne for at træffe afgørelse om faderskab og medmoderskab i situationer, hvor hverken faderskab eller medmoderskab er blevet registreret eller anerkendt.

I situationer, hvor barnet er blevet til ved assisteret reproduktion, følger det af § 20, stk. 4, i børneloven, at der kan træffes afgørelse om, at en kvinde er medmor, hvis hun efter lovens § 27 eller § 27 a, stk. 2, anses som medmor til barnet. Tilsvarende følger det af lovens § 20, stk. 5, at der kan træffes afgørelse om, at en mand er far, hvis han efter lovens § 27 eller § 27 a, stk. 1, anses som far til barnet.

Det følger af § 27 i børneloven, at når en kvinde er blevet behandlet med assisteret reproduktion af en sundhedsperson, anses hendes ægtefælle, registrerede partner eller partner som barnets far eller medmor, hvis denne har givet samtykke til behandlingen. Samtykket skal være skriftligt og indeholde en erklæring om, at manden skal være barnets far, eller at kvinden skal være barnets medmor.

I situationer, hvor en kvinde, der er gift med en kvinde eller har en registreret partner eller en kvindelig partner, er blevet behandlet med assisteret reproduktion med en kendt mands sæd af en sundhedsperson, kan parret og sæddonor efter § 27 a i børneloven aftale, om manden skal anses som barnets far (bestemmelsens stk. 1), eller om morens ægtefælle, registrerede partner eller partner, skal være barnets medmor (bestemmelsens stk. 2). Det er i begge situationer en betingelse, at parterne skriftligt har givet samtykke til behandlingen. Derudover skal manden i den første situation skriftligt have erklæret, at han skal være barnets far, mens alle tre involverede i den sidste situation skriftligt skal have erklæret, at morens ægtefælle, registrerede partner eller partner skal være barnets medmor.

Det foreslås, at i § 14, stk. 4, og § 20, stk. 5, i børneloven udvides henvisningen til § 27 a, stk. 1, i børneloven sådan, at der også henvises til den ved lovforslagets § 1, nr. 18, foreslåede nye bestemmelse i § 27 a, stk. 3, i børneloven. Videre foreslås det, at i § 14, stk. 5, § 14, stk. 6, 1. pkt., og § 20, stk. 4, i børneloven udvides henvisningen til § 27 a, stk. 2, i børneloven sådan, at der også henvises til den ved lovforslagets § 1, nr. 18, foreslåede bestemmelse i § 27 a, stk. 4, i børneloven.

Det følger af den foreslåede bestemmelse i § 27 a, stk. 3, at når en kvinde, der er gift med en kvinde eller har en registreret partner eller en kvindelig partner, er blevet insemineret med en kendt mands sæd uden deltagelse af en sundhedsperson, anses manden som barnets far, hvis han har givet samtykke hertil, hvis manden skriftligt har erklæret, at han skal være barnets far, jf. dog den foreslåede bestemmelse i § 27 a, stk. 4. Ægtefællen, den registrerede partner eller partneren til den kvinde, der skal insemineres, skal have givet skriftligt samtykke til inseminationen.

Efter den foreslåede bestemmelse i § 27 a, stk. 4, gælder den foreslåede bestemmelse i § 27, stk. 3, ikke, hvis de tre parter, der er nævnt i stk. 3, skriftligt erklærer, at ægtefællen, den registrerede partner eller partneren til den kvinde, der skal insemineres, skal være barnets medmor. Herefter anses ægtefællen, den registrerede partner eller partneren som barnets medmor.

Endelig følger det af den foreslåede bestemmelse i § 27 a, stk. 5, at erklæring og samtykke efter de foreslåede bestemmelser i § 27 a, stk. 3 og 4, skal afgives på en blanket, der skal indsendes til Familieretshuset.

Forslaget vil betyde, at der også vil kunne ske anerkendelse af og træffes afgørelse om medmoderskab og faderskab, når barnet er blevet til ved insemination uden deltagelse af en sundhedsperson, dog forudsat at betingelserne i de foreslåede bestemmelser i § 27 a, stk. 3-5, i børneloven for at anse den pågældende kvinde som medmor eller for at anse den pågældende mand som far er opfyldt.

De foreslåede ændringer af § 14, stk. 4-6, og § 20, stk. 4 og 5, er en konsekvens af de ved lovforslagets § 1, nr. 16 og 18, foreslåede nye bestemmelser i § 27, stk. 2, og § 27 a, stk. 3 og 4, i børneloven. Det følger af disse bestemmelser, at når en kvinde er blevet insemineret uden deltagelse af en sundhedsperson, anses hendes ægtefælle, registrerede partner eller partner eller sæddonoren som barnets far eller medmor, hvis denne har givet samtykke hertil.

Med de foreslåede bestemmelser sidestilles insemination og assisteret reproduktion som grundlag for medmoderskab og faderskab, og dette bør også afspejles i reglerne om afgørelse om medmoderskab og faderskab.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 2.1., samt til de ved lovforslagets § 1, nr. 16 og 18, foreslåede nye bestemmelser i § 27, stk. 2, og § 27 a, stk. 3-5, i børneloven og bemærkningerne hertil.

Til nr. 14 [§ 20, stk. 6]

§ 20 i børneloven indeholder betingelserne for at træffe afgørelse om faderskab og medmoderskab i situationer, hvor hverken faderskab eller medmoderskab er blevet registreret eller anerkendt.

I situationer, hvor barnet er blevet til ved assisteret reproduktion, følger det af § 20, stk. 4, i børneloven, at der kan træffes afgørelse om, at en kvinde er medmor, hvis hun efter lovens § 27

eller 27 a, stk. 2, anses som medmor til barnet. Tilsvarende følger det af lovens § 20, stk. 5, at der kan træffes afgørelse om, at en mand er far, hvis han efter lovens § 27 eller 27 a, stk. 1, anses som far til barnet.

Det følger af § 27 i børneloven, at når en kvinde er blevet behandlet med assisteret reproduktion af en sundhedsperson, anses hendes ægtefælle, registrerede partner eller partner som barnets far eller medmor, hvis denne har givet samtykke til behandlingen. Samtykket skal være skriftligt og indeholde en erklæring om, at manden skal være barnets far, eller at kvinden skal være barnets medmor.

I situationer, hvor en kvinde, der er gift med en kvinde eller har en registreret partner eller en kvindelig partner, er blevet behandlet med assisteret reproduktion med en kendt mands sæd af en sundhedsperson, kan parret og sæddonor efter § 27 a i børneloven aftale, om manden skal anses som barnets far (bestemmelsens stk. 1), eller om morens ægtefælle, registrerede partner eller partner, skal være barnets medmor (bestemmelsens stk. 2). Det er i begge situationer en betingelse, at parterne skriftligt har givet samtykke til behandlingen. Derudover skal manden i den første situation skriftligt have erklæret, at han skal være barnets far, mens alle tre involverede i den sidste situation skriftligt skal have erklæret, at morens ægtefælle, registrerede partner eller partner skal være barnets medmor.

Bestemmelserne i § 20, stk. 4 og 5, er relevante i situationer, hvor moren fortryder aftalen om, at kvinden eller manden skal være forælder til barnet, f.eks. fordi de ikke længere danner par. I en sådan situation har den pågældende mand eller kvinde mulighed for, at der træffes afgørelse om deres forældreskab til barnet, når betingelserne i §§ 27 eller 27 a er opfyldt.

Bestemmelserne i § 20, stk. 4 og 5, er ligeledes relevante i situationer, hvor den mand eller den kvinde, som efter aftale med moren skal være henholdsvis far eller medmor til barnet, fortryder aftalen, f.eks. fordi den pågældende ikke længere danner par med moren. I en sådan situation har moren mulighed for, at der træffes afgørelse om, at den pågældende mand eller kvinde er henholdsvis far eller medmor til barnet, når betingelserne i §§ 27 eller 27 a er opfyldt.

Det foreslås, at der i § 20 i børneloven som *stk. 6* indsættes en bestemmelse, der fastslår, at når et barn er blevet til ved assisteret reproduktion eller insemination, kan der træffes afgørelse om, at en mand er far, eller at en kvinde er medmor, hvis det godtgøres, at moren og manden eller kvinden inden inseminationen var enige om, at manden skal være barnets far, eller at kvinden skal være barnets medmor, selvom betingelserne i lovens §§ 27 og 27 a for at anse manden som far eller kvinden som medmor ikke er opfyldt.

Den foreslåede bestemmelse i § 20, stk. 6, vil betyde, at der vil kunne træffes afgørelse om faderskab og medmoderskab, hvis barnet er blevet til ved assisteret reproduktion eller insemination, uden at betingelserne i gældende bestemmelser i §§ 27 og 27 a i børneloven eller i de ved lovforslagets § 1, nr. 16 og 18, foreslåede nye bestemmelser i § 27, stk. 2, og § 27 a, stk. 3-5, i børneloven for fastslåelse af faderskab eller medmoderskab er opfyldt.

Det følger af de foreslåede bestemmelser i § 27, stk. 2, og § 27 a, stk. 3-5, i børneloven, at når en kvinde er blevet insemineret uden deltagelse af en sundhedsperson, anses hendes ægtefælle, registrerede partner eller partner eller sæddonoren som barnets far eller medmor, hvis denne har

givet samtykke hertil og har erklæret at skulle være far eller medmor til barnet, og erklæringen om faderskab eller medmoderskab er blevet indsendt til Familieretshuset.

Det er en forudsætning for at træffe afgørelse om faderskab eller medmoderskab efter den foreslåede bestemmelse i § 20, stk. 6, at det godtgøres, at moren inden inseminationen var enig med manden eller kvinden om, at manden skal være barnets far, eller at kvinden skal være barnets medmor. Den foreslåede bestemmelse i § 20, stk. 6, vil alene finde anvendelse, når aftalen om forældreskabet er indgået inden inseminationen.

Det vil bero på en konkret vurdering af den enkelte sag, om intentionen for faderskabet eller medmoderskabet er godtgjort, f.eks. ved en underskrevet erklæring om medmoderskab efter den foreslåede bestemmelse i § 27, stk. 2, der ikke er blevet indsendt til Familieretshuset, eller en mailkorrespondance m.v., der viser, at den pågældende mand eller kvinde har købt sæd fra en sædbank i udlandet til brug for insemination af moren med henblik på, at de sammen skulle være forældre til barnet.

Der skal endvidere lægges vægt på, hvorfor parterne har indgået aftalen om forældreskabet til barnet uden at iagttage formkravene i de foreslåede bestemmelser i § 27, stk. 2, eller § 27 a, stk. 3-5. Skyldes en manglende indsendelse af blanketten til Familieretshuset, at en af parterne har fortrudt aftalen inden inseminationen, men efter at have underskrevet blanketten, kan den pågældende ikke anses for forælder til barnet. Har en part først fortrudt aftalen efter inseminationen, beror det på en konkret vurdering, om aftalen skal opretholdes.

Begrundelsen for forslaget er, at der efter den gældende ordning, hvor medmoderskab alene kan etableres på grundlag af en erklæring om medmoderskabet, der afgives over for den sundhedsperson, der står for behandlingen med assisteret reproduktion, sikres retssikkerhed og forudsigelighed for parterne. Bliver de uenige om medmoderskabet, vil der kunne træffes afgørelse om medmoderskab på grundlag af erklæringen om medmoderskabet.

De ved lovforslagets § 1, nr. 16 og 18, foreslåede nye bestemmelser i § 27, stk. 2 og § 27 a, stk. 3 og 5, hvorefter medmoderskab også vil kunne etableres på grundlag af en insemination, som parret selv har foretaget, bør ikke svække retssikkerheden og forudsigeligheden for parterne. Dette søges afhjulpet ved, at par, der vælger at blive insemineret uden deltagelse af en sundhedsperson, får mulighed for at indsende en erklæring om medmoderskabet til Familieretshuset, der registrerer erklæringen. Opstår der senere uenighed om medmoderskabet, vil der på grundlag af erklæringen kunne træffes afgørelse om medmoderskabet.

Med henblik på også at sikre retssikkerheden og forudsigeligheden i situationer, hvor parret vælger insemination uden deltagelse af en sundhedsperson, men ikke indsender en erklæring om medmoderskab til Familieretshuset, foreslås det, at der skal kunne træffes afgørelse om medmoderskab, hvis det er godtgjort, at parterne var enige om medmoderskabet.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 2.1., samt til de ved lovforslagets § 1, nr. 12, 13, 16 og 18, foreslåede ændringer af § 20, stk. 4 og 5, i børneloven og de foreslåede nye bestemmelser i § 27, stk. 2, og § 27 a, stk. 3-5, i børneloven og bemærkningerne hertil.

Til nr. 15 [*Overskriften til kapitel 5*]

Overskriften til kapitel 5 i børneloven er: ”Faderskab, medmoderskab og moderskab ved assisteret reproduktion”.

Det foreslås, at *overskriften* til kapitel 5 i børneloven ændres sådan, at den også henviser til insemination.

Forslaget er en konsekvens af de ved lovforslagets § 1, nr. 16 og 18, foreslåede nye bestemmelser i § 27, stk. 2, og § 27 a, stk. 3-5, i børneloven, der er placeret i lovens kapitel 5. Det følger af disse bestemmelser, at når en kvinde er blevet insemineret uden deltagelse af en sundhedsperson, anses hendes ægtefælle, registrerede partner eller partner eller sæddonoren som barnets far eller medmor, hvis denne har givet samtykke hertil.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 2.1., samt til de ved lovforslagets § 1, nr. 16 og 18, foreslåede nye bestemmelser i § 27, stk. 2, og § 27 a, stk. 3-5, i børneloven og bemærkningerne hertil.

Til nr. 16 [§ 27, *stk.* 2]

Det følger af § 27 i børneloven, at når en kvinde er blevet behandlet med assisteret reproduktion af en sundhedsperson, anses hendes ægtefælle, registrerede partner eller partner som barnets far eller medmor, hvis denne har givet samtykke hertil, og barnet må antages at være blevet til ved behandlingen. Samtykket skal være skriftligt og indeholde en erklæring om, at manden skal være barnets far, eller at kvinden skal være barnets medmor.

§ 27 gælder ikke, hvis sagen er omfattet af lovens § 27 a, stk. 1. Det følger af denne bestemmelse, at når en kvinde, der er gift med en kvinde eller har en registreret partner eller en kvindelig partner, er blevet behandlet med assisteret reproduktion med en kendt mands sæd af en sundhedsperson, anses manden som barnets far, hvis barnet må antages at være blevet til ved denne behandling, og manden skriftligt har erklæret, at han skal være barnets far.

Samtykket til den assisterede reproduktion og erklæringen om forældreskabet til barnet afgives over for sundhedspersonen, der opbevarer det, herunder parternes erklæring om hvem der skal være far eller medmor til barnet. Samtykket og erklæringen skal afgives, inden behandlingen med assisteret reproduktion påbegyndes.

Der kan ikke etableres medmoderskab, hvis fremgangsmåden i §§ 27 og 27 a ikke er fulgt. Der kan således ikke etableres medmoderskab, hvis barnet er blevet til ved en insemination, som parret selv har foretaget, og der kan ikke indgås en aftale om forældreskab efter §§ 27 og 27 a, efter at moren er blevet behandlet med assisteret reproduktion.

Det foreslås, at der i § 27 i børneloven som *stk.* 2 indsættes en bestemmelse, der fastslår, at når en kvinde er blevet insemineret uden deltagelse af en sundhedsperson, anses hendes ægtefælle, registrerede partner eller partner som barnets far eller medmor, hvis denne har givet samtykke hertil, og barnet må antages at være blevet til ved inseminationen, men at dette ikke gælder, hvis sagen er omfattet af den ved lovforslagets § 1, nr. 18, foreslåede bestemmelse i lovens § 27 a, stk. 3. Samtykket, der skal indeholde en erklæring om, at manden skal være barnets far, eller at kvinden skal være barnets medmor, skal afgives på en blanket, der skal indsendes til Familieretshuset.

Den foreslåede bestemmelse i § 27, stk. 2, vil gøre det muligt for to kvinder, der sammen planlægger at blive forældre til et barn, at aftale, at den ene kan blive retlig forælder via et medmoderskab, selvom barnet ikke er et resultat af behandling med assisteret reproduktion foretaget af en sundhedsperson, jf. den gældende bestemmelse i § 27 i børneloven, men af en insemination foretaget uden deltagelse af en sundhedsperson.

Tilsvarende vil den foreslåede bestemmelse betyde, at en mand og en kvinde, der sammen planlægger at blive forældre til et barn, kan aftale, at manden skal være far til barnet, selvom barnet ikke er et resultat af behandling med assisteret reproduktion foretaget af en sundhedsperson, men af en insemination foretaget uden deltagelse af en sundhedsperson.

Endelig vil den foreslåede bestemmelse betyde, at forældreskabet fastslås ved, at samtykke til insemination og erklæring om forældreskab afgives på en blanket, der indsendes til Familieretshuset. Efter den ved lovforslagets § 1, nr. 25, foreslåede ændring af § 33 a, stk. 2, 1. pkt., i børneloven skal blanketten, der efter lovens § 33, stk. 2, skal være godkendt af Familieretshuset, som udgangspunkt indsendes til Familieretshuset ved anvendelse af Familieretshusets digitale selvbetjeningsløsning.

Blanketten vil indeholde vejledning til parterne om retsvirkningerne af samtykket til inseminationen og erklæringen om forældreskabet.

I modsætning til den gældende bestemmelse i § 27 vil aftaler om forældreskab efter den foreslåede bestemmelse i § 27, stk. 2, også kunne indgås og indsendes til Familieretshuset efter inseminationen.

Når den pågældende mand eller kvinde efter de foreslåede bestemmelser i § 27, stk. 2, i børneloven anses som henholdsvis far og medmor, vil der efter § 20, stk. 4 og 5, i børneloven, som foreslået ændret ved lovforslagets § 1, nr. 12 og 13, kunne træffes afgørelse om, at den pågældende er forælder til barnet, selvom en af parterne fortryder aftalen om forældreskabet. Har parterne indgået en aftale om forældreskabet til barnet uden at indsende en blanket herom til Familieretshuset, vil der efter den med lovforslagets § 1, nr. 14, foreslåede nye bestemmelse i § 20, stk. 6, i børneloven kunne træffes afgørelse om forældreskabet.

Det bemærkes, at blanketten ikke vil skulle forelægges for personregisterføreren i forbindelse med registreringen af medmoderskab efter §§ 3 a og 3 b i børneloven, der foreslås ændret ved lovforslagets § 1, nr. 4, 5, og 7. Formålet med blanketten og indsendelsen af den til Familieretshuset er alene at sikre et grundlag for at kunne træffe afgørelse om forældreskabet, hvis der efterfølgende opstår tvivl herom.

Begrundelsen for forslaget er, at parterne ved registrering af faderskab ikke skal redegøre for, hvordan barnet er blevet til. Faderskab kan således bl.a. registreres på grundlag af en insemination, som parret selv har foretaget. Som led i ligestillingen af registrering af medmoderskab og faderskab bør det ikke længere være en betingelse for registrering af medmoderskab, at der fremlægges dokumentation for, at barnet er blevet til ved behandling med assisteret reproduktion af en sundhedsperson. I situationer, hvor der ikke er sundhedsmæssige grunde til behandling med assisteret reproduktion, bør medmoderskab således kunne fastslås på grundlag af en insemination, som parret selv har foretaget.

Dette bør ikke kun gælde ved registrering af medmoderskab, men også ved anerkendelse af og afgørelse om medmoderskab.

Muligheden for at etablere medmoderskab på grundlag af en insemination, som parret selv har foretaget, bør ikke svække retssikkerheden og forudsigeligheden for parterne. Par, der vælger at blive insemineret uden deltagelse af en sundhedsperson, bør derfor have mulighed for at indsende en erklæring om medmoderskabet til Familieretshuset, der registrerer erklæringen. Opstår der senere uenighed om medmoderskabet, vil der på grundlag af erklæringen kunne træffes afgørelse om medmoderskabet.

For at give så vide rammer som muligt for aftaler om medmoderskab, når barnet er blevet til på grundlag af insemination, der ikke er foretaget af en sundhedsperson, bør sådanne aftaler også kunne indgås og indsendes til Familieretshuset efter inseminationen. Der henvises til, at forældreskabet til et barn kan anerkendes inden barnets fødsel, og at det ved dette lovforslag foreslås, at der ved registrering af medmoderskab ikke længere skal fremlægges dokumentation for, hvordan barnet er blevet til.

Reglerne om forældreskab på grundlag af assisteret reproduktion gælder både for faderskab og medmoderskab. Dette vil styrke retssikkerhed for heteroseksuelle par, der sammen får et barn på grundlag af insemination, der ikke er foretaget af en sundhedsperson.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 2.1., samt til de ved lovforslagets § 1, nr. 4, 7 12-14, 16, 18 og 25, foreslåede nye bestemmelser i § 20, stk. 6, § 27, stk. 2, og § 27 a, stk. 3-5, i børneloven samt foreslåede ændringer af § 3 a, stk. 1, 1. pkt., § 3 b, stk. 1, 1. pkt., § 20, stk. 4 og 5, og § 33 a, stk. 2, 1. pkt., i børneloven og bemærkningerne hertil.

Til nr. 17 [*§ 27 a, stk. 1*]

Det følger af § 27 a, stk. 1, i børneloven, at når en kvinde, der er gift med en kvinde eller har en registreret partner eller en kvindelig partner, er blevet behandlet med assisteret reproduktion med en kendt mands sæd af en sundhedsperson eller under en sundhedspersons ansvar, anses manden som barnets far, hvis manden skriftligt har erklæret, at han skal være barnets far. Ægtefællen, den registrerede partner eller partneren til den kvinde, der skal behandles, skal have givet skriftligt samtykke til behandlingen.

Efter bestemmelsens stk. 2 gælder dette dog ikke, hvis de tre parter skriftligt erklærer, at ægtefællen, den registrerede partner eller partneren til den kvinde, der skal behandles, skal være barnets medmor. Herefter anses ægtefællen, den registrerede partner eller partneren som barnets medmor.

Det foreslås, at i § 27 a, stk. 1, 2. pkt., i børneloven udgår henvisningen til partneren til den kvinde, der skal behandles.

Forslaget vil betyde, at hvis den kvinde, der skal behandles med assisteret reproduktion, hverken er gift eller registreret partner, skal hendes partner ikke længere give samtykke til behandlingen. Hvis kvinden er gift med en anden kvinde eller har indgået registreret partnerskab, skal ægtefællen eller den registrerede partner fortsat give samtykke til behandlingen med assisteret reproduktion.

Begrundelsen for forslaget er, at efter § 3 a, stk. 1, i børneloven som foreslået ændret ved lovforslagets § 1, nr. 4, anses den kvindelige ægtefælle eller registrerede partner til barnets mor, som medmor til barnet. Der kræves derfor formelt samtykke fra morens ægtefælle eller registrerede partner, når parret er enige om, at det ikke er morens ægtefælle eller registrerede partner, der skal være medmor til barnet, men at sæddonoren skal være far til barnet.

Dette ændrer ikke ved det grundlæggende i § 27 a, at der er tale om en aftale mellem den kvinde, der skal behandles med assisteret reproduktion, kvindens ægtefælle, registrerede partner eller partner og den mand, der skal være sæddonor til barnet, om forældreskabet til barnet. Det vil sige, om manden skal være barnets far (bestemmelsens stk. 1), eller om kvindens ægtefælle, registrerede partner eller partner skal være barnets medmor (bestemmelsens stk. 2).

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 2.1., samt til den ved lovforslagets § 1, nr. 4, foreslåede ændring af § 3 a, stk. 1, 1. pkt., i børneloven og bemærkningerne hertil.

Til nr. 18 [§ 27 a, stk. 3-5]

Det følger af § 27 a, stk. 1, i børneloven, at når en kvinde, der er gift med en kvinde eller har en registreret partner eller en kvindelig partner, er blevet behandlet med assisteret reproduktion med en kendt mands sæd af en sundhedsperson eller under en sundhedspersons ansvar, anses manden som barnets far, hvis barnet må antages at være blevet til ved denne behandling, og manden skriftligt har erklæret, at han skal være barnets far. Morens ægtefælle, registrerede partner eller partner skal have givet skriftligt samtykke til behandlingen med assisteret reproduktion. Efter bestemmelsen gælder den ikke, hvis sagen er omfattet af bestemmelsens stk. 2.

Ifølge bestemmelsens stk. 2 gælder bestemmelsens stk. 1 ikke, hvis de tre parter, der er nævnt i stk. 1, skriftligt erklærer, at ægtefællen, den registrerede partner eller partneren til den kvinde, der skal behandles, skal være barnets medmor. Herefter anses ægtefællen, den registrerede partner eller partneren som barnets medmor.

Samtykket til den assisterede reproduktion og erklæringen om forældreskabet til barnet afgives over for sundhedspersonen, der opbevarer det, herunder parternes erklæring om hvem der skal være far eller medmor til barnet. Samtykket og erklæringen skal afgives, inden behandlingen med assisteret reproduktion påbegyndes.

Der kan ikke etableres medmoderskab, hvis fremgangsmåden i §§ 27 og 27 a ikke er fulgt. Der kan således ikke etableres medmoderskab, hvis barnet er blevet til ved en insemination, som parret selv har foretaget, og der kan ikke indgås en aftale om forældreskab efter §§ 27 og 27 a, efter at moren er blevet behandlet med assisteret reproduktion.

Det foreslås, at der i § 27 a i børneloven som *stk. 3-5* indsættes bestemmelser om faderskab og medmoderskab, når moren er blevet insemineret med en kendt mands sæd uden deltagelse af en sundhedsperson.

Det følger af den foreslåede bestemmelse i § 27 a, stk. 3, at når en kvinde, der er gift med en kvinde eller har en registreret partner eller en kvindelig partner, er blevet insemineret med en kendt mands sæd uden deltagelse af en sundhedsperson, anses manden som barnets far, hvis han har givet samtykke hertil, hvis barnet må antages at være blevet til ved inseminationen, og manden skriftligt har erklæret, at han skal være barnets far, jf. dog den foreslåede bestemmelse i § 27 a, stk. 4. En

eventuel ægtefælle eller registreret partner til den kvinde, der skal insemineres, skal have givet skriftligt samtykke til inseminationen.

Efter den foreslåede bestemmelse i § 27 a, stk. 4, gælder den foreslåede bestemmelse i § 27, stk. 3, ikke, hvis de tre parter, der er nævnt i stk. 3, skriftligt erklærer, at ægtefællen, den registrerede partner eller partneren til den kvinde, der skal insemineres, skal være barnets medmor. Herefter anses ægtefællen, den registrerede partner eller partneren som barnets medmor.

Endelig følger det af den foreslåede bestemmelse i § 27 a, stk. 5, at erklæring og samtykke efter de foreslåede bestemmelser i § 27 a, stk. 3 og 4, skal afgives på en blanket, der skal indsendes til Familieretshuset.

Den foreslåede bestemmelse i § 27 a, stk. 3, vil betyde, at når en kvinde er blevet insemineret uden deltagelse af en sundhedsperson, anses den kendte sæddonor, hvis sæd kvinden er blevet insemineret med, som barnets far, hvis han har givet samtykke til inseminationen, og barnet må antages at være blevet til ved inseminationen. Dette gælder også, selvom kvinden er gift eller har en registreret partner, der efter § 3 a i børneloven, som foreslået ændret ved lovforslagets § 1, nr. 4-6, anses som medmor til barnet. Med den foreslåede bestemmelse i § 27 a, stk. 3, bliver det muligt for to kvinder, der planlægger at blive forældre til et barn sammen med en sæddonor, som de kender, at aftale, at han skal være far til barnet, selvom barnet ikke er et resultat af behandling med assisteret reproduktion foretaget af en sundhedsperson, jf. den gældende bestemmelse i § 27 a, stk. 1, i børneloven, men er et resultat af en insemination foretaget uden deltagelse af en sundhedsperson. Hvis de to kvinder er gift eller har indgået registreret partnerskab med hinanden, skal ægtefællen eller den registrerede partner give samtykke til inseminationen.

Den foreslåede bestemmelse i § 27 a, stk. 4, i børneloven vil betyde, at den foreslåede bestemmelse i § 27 a, stk. 3, ikke gælder, hvis de tre parter, der er nævnt i stk. 3, aftaler, at ægtefællen, den registrerede partner eller partneren til den kvinde, der skal insemineres, skal være barnets medmor. Den foreslåede bestemmelse i § 27 a, stk. 4, vil således give moren, hendes ægtefælle, registrerede partner eller partner og sæddonoren mulighed for at aftale, at morens ægtefælle, registrerede partner eller partner skal være medmor i stedet for, at den kendte sæddonor skal være far til barnet, jf. den foreslåede bestemmelse i § 27 a, stk. 3.

Den foreslåede bestemmelse i § 27 a, stk. 5, vil betyde, at forældreskab efter de foreslåede bestemmelser i § 27 a, stk. 3 og 4, fastslås ved, at samtykke til insemination og erklæring om forældreskab afgives på en blanket, der indsendes til Familieretshuset. Efter den ved lovforslagets § 1, nr. 25, foreslåede ændring af § 33 a, stk. 2, 1. pkt., i børneloven skal blanketten, der efter lovens § 33, stk. 2, skal være godkendt af Familieretshuset, som udgangspunkt indsendes til Familieretshuset ved anvendelse af Familieretshusets digitale selvbetjeningsløsning. Blanketten vil indeholde vejledning til parterne om retsvirkningerne af samtykket til inseminationen og erklæringen om forældreskabet.

I modsætning til de gældende bestemmelser i § 27 a, stk. 1 og 2, vil aftaler om forældreskab efter de foreslåede bestemmelser i § 27 a, stk. 3-5, også kunne indgås og indsendes til Familieretshuset efter inseminationen.

Når den pågældende mand eller kvinde efter de foreslåede bestemmelser i § 27 a, stk. 3-5, i børneloven anses som henholdsvis far eller medmor, vil der efter § 20, stk. 4 og 5, i børneloven,

som foreslået ændret ved lovforslagets § 1, nr. 12 og 13, kunne træffes afgørelse om, at den pågældende er forælder til barnet, selvom en af parterne fortryder aftalen om forældreskabet. Har parterne indgået en aftale om forældreskabet til barnet uden at indsende en blanket herom til Familieretshuset, vil der efter den med lovforslagets § 1, nr. 14, foreslåede nye bestemmelse i § 20, stk. 6, i børneloven kunne træffes afgørelse om forældreskabet.

Det bemærkes, at blanketten ikke vil skulle forelægges for personregisterføreren i forbindelse med registreringen af medmoderskab efter §§ 3 a og 3 b i børneloven, der foreslås ændret ved lovforslagets § 1, nr. 4, 5, og 7. Formålet med blanketten og indsendelsen af den til Familieretshuset er alene at sikre et grundlag for at kunne træffe afgørelse om forældreskabet, hvis der efterfølgende opstår tvivl herom.

Begrundelsen for forslaget er, at parterne ved registrering af faderskab ikke skal redegøre for, hvordan barnet er blevet til. Faderskab kan således bl.a. registreres på grundlag af en insemination, som parret selv har foretaget. Som led i ligestillingen af registrering af medmoderskab og faderskab bør det ikke længere være en betingelse for registrering af medmoderskab, at der fremlægges dokumentation for, at barnet er blevet til ved behandling med assisteret reproduktion af en sundhedsperson. I situationer, hvor der ikke er sundhedsmæssige grunde til behandling med assisteret reproduktion, bør medmoderskab således kunne fastslås på grundlag af en insemination, som parret selv har foretaget.

Dette bør ikke kun gælde ved registrering af medmoderskab, men også ved anerkendelse af og afgørelse om medmoderskab.

Muligheden for at etablere medmoderskab på grundlag af en insemination, som parret selv har foretaget, bør ikke svække retssikkerheden og forudsigeligheden for parterne. Par, der vælger at blive insemineret uden deltagelse af en sundhedsperson, bør derfor have mulighed for at indsende en erklæring om medmoderskabet til Familieretshuset, der registrerer erklæringen. Opstår der senere uenighed om medmoderskabet, vil der på grundlag af erklæringen kunne træffes afgørelse om medmoderskabet.

For at give så vide rammer som muligt for aftaler om medmoderskab, når barnet er blevet til på grundlag af insemination, der ikke er foretaget af en sundhedsperson, bør sådanne aftaler også kunne indgås og indsendes til Familieretshuset efter inseminationen. Der henvises til, at forældreskabet til et barn kan anerkendes inden barnets fødsel, og at det ved dette lovforslag foreslås, at der ved registrering af medmoderskab ikke længere skal fremlægges dokumentation for, hvordan barnet er blevet til.

Reglerne om forældreskab på grundlag af assisteret reproduktion gælder både for faderskab og medmoderskab. Dette vil styrke retssikkerhed for heteroseksuelle par, der sammen får et barn på grundlag af insemination, der ikke er foretaget af en sundhedsperson.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 2.1., samt til de ved lovforslagets § 1, nr. 4, 7 12-14, 16-18 og 25, foreslåede nye bestemmelser i § 20, stk. 6, § 27, stk. 2, og § 27 a, stk. 3-5, i børneloven samt foreslåede ændringer af § 3 a, stk. 1, 1. pkt., § 3 b, stk. 1, 1. pkt., § 20, stk. 4 og 5, § 27 a, stk. 1, 1. pkt., og § 33 a, stk. 2, 1. pkt., i børneloven og bemærkningerne hertil.

Til nr. 19 [§ 27 b, stk. 2]

Efter § 27 c i børneloven er det udgangspunktet, at en sæddonor anses som far til et barn, der med hans sæd er blevet til ved assisteret reproduktion. Dette udgangspunkt gælder dog bl.a. ikke, hvis sagen er omfattet af lovens § 28. Efter denne bestemmelse anses en sæddonor ikke som far til et barn, der med hans sæd er blevet til ved assisteret reproduktion, hvis sæden er doneret til et vævscenter, der distribuerer sæd, en sundhedsperson eller en person, der arbejder under en sundhedspersons ansvar. Denne bestemmelse fastslår, at når en sæddonor er anonym i forhold til moren til et barn, der er blevet til ved hans sæd, og anonymiteten skyldes, at sæden er doneret til et vævscenter m.v., så kan han ikke blive juridisk far til barnet. Efter § 28 gælder bestemmelsen ikke i situationer, hvor sæddonor ikke er anonym, det vil sige sager der er omfattet af lovens § 27, § 27 a, stk. 1, eller § 27 b.

Efter § 27 b i børneloven anses en sæddonor som far til et barn, der med hans sæd er blevet til ved behandling med assisteret reproduktion af en anden kvinde end hans ægtefælle eller partner, hvis den assisterede reproduktion er foretaget af en sundhedsperson, sæddonor skriftligt har givet samtykke til, at en bestemt kvinde modtager behandlingen, barnet må antages at være blevet til ved denne behandling, og sæddonor skriftligt har erklæret, at han skal være barnets far. I denne situation er sæddonor ikke anonym, hvorfor han anses som far til barnet. Dette gælder dog ikke, hvis sagen er omfattet af lovens §§ 27 eller 27 a, der omhandler aftaler om, hvem der skal være barnets far eller medmor, når aftalen indgås i forbindelse med assisteret reproduktion. Anvendelsesområdet for § 27 b er typisk situationer, hvor en kvinde, der ikke er gift, og som ikke har en registreret partner eller en partner, ønsker at blive gravid ved hjælp af sæd fra en bestemt mand. I sådanne situationer anses manden (sæddonor) som far til barnet.

Aftalen om faderskabet indgås, inden behandlingen med assisteret reproduktion påbegyndes, og den pågældende sundhedsperson modtager og opbevarer aftalen.

Når en sæddonor efter § 27 b anses som barnets far, kan han efter § 14, stk. 4, i børneloven anerkende faderskabet, og det følger af lovens § 20, stk. 5, at der kan træffes afgørelse om, at sæddonor er far til barnet, når han efter lovens §§ 27 b eller 27 c anses som far til barnet.

Det foreslås, at der i § 27 b i børneloven som *stk. 2* indsættes en bestemmelse, hvorefter den gældende bestemmelse i § 27 b i børneloven finder tilsvarende anvendelse, hvis barnet er blevet til ved insemination med sæddonors sæd uden deltagelse af en sundhedsperson.

Med forslaget udvides anvendelsesområdet for den gældende bestemmelse om, at en kvinde og en mand i forbindelse med assisteret reproduktion kan aftale, at manden skal være sæddonor og retlig far til hendes barn, til også at omfatte situationer, hvor kvinden insemineres med mandens sæd uden deltagelse af en sundhedsperson. Ligesom efter den gældende ordning vil dette ikke gælde i situationer, der er omfattet af §§ 27 og 27 a i børneloven.

Den foreslåede ændring af § 27 b i børneloven er en konsekvens af de ved lovforslagets § 1, nr. 16 og 18, foreslåede nye bestemmelser i § 27, stk. 2, og § 27 a, stk. 3 og 4, i børneloven. Det følger af disse bestemmelser, at når en kvinde er blevet insemineret uden deltagelse af en sundhedsperson, anses hendes ægtefælle, registrerede partner eller partner eller sæddonoren som barnets far eller medmor, hvis denne har givet samtykke hertil, og barnet må antages at være blevet til ved inseminationen. Den ligestilling mellem assisteret reproduktion og insemination, der følger af de

foreslåede nye bestemmelser, bør ligeledes afspejles ved aftaler om faderskab efter § 27 b i børneloven.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 2.1., samt til de ved lovforslagets § 1, nr. 16 og 18, foreslåede nye bestemmelser i § 27, stk. 2, og § 27 a, stk. 3-5, i børneloven og bemærkningerne hertil.

Til nr. 20 [§ 27 c]

Efter § 27 c i børneloven er det udgangspunktet, at en sæddonor anses som far til et barn, der med hans sæd er blevet til ved assisteret reproduktion. Dette udgangspunkt gælder dog bl.a. ikke, hvis sagen er omfattet af lovens § 28. Efter denne bestemmelse anses en sæddonor ikke som far til et barn, der med hans sæd er blevet til ved assisteret reproduktion, hvis sæden er doneret til et vævscenter, der distribuerer sæd, en sundhedsperson eller en person, der arbejder under en sundhedspersons ansvar. Denne bestemmelse fastslår, at når en sæddonor er anonym i forhold til moren til et barn, der er blevet til ved hans sæd, og anonymiteten skyldes, at sæden er doneret til et vævscenter m.v., så kan han ikke blive juridisk far til barnet. Efter § 28 gælder bestemmelsen ikke i situationer, hvor sæddonor ikke er anonym, det vil sige sager der er omfattet af lovens § 27, § 27 a, stk. 1, eller § 27 b.

Efter § 27 b i børneloven anses en sæddonor som far til et barn, der med hans sæd er blevet til ved behandling med assisteret reproduktion af en anden kvinde end hans ægtefælle eller partner, hvis den assisterede reproduktion er foretaget af en sundhedsperson, og sæddonor skriftligt har erklæret, at han skal være barnets far. I denne situation er sæddonor ikke anonym, hvorfor han anses som far til barnet. Dette gælder dog ikke, hvis sagen er omfattet af lovens §§ 27 eller 27 a, der omhandler aftaler om, hvem der skal være barnets far eller medmor, når aftalen indgås i forbindelse med assisteret reproduktion. Anvendelsesområdet for § 27 b er typisk situationer, hvor en kvinde, der ikke er gift, og som ikke har en registreret partner eller en partner, ønsker at blive gravid ved hjælp af sæd fra en bestemt mand. I sådanne situationer anses manden (sæddonor) som far til barnet.

Når en sæddonor efter §§ 27 b og 27 c anses som barnets far, kan der efter lovens § 20, stk. 5, træffes afgørelse om, at sæddonor er far til barnet.

Det foreslås, at anvendelsesområdet for § 27 c i børneloven udvides sådan, at bestemmelsen også finder anvendelse, når barnet er blevet til ved insemination.

Med forslaget udvides hovedreglen i § 27 c om faderskab, når barnet er blevet til ved donorsæd, sådan, at en sæddonor anses som far til et barn, der med hans sæd er blevet til ved både assisteret reproduktion og insemination. Dette vil have den konsekvens, at der efter lovens § 20, stk. 5, kan træffes afgørelse om, at sæddonor er far til barnet.

Den foreslåede ændring af § 27 c i børneloven er en konsekvens af de ved lovforslagets § 1, nr. 16 og 18, foreslåede nye bestemmelser i § 27, stk. 2, og § 27 a, stk. 3 og 4, i børneloven. Det følger af disse bestemmelser, at når en kvinde er blevet insemineret uden deltagelse af en sundhedsperson, anses hendes ægtefælle, registrerede partner eller partner eller sæddonoren som barnets far eller medmor, hvis denne har givet samtykke hertil. Den ligestilling mellem assisteret reproduktion og insemination, der følger af de foreslåede nye bestemmelser, bør ligeledes afspejles i hovedreglen om sæddonors forældreskab i § 27 i børneloven.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 2.1., samt til de ved lovforslagets § 1, nr. 16 og 18, foreslåede nye bestemmelser i § 27, stk. 2, og § 27 a, stk. 3-5, i børneloven og bemærkningerne hertil.

Til nr. 21 [§ 30]

Det fremgår af § 30 i børneloven, at den kvinde, som føder et barn, der er blevet til ved assisteret reproduktion, anses for mor til barnet. Det fremgår således klart af bestemmelsen, at den fødende kvinde anses for mor til barnet, selvom barnet er blevet til ved en assisteret reproduktion i form af donation af et æg fra en anden kvinde.

Selvom det ikke fremgår af ordlyden af § 30, antages det, at bestemmelsen skal forstås sådan, at den kvinde, der føder et barn, altid anses for mor til barnet, også selvom barnet ikke er blevet til ved assisteret reproduktion.

Bestemmelsen betragtes som indeholdende en retsgrundsætning om moderskab i dansk ret. Bestemmelsen anvendes derfor også i forhold til børn, der fødes i udlandet, også selvom den kvinde, der føder et barn i et andet land, efter loven i det pågældende land ikke anses som mor til barnet.

Det foreslås, at i § 30 i børneloven udgår henvisningen til, at barnet er blevet til ved assisteret reproduktion.

Med forslaget præciseres § 30 i børneloven sådan, at det fremgår af bestemmelsen, at den kvinde, der føder et barn, anses for mor til barnet. Lige som i dag vil bestemmelsen finde anvendelse, uanset hvordan barnet er blevet til, også selvom barnet er blevet til ved donation af et æg fra en anden kvinde.

Den foreslåede præcisering af bestemmelsen vil ikke ændre dens karakter af at indeholde en retsgrundsætning i dansk ret om moderskab, der finder anvendelse uanset, hvor barnet er født. Den foreslåede ændring af § 30 vil således medføre en lovfæstelse af retsgrundsætningen om moderskab i dansk ret.

Det bemærkes dog, at de ved lovforslagets § 1, nr. 22, foreslåede bestemmelser i § 31 a, stk. 1, jf. stk. 3, i børneloven vil betyde, at en kvinde, der har gennemført juridisk kønsskifte til mand, og som derefter føder et barn, i overensstemmelse med sit juridiske kønsskifte vil blive anset som barnets far.

Begrundelsen for forslaget er, at formuleringen af § 30 i børneloven er upræcis, fordi den ikke udtrykkeligt tager stilling til, hvem der anses for mor til et barn, der ikke er blevet til ved en ægdonation. Bestemmelsen tager heller ikke højde for den i punkt 2.1. foreslåede mulighed for at etablere forældreskab på grundlag af insemination. På den baggrund bør § 30 i børneloven præciseres sådan, at det fremgår af bestemmelsen, at den kvinde, der føder et barn, anses for mor til barnet.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 2.3.

Til nr. 22 [*Kapitel 6 a*]

Det følger af § 3, stk. 7, i CPR-loven, at hvis en person oplever sig som tilhørende det andet køn, kan Indenrigs- og Boligministeriet efter skriftlig ansøgning tildele nyt personnummer til personen. Tildeling af et nyt personnummer er betinget af, at den pågældende afgiver en skriftlig erklæring om, at ønsket om nyt personnummer er begrundet i en oplevelse af at tilhøre det andet køn.

Det er således muligt for en person, der oplever sig som tilhørende det andet køn, at opnå juridisk kønsskifte i form af tildeling af nyt personnummer.

Uanset dette vil en person, der har gennemført juridisk kønsskifte, og derefter bliver forælder i forbindelse med behandling af en sag om faderskab og medmoderskab og fastslåelse af forældreskab efter børneloven, blive anset som forælder til barnet i overensstemmelse med det medfødte køn. Det er således efter børneloven forældrenes medfødte køn ved barnets fødsel, der er styrende for, om de anses for mor, far eller medmor til barnet. En kvinde, der har gennemført juridisk kønsskifte til mand, og som derefter føder et barn, anses således for barnets mor.

For en nærmere beskrivelse af gældende ret henvises til de almindelige bemærkninger, punkt 2.2.1.

Det foreslås, at der i børneloven indsættes et nyt *kapitel 6 a* indeholdende to bestemmelser (§§ 31 a og 31 b), der omhandler forældre og parter, der har gennemført juridisk kønsskifte inden barnets fødsel.

Den foreslåede bestemmelse i § 31 a, stk. 1, i børneloven fastslår, at bestemmelserne i kapitel 1-6 i børneloven om fastslåelse af moderskab, faderskab og medmoderskab anvendes på forældre og parter, der efter § 3, stk. 7, i CPR-loven har gennemført juridisk kønsskifte inden barnets fødsel, dog med de ændringer der følger af de foreslåede bestemmelser i § 31 a, stk. 2 og 3, i børneloven.

Efter den foreslåede bestemmelse i § 31 a, stk. 2, har en part, der er omfattet af den foreslåede bestemmelse i § 31 a, stk. 1, under behandlingen af en sag om faderskab og medmoderskab de rettigheder og pligter, som den pågældende ville have haft efter sit medfødte køn inden det juridiske kønsskifte.

Efter den foreslåede bestemmelse i § 31 a, stk. 3, anses en forælder, der er omfattet af den foreslåede bestemmelse i § 31 a, stk. 1, som barnets far eller medmor ud fra det køn, der er registreret i CPR på fødselstidspunktet.

Endelig følger det af den foreslåede bestemmelse i § 31 b, at en forælder, der anses for barnets far eller medmor efter den foreslåede bestemmelse i § 31 a, stk. 3, har de rettigheder og pligter i forhold til moderskab, faderskab og medmoderskab efter dansk ret, som den pågældende ville have haft efter sit køn inden det juridiske kønsskifte.

Forslaget vil betyde, at der ved fastslåelsen af forældreskab efter børneloven fremover vil blive taget udgangspunkt i den pågældende forælders registrerede køn i CPR på fødselstidspunktet, hvis forælderen inden barnets fødsel har gennemført juridisk kønsskifte. Ved fastslåelse af forældreskab vil der således for de omhandlede forældre ikke længere blive taget udgangspunkt i det medfødte køn.

Med forslaget vil en kvinde, der inden barnets fødsel har gennemført juridisk kønsskifte til mand, og som derefter føder et barn, blive anset som barnets far, og ikke som barnets mor. Tilsvarende vil en mand, der inden barnets fødsel har gennemført juridisk kønsskifte til kvinde, og som har

accepteret at skulle være forælder til et barn, der er blevet til ved assisteret reproduktion eller insemination, blive anset som barnets medmor, og ikke som barnets far. En kvinde, der før barnets fødsel har gennemført juridisk kønsskifte til mand, og som har accepteret at skulle være forælder til et barn, der er blevet til ved assisteret reproduktion eller insemination, vil blive anset som barnets far, og ikke som barnets medmor.

Da en mand, der før barnets fødsel har gennemført juridisk kønsskifte til kvinde, ikke kan føde et barn, vil det efter forslaget alene være muligt for den pågældende at blive anset som medmor til barnet, som den pågældendes partner føder. Derfor vil det ikke efter forslaget være muligt for en mand, der har gennemført juridisk kønsskifte til kvinde, at blive anset som barnets mor.

Om registreringen af forælders køn i CPR henvises til de almindelige bemærkninger, punkt 2.2.3.2. Der henvises til den foreslåede bestemmelse i § 31 a, stk. 1, jf. stk. 3.

De foreslåede bestemmelser i § 31 a, stk. 1, jf. stk. 2, og § 31 b sikrer, at parterne i sager om faderskab og medmoderskab, der inden barnets fødsel har gennemført juridisk kønsskifte, og forældre, der inden barnets fødsel har gennemført juridisk kønsskifte, har de rettigheder og pligter i forhold til barnet, som den pågældende ville have haft efter sit køn inden det juridiske kønsskifte. Bortset fra forældrebetegnelsen ændrer forslaget således ikke de omhandlede parter og forældres rettigheder og pligter i forhold til barnet.

Med den foreslåede bestemmelse i § 31 a, stk. 1, jf. stk. 2, fastslås det, at en part i en sag om faderskab og medmoderskab, der inden barnets fødsel har gennemført juridisk kønsskifte, under behandlingen af sagen har de rettigheder og pligter, som den pågældende ville have haft efter sit køn inden det juridiske kønsskifte. Bestemmelsen vil eksempelvis betyde, at en kvinde, der har gennemført juridisk kønsskifte til mand, og som derefter føder et barn, vil være omfattet af § 8, stk. 1, i børneloven om morens pligt til at oplyse, hvem der er eller kan være barnets far, eller om hvem der har givet samtykke til eventuel behandling med assisteret reproduktion.

Med den foreslåede bestemmelse i § 31 b fastslås det, at en forælder, der inden barnets fødsel har gennemført juridisk kønsskifte, og hvis forældreskab til barnet efter den foreslåede bestemmelse i § 31 a, stk. 3, i børneloven er fastslået i overensstemmelse hermed, har de rettigheder og pligter i forhold til moderskab, faderskab og medmoderskab efter dansk ret, som den pågældende ville have haft efter sit køn inden det juridiske kønsskifte. Bestemmelsen, der vedrører rettigheder og pligter uden for lovgivningen om faderskab og medmoderskab, vil eksempelvis betyde, at en ugift kvinde, der har gennemført juridisk kønsskifte til mand, som derefter føder et barn, efter § 7, stk. 4, i forældreansvarsloven som udgangspunkt har eneforældremyndighed over barnet, og at han er omfattet af § 7, stk. 1, i barselsloven om en mors pligt og ret til barsel.

De foreslåede bestemmelser i §§ 31 a og 31 b i børneloven finder ikke anvendelse for forældre, der har gennemført kønsskifte efter sundhedsloven m.v. Bestemmelserne finder heller ikke anvendelse for personer, der gennemfører juridisk kønsskifte efter barnets fødsel.

Begrundelsen for forslaget er, at familiebegrebet i dag dækker over mange forskellige konstellationer af mennesker. For at tilgodese dette bør lovgivningen ikke indeholde begrænsninger i mulighederne for, at man kan indtage den plads i en familie, man ønsker. Der skal således være vide rammer for, hvordan en familie i Danmark kan stiftes. Forældre, der har gennemført juridisk kønsskifte, bør derfor kunne blive forældre i overensstemmelse med deres kønsidentitet sådan, at de

bliver betegnet og registreret som forældre i overensstemmelse med det juridiske kønsskifte. Herefter vil det juridiske kønsskifte i relation til forældreskabet blive fuldt ud anerkendt i børneloven.

Det bør dog samtidig sikres, at de rettigheder og pligter, som lovgivningen tildeler og pålægger barnets forældre. Den foreslåede ændring af børneloven må således ikke betyde, at et juridisk kønsskifte bliver styrende for de rettigheder og pligter, der følger af et forældreskab. Det gælder eksempelvis i forhold til en forælders ret til barsel.

Dermed vil lovforslaget på den ene side betyde en ændring af, hvordan en forælder, der har gennemført juridisk kønsskifte, betegnes efter børneloven, mens den pågældende forælder på den anden side vil bevare de rettigheder og pligter, der knytter sig til forælderskab medfødt køn.

Der er ikke behov for, at den nye ordning finder anvendelse for personer, der har gennemført kønsskifte efter sundhedsloven m.v., da de fuldt ud betragtes som tilhørende det nye køn og derfor også betragtes som forældre i forhold til dette køn.

Den foreslåede ordning vil heller ikke omfatte forældre, der har gennemført juridisk kønsskifte efter et barns fødsel. Baggrunden for denne afgrænsning er hensynet til at sikre stabilitet for barnet. Derfor finder ministeriet, at betegnelsen for barnets forældre ved barnets fødsel, bør bevares, selvom en forælder efter fødslen gennemfører juridisk kønsskifte.

Der henvises til de almindelige bemærkninger, punkt 2.2.

Til nr. 23 [*§ 32 a*]

Efter § 32 a, stk. 2, 1, pkt. i børneloven træffes afgørelser om faderskab og medmoderskab og om genoptagelse af en sag om faderskab og medmoderskab efter bestemmelserne i kapitel 2 og 8-10 i lov om Familieretshuset, jf. lovebekendtgørelse nr. 766 af 7. august 2019, (Familieretshuset) af Familieretshuset eller familieretten. Efter bestemmelsens 2. pkt. gælder dette dog ikke registrering af faderskab efter §§ 1, 2 og 3 i børneloven.

Det foreslås, at *§ 32 a, stk. 2, 2. pkt.*, ophæves.

Begrundelsen for forslaget er, at registrering af faderskab efter §§ 1, 2 og 3 i børneloven foretages af personregisterføreren. Det er derfor ikke nødvendigt i § 32, a, stk. 2, 2. pkt., at fastslå, at bestemmelsens 1. pkt. om fordelingen af sager om faderskab og medmoderskab mellem Familieretshuset og familieretten ikke omfatter registrering af faderskab efter §§ 1, 2 og 3 i børneloven.

Til nr. 24 og 25 [*§ 33 a, stk. 1, 1. pkt. og § 33 a, stk. 2, 1. pkt.*]

Det følger af § 33 a, stk. 1, 1. pkt., i børneloven, at en omsorgs- og ansvarserklæring efter lovens § 2, stk. 1, skal indgives til personregisterføreren ved anvendelse af den digitale løsning, som Kirkeministeriet stiller til rådighed (digital selvbetjening). Tilsvarende følger det af lovens § 33 a, stk. 2, 1. pkt., at anmodning om registrering af faderskab og medmoderskab efter lovens §§ 1 a, 3 a og 3 b indgives til Familieretshuset ved anvendelse af den digitale løsning, som Familieretshuset stiller til rådighed (digital selvbetjening). Erklæringer og anmodninger efter § 33 a, stk. 1 og 2, der ikke indgives ved digital selvbetjening, afvises som udgangspunkt.

Fødes et barn af en ugift kvinde, anses en mand efter lovens § 2, stk. 1, som far til barnet, hvis han og moren skriftligt erklærer, at de sammen vil varetage omsorgen og ansvaret for barnet. Registreringen af faderskabet foretages af personregisterføreren.

Det fremgår af § 3 a, stk. 1, i børneloven, at når et barn fødes af en kvinde, der er gift med en kvinde eller har en registreret partner, registreres ægtefællen eller partneren som udgangspunkt som medmor til barnet. Fødes et barn af en kvinde, der er gift med en kvinde eller har en registreret partner, registreres sæddonor efter § 1 a i børneloven som far til barnet, når betingelserne i lovens § 27 a, stk. 1, er opfyldt. Fødes et barn af en ugift kvinde, anses en kvinde efter lovens § 3 b, stk. 1, tilsvarende som medmor til barnet, hvis hun og moren skriftligt erklærer, at de sammen vil varetage omsorgen og ansvaret for barnet. Registrering af faderskab og medmoderskab efter §§ 1 a, 3 a og 3 b foretages af Familieretshuset.

Det foreslås, at anvendelsesområdet for § 33 a, stk. 1, 1. pkt., i børneloven udvides til også at omfatte indgivelse af omsorgs- og ansvarserklæring efter lovens § 3 b. Videre foreslås det, at anvendelsesområdet for § 33 a, stk. 2, 1. pkt., i børneloven begrænses sådan, at bestemmelsen ikke længere omfatter sager om medmoderskab efter lovens §§ 3 a og 3 b, og at anvendelsesområdet for § 33 a, stk. 2, 1. pkt., samtidig udvides sådan, at bestemmelsen også finder anvendelse på blanketter om faderskab og medmoderskab efter de i lovforslagets § 1, nr. 16 og 18, foreslåede bestemmelser i § 27, stk. 2, og § 27 a, stk. 3-5, i børneloven.

Forslaget er for det første en konsekvens af de ved lovforslagets § 1, nr. 4, 5 og 7, foreslåede ændringer af §§ 3 a og 3 b i børneloven, hvorefter registrering af medmoderskab ikke længere skal foretages af Familieretshuset, men af personregisterføreren.

For det andet er forslaget en konsekvens af de ved lovforslagets § 1, nr. 16 og 18, foreslåede nye bestemmelser i § 27, stk. 2, og § 27 a, stk. 3-5, i børneloven, hvorefter en blanket om faderskab og medmoderskab i forbindelse med insemination skal indsendes til Familieretshuset.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 2.1., samt til de ved lovforslagets § 1, nr. 4, 5, 7, 16 og 18, foreslåede nye bestemmelser i § 27, stk. 2, og § 27 a, stk. 3-5, i børneloven og foreslåede ændringer af §§ 3 a og 3 b i børneloven og bemærkningerne hertil.

Til § 2

[Navneloven]

Til nr. 1

Det følger af § 4, stk. 1, i navneloven, at et navn kan tages som efternavn, hvis betingelserne i bestemmelsen er opfyldt. Det fremgår bl.a. af bestemmelsens nr. 6, at et navn kan tages som efternavn, hvis navnet er et efternavn, som ansøgeren har ret til efter de øvrige bestemmelser i lovens kapitel 1 om efternavne, med ændring af en kønsbestemt endelse af dette efternavn, hvis navnet har tradition i en kultur, som tillader dette.

Efter lovens § 4, stk. 4, 1. pkt., kan et navn ikke tages i medfør af bestemmelsens stk. 1, nr. 6, hvis det betegner det modsatte køn i forhold til den, der skal bære navnet. Social- og ældreministeren kan dog efter bestemmelsens 2. pkt. fastsætte regler, der for transseksuelle personer gør undtagelse fra bestemmelsens 1. pkt.

Navnebekendtgørelsen indeholder i § 12 bestemmelser, der udmønter social- og ældreministerens hjemmel til efter § 4, stk. 4, 2. pkt., i navneloven at fastsætte bestemmelser om fravigelse af forbuddet mod navne, der er kønsbestemte. Det fremgår af bekendtgørelsens § 12, stk. 1, at til brug for vurderingen af, om der kan gøres undtagelse fra kravet om, at et navn ikke må betegne det modsatte køn, jf. § 4, stk. 4, 1. pkt., i navneloven, vurderer det multidisciplinære team ved henholdsvis Rigshospitalet eller Aalborg Universitetshospital, om ansøgeren er transseksuel eller ganske må ligestilles hermed. Hvis vurderingen fra det multidisciplinære team giver anledning til tvivl om, hvorvidt en person er transseksuel eller ganske må ligestilles hermed, kan der efter bekendtgørelsens § 12, stk. 2, indhentes en supplerende udtalelse fra Retslægerådet.

En transperson, der efter § 3, stk. 7, i CPR-loven har gennemført juridisk kønsskifte, jf. punkt 2.2.1.1.1., kan tage et navn i overensstemmelse med det juridiske kønsskifte, uden at betingelserne for navneændring i § 12 i navnebekendtgørelsen er opfyldt. Reglerne i navnelovgivningen om navneændring for transseksuelle (transpersoner) finder derfor i dag alene anvendelse for transseksuelle (transpersoner) og personer, der ganske må ligestilles hermed, der ikke har gennemført juridisk kønsskifte.

Efter § 16, stk. 2-4, i navneloven træffes afgørelser om navne som udgangspunkt af personregisterføreren. Det følger dog af § 12, stk. 3, i navnebekendtgørelsen, at sager om undtagelse fra kravet om, at et navn ikke må betegne det modsatte køn, behandles af Familieretshuset.

Det foreslås, at § 4, stk. 4, 2. pkt., i navneloven ændres sådan, at bestemmelsens 1. pkt. ikke gælder, når ansøgeren på en blanket godkendt af Familieretshuset erklærer, at ønsket om navnet er begrundet i en oplevelse af at tilhøre det modsatte køn.

Med forslaget ophæves bemyndigelsesbestemmelsen i § 4, stk. 4, 2. pkt., i navneloven om fastsættelse af regler for transpersoners antagelse af et efternavn, der betegner det modsatte køn.

Forslaget vil betyde, at en transperson, der ikke har gennemført juridisk kønsskifte, kan få et navn, der passer til den pågældendes kønsidentitet, ved at erklære, at ønsket om navnet er begrundet i en oplevelse af at tilhøre det modsatte køn. Det vil således ikke længere være en betingelse for navneændringen, at der indhentes en erklæring om, at den pågældende er transseksuel el.lign.

Forslaget vil også betyde, at de omhandlede sager som udgangspunkt behandles af personregisterføreren, jf. § 16, stk. 2, i navneloven. Endelig vil forslaget betyde, at § 12 i navnebekendtgørelsen vil skulle ophæves.

Begrundelsen for forslaget er, at en transperson efter § 3, stk. 7, i CPR-loven kan gennemføre juridisk kønsskifte ved at afgive erklæring om, at ønsket om juridisk kønsskifte er begrundet i en oplevelse af at tilhøre det andet køn, mens en transperson, der ikke har gennemført juridisk kønsskifte, men som alene ønsker et navn, der passer til sin kønsidentitet, kun kan få dette navn, hvis der udarbejdes en erklæring, der dokumenterer, at den pågældende er transseksuel eller ganske må ligestilles hermed. Processen for, at man som transperson kan få et navn, der passer til ens kønsidentitet, bør derfor forenkles sådan, at navneændringen kan ske på grundlag af en erklæring om, at ønsket om navnet er begrundet i en oplevelse af at tilhøre det modsatte køn.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 2.2.1.1.1. og 2.4.

Til nr. 2 og 3

Det følger af § 7, stk. 1, nr. 1 og 2, i navneloven, at som efternavn kan man tage en af forældrenes fornavne med tilføjelsen -søn eller -datter eller en af forældrenes fornavn med en anden tilføjelse, der viser slægtskabet, hvis navnet har tradition i en kultur, som tillader dette. Efter bestemmelsens stk. 2 må et efternavn efter stk. 1, nr. 1 og 2, ikke betegne det modsatte køn i forhold til den, der skal bære navnet. Social- og ældreministeren kan dog efter bestemmelsens stk. 3, 2. pkt., fastsætte regler, der for transseksuelle personer gør undtagelse fra bestemmelsens stk. 2.

Navnebekendtgørelsen indeholder i § 12 bestemmelser, der udmønter social- og ældreministerens hjemmel til efter § 7, stk. 3, 2. pkt., i navneloven at fastsætte bestemmelser om fravigelse af forbuddet mod navne, der ikke er kønsbestemte. Det fremgår af bekendtgørelsens § 12, stk. 1, at til brug for vurderingen af, om der kan gøres undtagelse fra kravet om, at et navn ikke må betegne det modsatte køn, jf. § 7, stk. 2, i navneloven, vurderer det multidisciplinære team ved henholdsvis Rigshospitalet eller Aalborg Universitetshospital, om ansøgeren er transseksuel eller ganske må ligestilles hermed. Hvis vurderingen fra det multidisciplinære team giver anledning til tvivl om, hvorvidt en person er transseksuel eller ganske må ligestilles hermed, kan der efter bekendtgørelsens § 12, stk. 2, indhentes en supplerende udtalelse fra Retslægerådet.

En transperson, der efter § 3, stk. 7, i CPR-loven har gennemført juridisk kønsskifte, jf. punkt 2.2.1.1.1., kan tage et navn, der er i overensstemmelse med det juridiske kønsskifte, uden at betingelserne for navneændring i § 12 i navnebekendtgørelsen er opfyldt. Reglerne i navnelovgivningen om navneændring for transseksuelle (transpersoner) finder derfor i dag alene anvendelse for transseksuelle (transpersoner) og personer, der ganske må ligestilles hermed, der ikke har gennemført juridisk kønsskifte.

Efter § 16, stk. 2-4, i navneloven træffes afgørelser om navne som udgangspunkt af personregisterføreren. Det følger dog af § 12, stk. 3, i navnebekendtgørelsen, at sager om undtagelse fra kravet om, at et navn ikke må betegne det modsatte køn, behandles af Familieretshuset.

Det foreslås, at der i § 7, *stk. 2*, i navneloven som *2. pkt.* indsættes en bestemmelse, hvorefter bestemmelsens 1. pkt. ikke gælder, når ansøgeren på en blanket godkendt af Familieretshuset erklærer, at ønsket om navnet er begrundet i en oplevelse af at tilhøre det modsatte køn. Endvidere foreslås det, at § 7, *stk. 3, 2.pkt.*, i navneloven ophæves.

Med forslaget ophæves bemyndigelsesbestemmelsen i § 7, stk. 3, 2. pkt., i navneloven om fastsættelse af regler for transpersoner antagelse af et efternavn, der betegner det modsatte køn.

Forslaget vil betyde, at en transperson, der ikke har gennemført juridisk kønsskifte, kan få et navn, der passer til den pågældendes kønsidentitet, ved at erklære, at ønsket om navnet er begrundet i en oplevelse af at tilhøre det modsatte køn. Der vil således ikke længere være en betingelse for navneændringen, at der indhentes en erklæring om, at den pågældende er transseksuel el.lign.

Forslaget vil også betyde, at de omhandlede sager som udgangspunkt behandles af personregisterføreren, jf. § 16, stk. 2, i navneloven. Endelig vil forslaget betyde, at § 12 i navnebekendtgørelsen vil skulle ophæves.

Begrundelsen for forslaget er, at en transperson efter § 3, stk. 7, i CPR-loven kan gennemføre juridisk kønsskifte ved at afgive erklæring om, at ønsket om juridisk kønsskifte er begrundet i en oplevelse af at tilhøre det andet køn, mens en transperson, der ikke har gennemført juridisk kønsskifte, men som alene ønsker et navn, der passer til sin kønsidentitet, kun kan få dette navn, hvis der udarbejdes en erklæring, der dokumenterer, at den pågældende er transseksuel eller ganske må ligestilles hermed. Processen for, at man som transperson kan få et navn, der passer til ens kønsidentitet, bør derfor forenkles sådan, at navneændringen kan ske på grundlag af en erklæring om, at ønsket om navnet er begrundet i en oplevelse af at tilhøre det modsatte køn.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 2.2.1.1.1. og 2.4.

Til nr. 4 og 5

Det følger af § 13, stk. 1, i navneloven, stk. 1, at som fornavn kan man tage et navn, der er optaget på den liste, der er udarbejdet af Familieretshuset, eller som er godkendt af personregisterføreren eller Familieretshuset. Efter bestemmelsens stk. 2 må et fornavn ikke betegne det modsatte køn i forhold til den, der skal bære navnet, men efter bestemmelsens stk. 3 kan social- og ældreministeren fastsætte nærmere regler om, at personer, der er transseksuelle eller ganske må ligestilles hermed, ikke er omfattet af forbuddet i bestemmelsens stk. 2.

Navnebekendtgørelsen indeholder i § 12 bestemmelser, der udmønter social- og ældreministerens hjemmel til efter § 13, stk. 3, i navneloven at fastsætte bestemmelser om fravigelse af forbuddet mod navne, der ikke er kønsbestemte. Det fremgår af bekendtgørelsens § 12, stk. 1, at til brug for vurderingen af, om der kan gøres undtagelse fra kravet om, at et navn ikke må betegne det modsatte køn, jf. § 13, stk. 2, i navneloven, vurderer det multidisciplinære team ved henholdsvis Rigshospitalet eller Aalborg Universitetshospital, om ansøgeren er transseksuel eller ganske må ligestilles hermed. Hvis vurderingen fra det multidisciplinære team giver anledning til tvivl om, hvorvidt en person er transseksuel eller ganske må ligestilles hermed, kan der efter bekendtgørelsens § 12, stk. 2, indhentes en supplerende udtalelse fra Retslægerådet.

En transperson, der efter § 3, stk. 7, i CPR-loven har gennemført juridisk kønsskifte, jf. punkt 2.2.1.1.1., kan tage et navn, der er i overensstemmelse med det juridiske kønsskifte, uden at betingelserne for navneændring i § 12 i navnebekendtgørelsen er opfyldt. Reglerne i navnelovgivningen om navneændring for transseksuelle (transpersoner) finder derfor i dag alene anvendelse for transseksuelle (transpersoner) og personer, der ganske må ligestilles hermed, der ikke har gennemført juridisk kønsskifte.

Efter § 16, stk. 2-4, i navneloven træffes afgørelser om navne som udgangspunkt af personregisterføreren. Det følger dog af § 12, stk. 3, i navnebekendtgørelsen, at sager om undtagelse fra kravet om, at et navn ikke må betegne det modsatte køn, behandles af Familieretshuset.

Det foreslås, at der i § 13, stk. 2, i navneloven som 2. pkt. indsættes en bestemmelse, hvorefter 1. pkt. ikke gælder, når ansøgeren på en blanket godkendt af Familieretshuset erklærer, at ønsket om navnet er begrundet i en oplevelse af at tilhøre det modsatte køn. Endvidere foreslås det, at § 13, stk. 3, i navneloven ophæves.

Med forslaget ophæves bemyndigelsesbestemmelsen i § 13, stk. 3, i navneloven om fastsættelse af regler for transpersoner antagelse af et fornavn, der betegner det modsatte køn.

Forslaget vil medføre, at en transperson, der ikke har gennemført juridisk kønsskifte, kan få et navn, der passer til den pågældendes kønsidentitet, ved at erklære, at ønsket om navnet er begrundet i en oplevelse af at tilhøre det modsatte køn. Der vil således ikke længere være en betingelse for navneændringen, at der indhentes en erklæring om, at den pågældende er transseksuel el.lign.

Forslaget vil også betyde, at de omhandlede sager som udgangspunkt behandles af personregisterføreren, jf. § 16, stk. 2, i navneloven. Endelig vil forslaget betyde, at § 12 i navnebekendtgørelsen vil skulle ophæves.

Begrundelsen for forslaget er, at en transperson efter § 3, stk. 7, i CPR-loven kan gennemføre juridisk kønsskifte ved at afgive erklæring om, at ønsket om juridisk kønsskifte er begrundet i en oplevelse af at tilhøre det andet køn, mens en transperson, der ikke har gennemført juridisk kønsskifte, men som alene ønsker et navn, der passer til sin kønsidentitet, kun kan få dette navn, hvis der udarbejdes en erklæring, der dokumenterer, at den pågældende er transseksuel eller ganske må ligestilles hermed. Processen for, at man som transperson kan få et navn, der passer til ens kønsidentitet, bør derfor forenkles sådan, at navneændringen kan ske på grundlag af en erklæring om, at ønsket om navnet er begrundet i en oplevelse af at tilhøre det modsatte køn.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 2.2.1.1.1. og 2.4.

Til § 3

Til nr. 1

Det følger af § 5, stk. 1, i Familieretshusloven, at enkle sager visiteres til behandling efter lovens kapitel 8. Disse sager betegnes i loven som § 5-sager. Efter kapitel 8 (§ 25) er det Familieretshuset, der afslutter § 5-sager ved f.eks. at registrere en aftale. Det er således Familieretshuset, der behandler § 5-sager.

Efter § 5, stk. 2, nr. 4, i Familieretshusloven omfatter § 5-sager bl.a. registrering af faderskab og medmoderskab efter § 1 a, stk. 1, § 3 a, stk. 1, og § 3 b, stk. 1, i børneloven.

Det foreslås, at i § 5, *stk. 2, nr. 4*, udgår henvisningerne til medmoderskab og til § 3 a, stk. 1, og § 3 b, stk. 1 i børneloven.

Forslaget vil betyde, at § 5, stk. 2, nr. 4, i Familieretshusloven alene vil omfatte Familieretshusets registrering af faderskab efter § 1 a i børneloven, der foreslås ændret ved lovforslagets § 1, nr. 1-3.

Forslaget er en konsekvens af de ved lovforslagets § 1, nr. 5, foreslåede ændringer af § 3 a, stk. 1, 2. pkt., og § 3 b, stk. 1, 2. pkt., i børneloven, hvorefter registrering af medmoderskab ikke længere vil skulle foretages af Familieretshuset men af personregisterføreren.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 2.1, samt til de ved lovforslagets § 1, nr. 5, foreslåede ændringer af § 3 a, stk. 1, 2. pkt., og § 3 b, stk. 1, 2. pkt., i børneloven og bemærkningerne hertil.

Til § 4

Til nr. 1

§ 448 i retsplejeloven fastsætter den stedlige kompetence (værnetinget) for familieretten.

Familieretshuset indbringer efter § 448 b, stk. 3, i retsplejeloven en sag eller afgørelse efter børneloven for familieretten i den retskreds, hvor barnets mor har hjemting (1. pkt.). Har barnets mor ikke hjemting her i landet, indbringes sagen for familieretten i den retskreds, hvor den, der efter § 17 i børneloven er part i sagen, har hjemting (2. pkt.).

Det foreslås, at i § 448 b, stk. 3, 1. pkt., i retsplejeloven ændres henvisning til barnets mor til en henvisning til den, der har født barnet. Det foreslås samtidig, at i § 448 b, stk. 3, 2. pkt., i retsplejeloven ændres henvisningen til barnets mor til en henvisning til den pågældende.

Det følger af den ved lovforslagets § 1, nr. 22, foreslåede nye bestemmelse i § 31 a, stk. 1, i børneloven, at bestemmelserne i kapitel 1-6 i børneloven om fastslåelse af moderskab, faderskab og medmoderskab anvendes på forældre og parter, der efter § 3, stk. 7, i CPR-loven har gennemført juridisk kønsskifte inden barnets fødsel, dog bl.a. med de ændringer der følger af den foreslåede bestemmelse i § 31 a, stk. 2, i børneloven. Efter denne bestemmelse har en part i en sag efter børneloven, der er omfattet af den foreslåede bestemmelse i § 31 a, stk. 1, under behandlingen af en sag om faderskab og medmoderskab de rettigheder og pligter, som den pågældende ville have haft efter sit medfødte køn inden det juridiske kønsskifte.

De foreslåede ændringer vil gøre det klart, at familierettens stedlige kompetence i sager efter børneloven, hvor den, der har født barnet, inden fødslen havde gennemført juridisk kønsskifte fra kvinde til mand, fortsat vil bygge på hjemtinget for den person, der fødte barnet, også selvom den pågældende inden fødslen havde gennemført juridisk kønsskifte fra kvinde til mand.

De foreslåede ændringer af § 448 b, stk. 3, i retsplejeloven er en konsekvens af den ved lovforslagets § 1, nr. 22, foreslåede nye bestemmelse i § 31 a i børneloven.

Der henvises til de almindelige bemærkninger, punkt 2.2., og den ved lovforslagets § 1, nr. 22, foreslåede nye bestemmelse i § 31 a i børneloven.

Til nr. 2-7

Kapitel 42 a i retsplejeloven indeholder regler om familierettens behandling af sager om faderskab og medmoderskab.

En række af bestemmelser i kapitel 42 a indeholder henvisning til moren til det barn, som sagen vedrører. Det drejer sig om § 456 b, stk. 1, nr. 1, om international kompetence i Danmark, når moren har bopæl her i landet, § 456 b, stk. 2, om, at international kompetence i visse tilfælde er betinget af, at såvel moren som barnet har bopæl her i landet, § 456 e, stk. 1, nr. 2, om, at moren eller hendes dødsbo er part i sagen, § 456 i, stk. 1, om morens pligt til at møde i familieretten og afgive forklaring, § 456 i, stk. 2, 1. pkt., om andre parter pligt til at forklare om, hvorvidt de har haft seksuelt forhold til moren i den periode, hvor hun blev gravid, eller om de i medfør af børnelovens §§ 27, 27 a eller 27 b har samtykket til den assisterede reproduktion, § 456 m, stk. 1, 2. pkt., om morens ønske om at møde med en medarbejder fra kommunen og § 456 m, stk. 3, om forbud mod at medtage morens navn ved forkyndelse i Statstidende.

Det foreslås, at i § 456 b, stk. 1, nr. 1, § 456 b, stk. 2, § 456 e, stk. 1, nr. 2, § 456 i, stk. 1, § 456 i, stk. 2, 1. pkt., § 456 m, stk. 1, og § 456 m, stk. 3, i retsplejeloven ændres henvisningerne til moren til henvisninger til den, der har født barnet. Af lovtekniske grunde foreslås denne ændring i relation til § 456 e, stk. 1, nr. 2, gennemført ved at nyaffatte bestemmelsen.

I § 456 i, stk. 2, 1. pkt., og § 456 m, stk. 1, i retsplejeloven foreslås det endvidere, at henvisningerne til hun og hende ændres til en henvisning til henholdsvis vedkommende og den pågældende.

Endelig foreslås det, at oplysningspligten efter § 456 i, stk. 2, 1. pkt., i relation til samtykke til den assisterede reproduktion i medfør af børnelovens §§ 27, 27 a eller 27 b udvides til også at omfatte insemination.

Det følger af den ved lovforslagets § 1, nr. 22, foreslåede nye bestemmelse i § 31 a, stk. 1, i børneloven, at bestemmelserne i kapitel 1-6 i børneloven om fastslåelse af moderskab, faderskab og medmoderskab anvendes på forældre og parter, der efter § 3, stk. 7, i CPR-loven har gennemført juridisk kønsskifte inden barnets fødsel, dog bl.a. med de ændringer der følger af den foreslåede bestemmelse i § 31 a, stk. 2, i børneloven. Efter denne bestemmelse har en part i en sag efter børneloven, der er omfattet af den foreslåede bestemmelse i § 31 a, stk. 1, under behandlingen af en sag om faderskab og medmoderskab de rettigheder og pligter, som den pågældende ville have haft efter sit medfødte køn inden det juridiske kønsskifte.

De foreslåede ændringer vil gøre det klart, at familieretten ved behandlingen af sager efter børneloven, der involverer de bestemmelser i kapitel 42 a i retsplejeloven, der indeholder en henvisning til barnets mor, også vil finde anvendelse, hvor den, der har født barnet, inden fødslen havde gennemført juridisk kønsskifte fra kvinde til mand.

Med hensyn til tilføjelsen af insemination til den del af bestemmelsen i § 456 i, stk. 2, 1. pkt., der vedrører en parts pligt til at forklare om, hvorvidt parten i medfør af børnelovens §§ 27, 27 a eller 27 b har samtykket til den assisterede reproduktion, bemærkes, at de ved lovforslagets § 1, nr. 16, 18 og 19, foreslåede nye bestemmelser i § 27, stk. 2, § 27 a, stk. 3-5, og § 27 b, stk. 2, i børneloven vil betyde, at når en kvinde er blevet insemineret uden deltagelse af en sundhedsperson, anses hendes ægtefælle, registrerede partner, partner eller sæddonoren som barnets far eller medmor, hvis denne har givet samtykke hertil.

De foreslåede ændringer er en konsekvens af den ved lovforslagets § 1, nr. 22, foreslåede nye bestemmelse i § 31 a i børneloven. Den foreslåede tilføjelse af insemination til § 456 i, stk. 2, 1. pkt., i retsplejeloven er en konsekvens af de ved lovforslagets § 1, nr. 16, 18 og 19, foreslåede nye bestemmelser i § 27, stk. 2, § 27 a, stk. 3-5, og § 27 b, stk. 2, i børneloven.

Der henvises til de almindelige bemærkninger, punkt 2.1. og 2.2., og de ved lovforslagets § 1, nr. 16, 18, 19 og 22, foreslåede nye bestemmelse i § 27, stk. 2, § 27 a, stk. 3-5, § 27 b, stk. 2, og § 31 a i børneloven og bemærkningerne hertil.

Til § 5

[Ikrafttræden]

Det foreslås i *stk. 1*, at loven skal træde i kraft den 1. april 2022.

Den foreslåede ikrafttrædelsesbestemmelse i stk. 1, vil betyde, at loven – medmindre andet er bestemt – vil finde anvendelse på sager, der er omfattet af de bestemmelser i børneloven og navneloven, der er nævnt i lovforslagets §§ 1 og 2, og som de pågældende myndigheder har under behandling ved lovens ikrafttræden, samt på moderskab, faderskab og medmoderskab, der er fastslået inden lovens ikrafttræden. Dette er ubetænkeligt for så vidt angår de foreslåede ændringer af navneloven samt af bestemmelsen om moderskab i § 30 i børneloven, mens der er behov for overgangsbestemmelser i relation til de øvrige ændringer af børneloven, jf. de foreslåede overgangsbestemmelser i stk. 2-4.

Det er således ubetænkeligt at lade de foreslåede ændringer af navneloven, jf. lovforslagets § 2, finde anvendelse på ansøgninger om navneændring til et navn, der betegner det modsatte køn i forhold til ansøgerens, når ansøgningen er modtaget før lovens ikrafttræden, og sagen fortsat er under behandling ved lovens ikrafttræden. For disse sager vil de foreslåede ændringer af navneloven betyde, at det ikke længere vil være en betingelse for navneændringen, at der indhentes en erklæring fra Rigshospitalet eller Aalborg Universitetshospital om, at ansøgeren er transseksuel eller ganske må ligestilles hermed. Det vil i stedet være tilstrækkeligt, at ansøgeren underskriver en erklæring om, at ønsket om navnet er begrundet i en oplevelse af at tilhøre det modsatte køn.

Den foreslåede ikrafttrædelsesbestemmelse vil endvidere indebære, at de blanketter, som samtykke og erklæring efter de foreslåede nye bestemmelser i § 27, stk. 2, § 27 a, stk. 3-5, og § 27 c, stk. 2, i børneloven som affattet ved lovforslagets § 1, nr. 16, 18 og 19, skal afgives på, først kan godkendes af Familieretshuset i forbindelse med loven ikrafttræden. Dette vil indebære, at samtykke og erklæring efter de foreslåede bestemmelser først vil kunne afgives, når loven er trådt i kraft.

Da den ved lovforslagets § 1, nr. 21, foreslåede ændring af § 30 i børneloven ikke vil ændre bestemmelsens indhold, er der heller ikke her behov for en overgangsbestemmelse. Det vil således fortsat vil være den kvinde, der føder et barn, der anses for mor til barnet, uanset hvordan barnet er blevet til, også selvom barnet er født inden lovens ikrafttræden.

Derimod bør de øvrige ændringer af børneloven, der følger af lovforslagets § 1, ikke fuldt ud finde anvendelse på sager om faderskab og medmoderskab, der er under behandling ved lovens ikrafttræden, samt på moderskab, faderskab og medmoderskab, der er fastslået inden lovens ikrafttræden. Derfor foreslås de overgangsbestemmelser, der følger af stk. 2-4:

Det foreslås med *stk. 2*, at de ændringer af børneloven, der følger af lovforslagets § 1, nr. 1-13, 15-21, 24 og 25, ikke skal finde anvendelse for børn, som er født før lovens ikrafttræden. Det foreslås videre, at for disse børn finder de hidtil gældende regler anvendelse. De omhandlede bestemmelser vedrører smidiggørelse af reglerne om registrering af medmoderskab, herunder indførelse af mulighed for etablering af medmoderskab på grundlag af insemination, der ikke er foretaget af en sundhedsperson, med de deraf følgende ændringer af reglerne om registrering af faderskab, om behandling af sager om faderskab og medmoderskab, om anerkendelse af og afgørelse om faderskab og medmoderskab, om sæddonors retsstilling m.v.

Den foreslåede overgangsbestemmelse vil navnlig indebære, at de ved lovforslagets § 1, nr. 4-7, foreslåede ændringer af bestemmelserne om registrering af medmoderskab kun vil finde anvendelse ved registrering af medmoderskab i forbindelse med et barns fødsel, når barnet fødes efter lovens ikrafttræden. Medmoderskab vil herefter ligesom faderskab kunne registreres af

personregisterføreren på grundlag af forældrenes ægteskab eller en omsorgs- og ansvarserklæring, hvis forældrene ikke er gift. Det vil ikke være en betingelse for registreringen, at der fremlægges dokumentation for, at den angivne medmor anses som medmor efter de gældende bestemmelser i §§ 27 og 27 a i børneloven. Medmoderskabet vil således kunne registreres, selvom barnet er blevet til ved en insemination, der uden deltagelse af en sundhedsperson er foretaget før lovens ikrafttræden.

Det foreslås i *stk. 3*, at § 20, *stk. 6*, i børneloven som affattet ved lovforslagets § 1, nr. 14, ikke vil finde anvendelse, hvis inseminationen er foretaget før lovens ikrafttræden.

Det fremgår af den foreslåede bestemmelse i § 20, *stk. 6*, at når et barn er blevet til ved insemination, kan der træffes afgørelse om, at en mand er far, eller at en kvinde er medmor, hvis det godtgøres, at moderen og manden eller kvinden inden inseminationen var enige om, at manden skal være barnets far, eller at kvinden skal være barnets medmor, selvom betingelserne i §§ 27 og 27 a i børneloven for at anse manden som far eller kvinden som medmor ikke er opfyldt.

Forslaget om, at bestemmelsen kun finder anvendelse, når inseminationen af kvinden er foretaget efter lovens ikrafttræden, skyldes hensynet til parternes retssikkerhed. En part, der overvejer at deltage i en insemination, bør således have mulighed for at kende sin retsstilling inden inseminationen, herunder mulighederne for at der vil kunne træffes afgørelse om forældreskab på grundlag af aftalen om inseminationen.

Den foreslåede overgangsbestemmelse i *stk. 3* vil betyde, at der kun kan træffes afgørelse om forældreskab efter den foreslåede bestemmelse i § 20, *stk. 6*, i børneloven, hvis den insemination, ved hvilken barnet er blevet til, er foretaget efter lovens ikrafttræden.

Det foreslås med *stk. 4*, at de med lovforslagets § 1, nr. 22, foreslåede nye bestemmelser i §§ 31 a og 31 b i børneloven om forældreskab for transpersoner, der har gennemført juridisk kønsskifte før barnets fødsel, ikke vil finde anvendelse, når moderskab, faderskab og medmoderskab er fastslået før lovens ikrafttræden.

Forslaget vil betyde, at de foreslåede bestemmelser i §§ 31 a og 31 b også finder anvendelse, hvis en sag om forældreskabet til et barn, der er født før lovens ikrafttræden, fortsat er under behandling på ikrafttrædelsestidspunktet, men at bestemmelserne ikke finder anvendelse, hvis forældreskabet er fastslået før lovens ikrafttræden. Eksempelvis vil overgangsbestemmelsen betyde, at en mand, der før barnets fødsel har gennemført et kønsskifte til kvinde, efter den foreslåede bestemmelse i § 31 a, *stk. 1*, jf. *stk. 3*, vil blive anset som medmor til barnet, hvis barnet er født før lovens ikrafttræden, men forældreskabssagen først afsluttes efter lovens ikrafttræden, dog forudsat at betingelserne for medmoderskabet i øvrigt er opfyldt.

Er forældreskabet fastslået før lovens ikrafttræden ved registrering, anerkendelse eller afgørelse, vil de nye bestemmelser ikke finde anvendelse, og den fastslåede forældrebetegnelse ændres derfor ikke ved lovens ikrafttræden. Dette skyldes hensynet til at sikre stabilitet for barnet.

Det bemærkes, at det følger af § 30 i børneloven, som foreslået ændret ved lovforslagets § 1, nr. 21, at moderskabet fastslås ved barnets fødsel. Er barnet født før lovens ikrafttræden, er moderskabet fastslået, og det følger af den foreslåede overgangsbestemmelse, at dette ikke ændres, selvom faderskab eller medmoderskab til barnet først fastslås efter lovens ikrafttræden.

Med hensyn til faderskab og medmoderskab bemærkes, at et fastslået forældreskab efterfølgende kan ændres, f.eks. som følge af anke af en dom om forældreskab eller genoptagelse af en forældreskabssag. Hvis et forældreskab er fastslået inden lovens ikrafttræden, og der efter lovens ikrafttræden træffes ny afgørelse om forældreskabet, vil den foreslåede overgangsbestemmelse i lovforslagets § 3, stk. 4, indebære, at de foreslåede bestemmelser i §§ 31 a og 31 b i børneloven vil finde anvendelse, hvis den nye afgørelse indebærer, at en anden anses som far eller medmor til barnet. Er morens ægtemand oprindeligt blevet anset som far til barnet, der er født inden lovens ikrafttræden, men viser det sig efterfølgende, at han ikke er far til barnet, fordi barnet er blevet til ved en assisteret reproduktion foretaget af en sundhedsperson, vil de foreslåede bestemmelser i §§ 31 a og 31 b i børneloven finde anvendelse på det nye forældreskab. Viser det sig efter lovens ikrafttræden, at erklæringen om forældreskab var afgivet af en mand, der før barnets fødsel havde gennemført juridisk kønsskifte til kvinde, vil hun i overensstemmelse med de foreslåede bestemmelser i § 3 a, stk. 1, jf. stk. 3, skulle anses som medmor til barnet.

Til § 6

[Grønland/Færøerne]

Det foreslås i *stk. 1*, at loven ikke skal gælde for Færøerne og Grønland.

Med *stk. 2, 1. pkt.*, foreslås det, at de ændringer af børneloven, navneloven og Familieretshusloven, der følger af lovforslagets §§ 1-3, ved kongelig anordning helt eller delvist skal kunne sættes i kraft for Grønland med de ændringer, som de grønlandske forhold tilsiger.

Det fremgår af § 38 i børneloven, § 32 i navneloven og § 48 i Familieretshusloven, at alle tre love ved kongelig anordning kan sættes i kraft for Grønland med de afvigelser, som de særlige grønlandske forhold tilsiger. Ingen af lovene er sat i kraft for Grønland.

De ændringer af de familieretlige love, der følger af lovforslagets §§ 1-3, kan ikke sættes i kraft for Færøerne, da de færøske myndigheder har overtaget sagsområdet person-, familie- og arveret, herunder lovgivningen om forældreskab og navne.

De ændringer af retsplejeloven, der følger af lovforslagets § 4, kan hverken sættes i kraft for Færøerne eller Grønland.

Med *2. pkt.* foreslås det, at de ændringer, der følger af lovforslagets §§ 1-3, kan sættes i kraft for Grønland på forskellige tidspunkter. Forslaget vil betyde, at det bliver muligt at sætte de enkelte ændringer af børneloven og navneloven i kraft etapevist. Eksempelvis vil den foreslåede ændring af reglerne om registrering m.v. af medmoderskab kunne sættes i kraft ved kongelig resolution på ét tidspunkt, mens de foreslåede bestemmelser om transpersoner, der bliver forældre, vil kunne sættes i kraft ved kongelig resolution på et senere tidspunkt.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 1

I børneloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 772 af 7. august 2019, som ændret ved § 7 i lov nr. 962 af 26. juni 2020, foretages følgende ændringer:

§ 1 a. Fødes et barn af en kvinde, der er gift med en kvinde eller har en registreret partner, registreres sæddonor som far til barnet, når betingelserne i § 27 a, stk. 1, er opfyldt, jf. dog stk. 3. Registrering af faderskabet foretages af Familieretshuset i forbindelse med barnets fødsel.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 finder tilsvarende anvendelse, hvis sæddonoren er død før barnets fødsel, men efter at moderen har modtaget behandling med assisteret reproduktion.

Stk. 3. Bestemmelserne i stk. 1 og 2 gælder ikke, hvis

1) moderen inden for de sidste 10 måneder før barnets fødsel har været gift eller registreret partner med en anden end den kvinde, der har givet samtykke efter § 27 eller § 27 a, stk. 1, uden at være separeret eller

2) ---.

§ 3 a. Fødes et barn af en kvinde, der er gift med en kvinde eller har en registreret partner, registreres ægtefællen eller partneren som medmor til barnet, når betingelserne i § 27 eller § 27 a, stk. 2, er opfyldt, jf. dog stk. 2. Registreringen af medmoderskabet foretages af Familieretshuset i forbindelse med barnets fødsel.

1. I § 1 a, stk. 1, 1. pkt., ændres »§ 27 a, stk. 1,« til: »§ 27 a, stk. 1 eller 3,«.

2. I § 1 a, stk. 2, indsættes efter »assisteret reproduktion«: »eller er blevet insemineret«.

3. I § 1 a, stk. 3, nr. 1, ændres »§ 27 a, stk. 1,« til: »§ 27 a, stk. 1 eller 3,«.

4. I § 3 a, stk. 1, 1. pkt., ændres »registreres ægtefællen eller partneren som medmor til barnet, når betingelserne i § 27 eller § 27 a, stk. 2, er opfyldt« til: »anses ægtefællen eller partneren som medmor til barnet«.

5. I § 3 a, stk. 1, 2. pkt., og § 3 b, stk. 1, 2. pkt., ændres »Familieretshuset« til: »personregisterføreren«, og efter »med« indsættes: »registreringen af«.

Stk. 2. ---.

Stk. 3. Bestemmelsen i stk. 1 finder tilsvarende anvendelse, hvis ægtefællen eller den registrerede partner er død før barnets fødsel, men efter at moderen har modtaget behandling med assisteret reproduktion, og betingelserne i § 27 eller § 27 a, stk. 2, er opfyldt, jf. dog stk. 4.

§ 3 b. Fødes et barn af en ugift kvinde, anses en kvinde som medmor til barnet, hvis hun og moderen skriftligt erklærer, at de sammen vil varetage omsorgen og ansvaret for barnet, og betingelserne i § 27 eller § 27 a, stk. 2, er opfyldt, jf. dog stk. 3. Registreringen af medmoderskabet foretages af Familieretshuset i forbindelse med fødslen.

Stk. 2. Hvis barnet er dødfødt eller dør, før registreringen af barnets fødsel finder sted, kan en kvinde i forbindelse med registreringen af barnets fødsel registreres som medmor til barnet, hvis hun og moderen skriftligt erklærer, at de ønsker hende registreret som medmor, og betingelserne i § 27 eller § 27 a, stk. 2, er opfyldt, jf. dog stk. 3.

§ 8. Moderen skal oplyse, hvem der er eller kan være barnets far. Hun skal endvidere oplyse, om hun er blevet behandlet med assisteret reproduktion, hvis barnet kan være blevet til ved denne behandling, og i givet fald oplyse, hvem der har samtykket til behandlingen. 1. og 2. pkt. gælder ikke, hvis stk. 2-4 finder anvendelse.

Stk. 2 og 3 ---.

Stk. 4. Er moderen blevet behandlet med assisteret reproduktion, og er faderskab eller medmoderskab registreret efter kapitel 1 eller 1 a, eller er faderskab eller medmoderskab anerkendt efter barnets fødsel efter § 14, stk. 1, gælder stk. 1 kun, hvis det må anses for

6. § 3 a, stk. 3, affattes således:

»Stk. 3. Bestemmelsen i stk. 1 finder tilsvarende anvendelse, hvis ægtefællen eller den registrerede partner er død inden for de sidste 10 måneder før barnets fødsel, jf. dog stk. 4.«

7. I § 3 b, stk. 1, 1. pkt., og § 3 b, stk. 2, udgår »og betingelserne i § 27 eller § 27 a, stk. 2, er opfyldt«.

8. I § 8, stk. 1, 2. pkt., og § 16, 1. pkt., indsættes efter »denne behandling,«: »eller om hun er blevet insemineret,«, og efter »behandlingen« indsættes: »eller inseminationen«.

9. I § 8, stk. 4, indsættes efter »behandlet med assisteret reproduktion,«: »eller er hun blevet insemineret,«, og efter »denne behandling« indsættes: »eller insemination«.

væsentligt bestyrket, at barnet ikke er blevet til ved denne behandling.

§ 14. En mand kan anerkende faderskabet til et barn, hvis han og moderen erklærer, at de sammen vil varetage omsorgen og ansvaret for barnet. Det gælder dog ikke, hvis moderen inden for de sidste 10 måneder før barnets fødsel eller forventede fødsel har været gift eller har haft en registreret partner uden at være separeret. 1. og 2. pkt. finder tilsvarende anvendelse på en kvindes anerkendelse af medmoderskabet til et barn, hvis betingelserne i § 27 eller § 27 a, stk. 2, er opfyldt.

Stk. 2. En mand, som har haft seksuelt forhold til barnets mor i den periode, hvor hun blev gravid, kan anerkende faderskabet, hvis

1) moderen efter det oplyste i denne periode ikke har haft seksuelt forhold til andre mænd og hun ikke er blevet behandlet med assisteret reproduktion med donorsæd fra en anden mand eller

2) han utvivlsomt er barnets far.

Stk. 3. Har moderen i den periode, hvor hun blev gravid, haft seksuelt forhold til andre mænd, eller er hun blevet behandlet med assisteret reproduktion med donorsæd fra en anden mand, kan en mand anerkende faderskabet, hvis han og moderen erklærer, at de sammen vil varetage omsorgen og ansvaret for barnet. Anerkendelsen skal tiltrædes af sagens øvrige parter.

Stk. 4. En mand, der efter § 27, § 27 a, stk. 1, eller § 27 b anses som barnets far, kan anerkende faderskabet, hvis

1) moderen efter det oplyste i den periode, hvor hun blev gravid, ikke har haft seksuelt forhold til andre mænd og hun ikke er blevet behandlet med assisteret reproduktion med donorsæd fra en anden mand eller

2) han utvivlsomt er barnets far.

10. I § 14, stk. 1, 3. pkt., udgår », hvis betingelserne i § 27 eller § 27 a, stk. 2, er opfyldt«.

11. I § 14, stk. 2, nr. 1, § 14, stk. 3, 1. pkt., § 14, stk. 4, nr. 1, § 14, stk. 5, og § 14, stk. 6, 2. pkt., indsættes efter »assisteret reproduktion«: »eller insemineret«.

12. I § 14, stk. 4, og § 20, stk. 5, ændres »§ 27 a, stk. 1« til: »§ 27 a, stk. 1 eller 3«.

Stk. 5. En kvinde, der efter § 27 eller § 27 a, stk. 2, anses som barnets medmor, kan anerkende medmoderskabet, hvis moderen efter det oplyste i den periode, hvor hun blev gravid, ikke har haft seksuelt forhold til en mand og hun ikke er blevet behandlet med assisteret reproduktion med samtykke fra andre, jf. §§ 27, 27 a eller 27 b.

Stk. 6. Har moderen i den periode, hvor hun blev gravid, haft seksuelt forhold til en mand, kan en kvinde, der efter § 27 eller § 27 a, stk. 2, anses som barnets medmor, anerkende medmoderskabet, hvis hun og moderen erklærer, at de sammen vil varetage omsorgen og ansvaret for barnet. Dette gælder også i tilfælde, hvor moderen i den periode, hvor hun blev gravid, er blevet behandlet med assisteret reproduktion, og hvor en anden har givet samtykke til behandlingen og erklæret at ville være far eller medmor til barnet, jf. §§ 27, 27 a eller 27 b. Anerkendelsen skal tiltrædes af sagens øvrige parter.

Stk. 7-10. ---.

§ 16. Moderen har pligt til at møde i retten og afgive forklaring om, hvem der er eller kan være barnets far, og om hun er blevet behandlet med assisteret reproduktion, hvis barnet kan være blevet til ved denne behandling, og i givet fald hvem der har samtykket til behandlingen. § 8, stk. 2-5, finder tilsvarende anvendelse.

§ 20. ---.

Stk. 2 og 3. ---.

Stk. 4. Der kan træffes afgørelse om, at en kvinde er medmor, hvis hun efter § 27 eller § 27 a, stk. 2, anses som medmor til barnet.

Stk. 5. Der kan træffes afgørelse om, at en mand er far, hvis han efter § 27, § 27 a, stk. 1, eller §§ 27 b eller 27 c anses som far til barnet.

13. I § 14, stk. 5, § 14, stk. 6, 1. pkt., og § 20, stk. 4, ændres »§ 27 a, stk. 2,« til: »§ 27 a, stk. 2 eller 4,«.

14. I § 20 indsættes som *stk. 6*:

»Stk. 6. Er et barn blevet til ved assisteret reproduktion eller insemination, kan der træffes afgørelse om, at en mand er far, eller at en kvinde er medmor, hvis det godtgøres, at moderen og manden eller kvinden inden inseminationen var enige om, at manden skal være barnets far, eller at kvinden skal være barnets medmor, selvom betingelserne i §§ 27 og 27 a for at anse manden som far eller kvinden som medmor ikke er opfyldt.«

Kapitel 5

Faderskab, medmoderskab og moderskab ved assisteret reproduktion

§ 27. Er en kvinde blevet behandlet med assisteret reproduktion af en sundhedsperson eller under en sundhedspersons ansvar, anses hendes ægtefælle, registrerede partner eller partner som barnets far eller medmor, hvis denne har givet samtykke til behandlingen og barnet må antages at være blevet til ved denne, jf. dog § 27 a, stk. 1. Samtykket skal være skriftligt og indeholde en erklæring om, at manden skal være barnets far, eller at kvinden skal være barnets medmor.

§ 27 a. Er en kvinde, der er gift med en kvinde eller har en registreret partner eller en kvindelig partner, blevet behandlet med

15. I overskriften til kapitel 5 indsættes efter »assisteret reproduktion«: »og insemination«.

16. I § 27 indsættes som *stk. 2*:

»Stk. 2. Er en kvinde blevet insemineret uden deltagelse af en sundhedsperson, anses hendes ægtefælle, registrerede partner eller partner som barnets far eller medmor, hvis denne har givet samtykke hertil, og barnet må antages at være blevet til ved inseminationen, jf. dog § 27 a, stk. 3. Samtykket, der skal indeholde en erklæring om, at manden skal være barnets far, eller at kvinden skal være barnets medmor, skal afgives på en blanket, der skal indsendes til Familieretshuset.«

17. I § 27 a, *stk. 1, 2. pkt.*, ændres
»Ægtefællen, den registrerede partner eller

assisteret reproduktion med en kendt mands sæd af en sundhedsperson eller under en sundhedspersons ansvar, anses manden som barnets far, hvis barnet må antages at være blevet til ved denne behandling og manden skriftligt har erklæret, at han skal være barnets far, jf. dog stk. 2. Ægtefællen, den registrerede partner eller partneren til den kvinde, der skal behandles, skal have givet skriftligt samtykke til behandlingen.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 gælder ikke, hvis de tre parter, der er nævnt i stk. 1, skriftligt erklærer, at ægtefællen, den registrerede partner eller partneren til den kvinde, der skal behandles, skal være barnets medmor. Herefter anses ægtefællen, den registrerede partner eller partneren som barnets medmor.

partneren« til: »En eventuel ægtefælle eller registreret partner«.

18. I § 27 a indsættes som *stk. 3-5*:

»*Stk. 3.* Er en kvinde, der er gift med en kvinde eller har en registreret partner eller en kvindelig partner, blevet insemineret med en kendt mands sæd uden deltagelse af en sundhedsperson, anses manden som barnets far, hvis han har givet samtykke hertil, barnet må antages at være blevet til ved inseminationen, og manden skriftligt har erklæret, at han skal være barnets far, jf. dog § 27 a, stk. 4. En eventuel ægtefælle eller registreret partner til den kvinde, der skal insemineres, skal have givet skriftligt samtykke til inseminationen.

Stk. 4. Bestemmelsen i stk. 3 gælder ikke, hvis de tre parter, der er nævnt i stk. 3, skriftligt erklærer, at ægtefællen, den registrerede partner eller partneren til den kvinde, der skal insemineres, skal være barnets medmor.

Herefter anses ægtefællen, den registrerede partner eller partneren som barnets medmor.

Stk. 5. Erklæring og samtykke efter stk. 3 og 4 skal afgives på en blanket, der skal indsendes til Familieretshuset.«

§ 27 b. I situationer, der ikke er omfattet af §§ 27 eller 27 a, anses en sæddonor som far til et barn, der med hans sæd er blevet til ved behandling med assisteret reproduktion af en anden kvinde end hans ægtefælle eller partner, hvis

1) den assisterede reproduktion er foretaget af en sundhedsperson eller under en sundhedspersons ansvar,

2) han skriftligt har givet samtykke til, at en bestemt kvinde modtager behandlingen,

3) barnet må antages at være blevet til ved denne og

4) han skriftligt har erklæret, at han skal være barnets far.

§ 27 c. I sager, der ikke er omfattet af §§ 27, 27 a, 27 b eller 28, anses en sæddonor som far til et barn, der med hans sæd er blevet til ved assisteret reproduktion, medmindre sæden er anvendt uden hans viden eller efter hans død.

§ 30. Den kvinde, som føder et barn, der er blevet til ved assisteret reproduktion, anses for mor til barnet.

19. I § 27 b indsættes som *stk. 2*:

»*Stk. 2.* Stk. 1 finder tilsvarende anvendelse, hvis barnet er blevet til ved insemination med sæddonors sæd uden deltagelse af en sundhedsperson.«

20. I § 27 c indsættes efter »assisteret reproduktion«: »eller insemination«.

21. I § 30 udgår »der er blevet til ved assisteret reproduktion,«.

22. Efter kapitel 6 indsættes:

»Kapitel 6 a

Forældre og parter, der har gennemført juridisk kønsskifte inden barnets fødsel

§ 31 a. Bestemmelserne i kapitel 1-6 anvendes med de ændringer, der følger af stk. 2 og 3, på forældre og parter, der efter § 3, stk. 7, i lov om

Det Centrale Personregister har gennemført juridisk kønsskifte inden barnets fødsel.

Stk. 2. En part, der er omfattet af stk. 1, har under behandlingen af en sag om faderskab og medmoderskab de rettigheder og pligter, som den pågældende ville have haft efter sit køn inden det juridiske kønsskifte.

Stk. 3. En forælder, der er omfattet af stk. 1, anses efter denne lov som barnets far eller medmor ud fra sit køn, der er registreret i CPR på fødselstidspunktet.

§ 31 b. En forælder, der anses for barnets far eller medmor efter § 31 a, stk. 3, har de rettigheder og pligter i forhold til moderskab, faderskab og medmoderskab efter dansk ret, som den pågældende ville have haft efter sit køn inden det juridiske kønsskifte.«

§ 32 a. ---.

Stk. 2. Afgørelser om faderskab og medmoderskab og om genoptagelse af en sag om faderskab og medmoderskab træffes efter bestemmelserne i kapitel 2 og 8-10 i lov om Familieretshuset af Familieretshuset eller familieretten. Dette gælder dog ikke registrering af faderskab efter §§ 1, 2 og 3.

§ 33 a. Erklæring efter § 2, stk. 1, skal indgives til personregisterføreren ved anvendelse af den digitale løsning, som Kirkeministeriet stiller til rådighed (digital selvbetjening). Erklæringer, der ikke indgives ved digital selvbetjening, afvises af personregisterføreren, jf. dog stk. 3 og 4.

Stk. 2. Anmodning om registrering efter §§ 1 a, 3 a og 3 b, anmodning om indbringelse af en afgørelse for familieretten, anmodning om rejsning eller genoptagelse af sag om faderskab eller medmoderskab efter §§ 4, 5, 6, 6 a og 21-24 og anmodning om anerkendelse af faderskab eller medmoderskab efter § 14 skal indgives til

23. § 32 a, stk. 2, 2. pkt., ophæves.

24. I § 33 a, stk. 1, 1. pkt., indsættes efter »§ 2, stk. 1,«: »og § 3 b«.

25. I § 33 a, stk. 2, 1. pkt., ændres »§§ 1 a, 3 a og 3 b« til: »§ 1 a«, og efter »§ 14« indsættes: »samt blanket efter § 27, stk. 2, og § 27 a, stk. 3-5,«.

Familieretshuset ved anvendelse af den digitale løsning, som Familieretshuset stiller til rådighed (digital selvbetjening). Erklæringer og anmodninger, der ikke indgives ved digital selvbetjening, afvises af Familieretshuset, jf. dog stk. 3 og 4.

Stk. 3-5. ---.

§ 2

I navneloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 767 af 7. august 2019, som ændret ved § 27 i lov nr. 1533 af 19. december 2017 og § 6 i lov nr. 962 af 26. juni 2020, foretages følgende ændringer:

§ 4. ---.

Stk. 2 og 3. ---.

Stk. 4. Et navn kan endvidere ikke tages i medfør af stk. 1, nr. 6, hvis det betegner det modsatte køn i forhold til den, der skal bære navnet. Social- og indenrigsministeren kan fastsætte regler, der for transseksuelle personer gør undtagelse fra bestemmelsen i 1. pkt.

Stk. 5. ---.

§ 7. ---.

Stk. 2. Et efternavn efter stk. 1, nr. 1 og 2, må ikke betegne det modsatte køn i forhold til den, der skal bære navnet.

Stk. 3. Social- og indenrigsministeren kan fastsætte nærmere regler om de i stk. 1 nævnte forhold. Social- og indenrigsministeren kan endvidere fastsætte regler, der for transseksuelle personer gør undtagelse fra bestemmelsen i stk. 2.

§ 13. ---.

1. § 4, stk. 4, 2. pkt., affattes således:

»1. pkt. gælder ikke, når ansøgeren på en blanket godkendt af Familieretshuset erklærer, at ønsket om navnet er begrundet i en oplevelse af at tilhøre det modsatte køn.«

2. I § 7, stk. 2, indsættes som 2. pkt.:

»1. pkt. gælder ikke, når ansøgeren på en blanket godkendt af Familieretshuset erklærer, at ønsket om navnet er begrundet i en oplevelse af at tilhøre det modsatte køn.«

3. § 7, stk. 3, 2. pkt., ophæves.

4. I § 13, stk. 2, indsættes som 2. pkt.:

Stk. 2. Et fornavn må ikke betegne det modsatte køn i forhold til den, der skal bære navnet.

Stk. 3. Social- og indenrigsministeren fastsætter nærmere regler om, at personer, der er transseksuelle eller ganske må ligestilles hermed, ikke er omfattet af forbuddet i stk. 2.

»1. pkt. gælder ikke, når ansøgeren på en blanket godkendt af Familieretshuset erklærer, at ønsket om navnet er begrundet i en oplevelse af at tilhøre det modsatte køn.«

5. § 13, stk. 3, ophæves.

§ 3

I lov om Familieretshuset, jf. lovbekendtgørelse nr. 766 af 7. august 2019, som ændret ved § 1 i lov nr. 962 af 26. juni 2020 og § 1 i lov nr. 969 af 26. juni 2020, foretages følgende ændringer:

§ 5. ---.

Stk. 2. Følgende sager behandles som udgangspunkt som § 5-sager:

1-3) ---.

4) Registrering af faderskab og medmoderskab efter § 1 a, stk. 1, § 3 a, stk. 1, og § 3 b, stk. 1, i børneloven.

5-7) ---.

1. I § 5, *stk. 2, nr. 4*, udgår »og medmoderskab« og »§ 3 a, stk. 1, og 3 b, stk. 1,«.

§ 4

I retsplejeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1445 af 29. september 2020, som ændret senest ved § 3 i lov nr. 1174 af 8. juni 2021, foretages følgende ændringer:

§ 448 b. ---

Stk. 2. ---.

Stk. 3. Familieretshuset indbringer en sag eller afgørelse efter børneloven for familieretten i den retskreds, hvor barnets mor har hjemting. Har barnets mor ikke hjemting her i landet, indbringes sagen for familieretten i den retskreds, hvor den, der efter § 17 i

1. I § 448 b, *stk. 3, 1. pkt.*, ændres »barnets mor« til: »den, der har født barnet,«, og i *2. pkt.* ændres »barnets mor« til: »den pågældende«.

børneloven er part i sagen, har hjemting. Er der flere parter, bestemmer Familieretshuset, hvilken familieret sagen skal indbringes for.

Stk. 4-5. ---.

§ 456 b. Sag kan indbringes for familieretten her i landet, hvis

- 1) moderen eller barnet har bopæl her,
- 2) ---
- 3) ---.

Stk. 2. Sag efter anmodning fra en person, som efter børnelovens § 6 eller § 6 a har ret til at få prøvet, om den pågældende er barnets far eller medmor, kan dog kun indbringes for familieretten her i landet, hvis moderen og barnet har bopæl her.

Stk. 3. ---.

§ 456 e. Sagens parter er

- 1) ---,
- 2) moderen eller hendes dødsbo og
- 3) ---.

Stk. 2. ---.

§ 456 i. Moderen har pligt til at møde i familieretten og afgive forklaring om, hvem der er eller kan være barnets far eller medmor, jf. børnelovens § 16. Reglerne i § 171, stk. 2, nr. 1, og §§ 177-180 finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 2. Den eller de personer, som i medfør af § 456 e, stk. 1, nr. 3, er parter i sagen, har pligt til at møde i familieretten og dér afgive forklaring om, hvorvidt de har haft seksuelt forhold til moderen i den periode, hvor hun blev gravid, eller om de i medfør af børnelovens §§ 27, 27 a eller 27 b har samtykket til den assisterede reproduktion. Reglerne i § 171, stk. 2, nr. 1, og §§ 177-180 finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 3. ---.

2. I § 456 b, stk. 1, nr. 1, og stk. 2, ændres »moderen« til: »den, der har født barnet,«.

3. § 456 e, stk. 1, nr. 2, affattes således: »2) den, der har født barnet, eller vedkommendes dødsbo og«.

4. I § 456 i, stk. 1, ændres »Moderen« til: »Den, der har født barnet,«.

5. I § 456 i, stk. 2, 1, pkt., ændres »moderen« til: »den, der har født barnet,«, »hun« ændres til: »vedkommende«, og efter »reproduktion« indsættes: »eller insemination«.

§ 456 m. Retsmøderne foregår for lukkede døre. Efter moderens ønske kan en medarbejder fra kommunen give møde med hende.

Stk. 2. ---.

Stk. 3. Ved forkyndelse af meddelelse om sagens anlæg og tilsigelser i henhold til § 159 samt af domme optages moderens og barnets navn kun i bekendtgørelsen i Statstidende, såfremt familieretten i særlige tilfælde træffer bestemmelse herom.

Stk. 4. ---.

6. I § 456 m, *stk. 1, 2. pkt.*, ændres »moderens ønske« til: »ønske fra den, der har født barnet,«, og »hende« ændres til: »den pågældende«.

7. I § 456 m, *stk. 3*, ændres »moderens og barnets navn« til: »navnet på den, der har født barnet, og på barnet«.